DEPARTEMENT VAN ECONOMISCHE ZAKEN
CENTRAAL KANTOOR VOOR DE STATISTIEK
MEDEDEELING N° 160
Soerabaja
HANDELSSTATISTIEK
JAVA
1823-1873

39206.

~~1066 B43~~

~~L2 soc 00~~

~~08c intl~~

HANDELSSTATISTIEK

NLg277000

JAVA

1823 - 1873

//

WOORD VOORAF

Aan de geschiedschrijving over de economische ontwikkeling van Nederlandsch-Indië ontbreekt exactheid door het gemis aan historisch-statistisch materiaal. Wel komt men in de literatuur hier en daar cijfers, soms reeksen van cijfers, tegen, doch wanneer niet nauwkeurig bekend is hoe men aan die gegevens gekomen is en wat de cijfers dus voorstellen, heeft men wetenschappelijk nog weinig gewonnen. Zoo lang in die leemte niet voorzien is en een kwantitatief beeld van de ontwikkeling ontbreekt, kan de economische geschiedschrijving niet veel meer zijn dan een weergave van indrukken en meeningen.

Met het doel bouwstoffen voor de samenstelling van een veeljarig conjunctuur overzicht van Nederlandsch-Indië bijeen te brengen en het historische cijfermateriaal meer toegankelijk te maken is het C.K.S. een reeks publicaties begonnen, waarvan deze Mededeeling het eerste deel is.

De hierna volgende technische toelichting dient niet alleen ter verduidelijking van het cijfermateriaal,maar beoogt tevens door beschrijving van de gebezigde bronnen verdergaand onderzoek te vergemakkelijken.

De algemeene toelichting bevat geen volledige geschiedenis van het behandelde tijdvak, doch geeft slechts in groote trekken historisch commentaar op de handelsbeweging van Java in de betrokken periode. Naarmate de Landsarchieven - waarvan de inhoud nog grootendeels terra incognita is - onderzocht worden, zal het ontworpen beeld aangevuld of gewijzigd moeten worden.

In de thans begonnen reeks van historisch statistische bouwstoffen zullen voorts verschijnen:

Med. No. 161. Handelsstatistiek Nederlandsch-Indië, 1874 - 1937.
" " 164. Scheepvaartstatistiek Nederlandsch-Indië, 1825 - 1937.
" " 163. Handels- en scheepvaartbetrekkingen met Nederland, 1823 - 1937.
" " 162. Het handelsverkeer met Singapore, 1825 - 1937.
" " 165. De exportcultures van Nederlandsch-Indië, 1840 - 1937.
" " 166. Historische prijzen in Nederlandsch-Indië, sedert 1825.
" " 168. De eerste Indische handelshuizen, 1817 - 1862.

Deze reeks, welke voor verdere aanvulling vatbaar is, zal worden afgesloten door:

Med. No. 167 - De economische ontwikkeling van Nederlandsch-Indië, 1823 - 1937,

waarin beoogd wordt op basis van het bijeengebrachte materiaal tot een voorloopige samenvatting te komen.

Het Hoofd van het Centraal Kantoor
voor de Statistiek:

W.M.F. MANSVELT.

E R R A T A

pag. IX 2de kolom regel 14: "Maar wij hebben nog iets anders den zin" moet zijn "Maar wij hebben nog iets anders in den zin".

pag. 2	1839:	regel	8	van	boven	2.948	moet	zijn	2.949
pag. 6	1837:	"	14	"	"	12.9	"	"	9.4
pag. 26	1836:	"	1	"	"	29.664	"	"	29.518
		"	2	"	"	27.218	"	"	27.072
		"	4	"	"	4.379	"	"	4.316
		"	8	"	"	35.166	"	"	34.957
pag. 28	1868:	"	1	"	"	80.866	"	"	80.847
		"	2	"	"	80.144	"	"	80.125
		"	8	"	"	88.469	"	"	88.450
pag. 36	1868:	"	1	"	"	40.209	"	"	40.190
		"	10	"	"	40.931	"	"	40.912
		"	10	"	onder	48.534	"	"	48.515

INHOUD

pag.

ALGEMEENE TOELICHTING

De voormalige Nederlandsche handel in Azië VII

Poging tot reconstructie van dien voormaligen handel IX

De transitohandel van Java en Singapore X

Java als distributiecentrum voor de Buitengewesten XII

De handel met het moederland XIII

Gebrek aan Nederlanders en Nederlandsch kapitaal in het Oosten XIII

De opkomst van Java als plantagekolonie XIII

TECHNISCHE TOELICHTING

Verslag van handel, scheepvaart inkomende en uitgaande rechten op Java en Madoera XVI

Het meerjarig overzicht van G.F. de Bruyn Kops XXI

De bewerking door het Centraal Kantoor voor de Statistiek XXIV

Toelichting tot de tabellen afzonderlijk XXV

Toelichting tot de grafieken XXX

TABELLEN

INVOER

1. Algemeen overzicht van de waarde van den invoer ..... 1 - 4

2. De waarde van den internationalen en den intergewestelijken invoer ..... 5 - 8

3. De waarde van den invoer voor Gouvernements rekening, verdeeld naar de landen en gewesten van herkomst ..... 9 - 12

pag.

4. De waarde van den invoer voor particuliere rekening, verdeeld naar de landen en gewesten van herkomst ..... 13 - 16

5. De waarde van den invoer van de voornaamste artikelen uit het buitenland voor particuliere rekening ..... 17 - 20

UITVOER

6. Algemeen overzicht van de waarde van den uitvoer ..... 21 - 24

7. De waarde van den internationalen en den intergewestelijken uitvoer ..... 25 - 28

8. De waarde van den uitvoer voor Gouvernements rekening, verdeeld naar de landen en gewesten van bestemming ..... 29 - 32

9. De waarde van den uitvoer voor particuliere rekening, verdeeld naar de landen en gewesten van bestemming ..... 33 - 36

10. De voornaamste artikelen van den uitvoer naar het buitenland volgens de waarde ..... 37 - 40

11. De uitvoer voor Gouvernementsrekening naar het buitenland, 1832 - '59 41

12. Het gewicht van den totalen uitvoer naar het buitenland ..... 42 - 43

GRAFIEKEN

I. Waarde en gewicht uitvoer 1823 - 1873 45

II. De samenstelling van den uitvoer naar het gewicht, 1823 - 1873 .. 46

III. De samenstelling van den uitvoer naar de waarde, 1823 - 1873 ... 47

IV. Het aandeel van het Gouvernement in den uitvoer naar het buitenland, 1823 - 1873 48

V. Het verschil in ontwikkeling in de drie takken van uitvoerhandel, 1823 - 1873 49

VI. De samenstelling van den invoer naar de waarde, 1823 - 1873 50

VII. De douane waarde van suiker en koffie 51

----------oOo----------

ALGEMEENE TOELICHTING

De verslagen omtrent handel en scheepvaart van Java geven, doordat zij tot het jaar 1823 terugreiken, niet alleen een beeld van de handelsontwikkeling tijdens het Cultuurstelsel, maar ook van den toestand vóór 1830, zelfs eenig inzicht in de commercieele relaties, zooals die bestaan moeten hebben voor de opkomst van Singapore en voor den afstand van onze nederzettingen in Voor Indië. Dergelijke gegevens hebben te meer waarde, omdat de handel van de Oostindische Compagnie in Azië nimmer statistisch beschreven werd, hoewel er voldoende cijfermateriaal in het Rijksarchief te 's Gravenhage aanwezig is. Wij kennen dien Aziatischen handel der Compagnie dan ook slechts in groote trekken. Omtrent den toestand van handel en scheepvaart in den archipel tijdens de Napoleontische oorlogen en den Engelschen tijd tasten wij geheel in het duister.

Daar de opzet van de handelsstatistiek van Java samenhangt met de visie, welke men toenmaals had omtrent onze economische vooruitzichten in het Oosten, moet men wel eenige kennis hebben van den handel der voormalige Oostindische Compagnie en moet men bekend zijn met ons belangenconflict met Engeland in het begin van de 19e eeuw.

De voormalige Nederlandsche handel in Azië.

De Oostindische Compagnie werd door onze kooplieden opgericht ter wille van den aanvoer van specerijen op de Nederlandsche markt. Al spoedig ontwikkelde zich echter naast dit Nederlandsche importeursbedrijf een handel in Zuid en Oost Azië, die met de acquisitie van producten voor de Europeesche markt meer en meer in verwijderd verband stond. Die zg. handel van haven tot haven onder supervisie van Batavia werd een zaak op zich zelf en schijnt in de 17e eeuw zelfs de voornaamste bron van inkomsten der Compagnie.

De winsten in dien Aziatischen handel behaald, bedroegen volgens den bewindhebber van den Oudermeulen[1] in de periode:

1613 - '53	2,1	millioen per jaar
1654 - '63	3,7	" " "
1664 - '73	5,8	" " "
1674 - '83	4,9	" " "
1684 - '93	5,2	" " "
1694 - '96	6,1	" " "

Het Nederlandsche handelsimperium in het Oosten bestond uit: de Oostersche archipel, waaronder behalve het huidige Nederlandsche Indië ook verstaan werd de vestigingen aan de Straat van Malakka, verder de "factorijen" op het vasteland van Azië, van Perzië tot en met China, benevens de nederzetting in Japan. Sedert de verovering van Malakka, Bantam en Makasser en de stichting van Batavia namen wij in dit uitgestrekte handelsgebied en strategisch en commercieel een sleutelpositie in. Die handel van haven tot haven bestond in de uitwisseling van landbouw- en nijverheidsproducten der Aziatische volken onderling, zooals peper, specerijen en andere bevolkingsproducten uit den Oosterschen archipel, waarbij in later jaren de suiker uit de Bataviasche ommelanden kwam. Uit China voerde men aan thee en zijde, uit Japan koper en kamfer, terwijl van de Voor-Indische producten opium en lijnwaden de belangrijkste waren. Die lijnwaden werden niet alleen in Azië, maar ook in Europa verkocht. Zij werden aangemaakt in door de Compagnie gefinancieerde "fabrijken" op de kust van Coromandel en vermoedelijk naar patronen door het handelslichaam verstrekt.

In de 18e eeuw zien wij het bedrijf van de Oost Indische Compagnie veranderen.

---

[1]) Memorie afgedrukt door Dirk van Hogendorp in Stukken raakende den tegenwoordigen toestand der Bataafsche Bezittingen in Oost-Indië en den handel op dezelve 1801.

veranderen. De handel in Oost-Azië wordt vooral op het eind van deze eeuw minder winstgevend en het moederlandsch importeursbedrijf neemt in omvang toe.

Om een donkbeeld te geven van deze beide bronnen van inkomsten, volgt hier een opgave van de Indische winsten en van de opbrengst der veilingen in Nederland. Hoewel de opbrengst van de veilingen verminderd moet worden met de factuurwaarde der retouren of met de waarde van de uitgaande vloten om tot een netto cijfer te komen, hebben wij ons in dergelijke berekeningen niet begeven in verband met de gebrekkige inrichting van de boekhouding der Compagnie, wier administratie zoo was, dat de directie zelf niet nauwkeurig wist op welk artikel of op welk terrein winst of verlies viel.[1)]

Winsten in de Aziatische handel		Opbrengst der veilingen	
1697 - '03	f 3,8 millioen	1700 - '09	f 13,79 mill.
1704 - '13	" 4,5 "	1710 - '19	" 15,92 "
1714 - '23	" 4,9 "	1720 - '29	" 18,86 "
1724 - '33	" 4,6 "	1730 - '39	" 16,79 "
1734 - '43	" 5,4 "	1740 - '49	" 15,64 "
1744 - '53	" 6,9 "	1750 - '59	" 18,83 "
1754 - '63	" 6,1 "	1760 - '69	" 21,04 "
1764 - '68	" 5,6 "	1770 - '79	" 20,22 "
1769 - '73	" 3,4 "	1780 - '89	" 15,04 "
1774 - '79	" 3,1 "	1790 - '98	" 10,76 "

De oorzaak van het gebrek aan ontwikkeling van den Aziatischen handel vergeleken bij de vorige eeuw ligt ten deele in den rechtstreekschen aanvoer sedert 1758 van thee uit China, welke handel vroeger over Batavia liep, doch de voornaamste oorzaak van de stagnatie en tenslotte van den achteruitgang is de concurrentie van Engelsche, Fransche, Deensche en sedert het einde der 18e eeuw ook van Amerikaansche kooplieden en supercarga's in het Oosten. Terwijl andere mogendheden den handel in het Oosten openstelden voor hun onderdanen, heeft de Nederlandsch Oostindische Compagnie vastgehouden aan haar gepreviligeerde positie. De Staten Generaal hadden dit lichaam een monopolie geschonken zoowel voor den aanvoer in Nederland als voor de vaart in het Oosten. Uiteraard kon deze uitsluiting alleen ten volle effectief gemaakt worden tegen landgenooten; tegen vreemdelingen slechts daar, waar ons gezag sterk genoeg gevestigd was om anderen te weren, zooals in de Molukken, op Java en op Ceylon. Voorstellen van Van Imhoff om den handel in Oost-Azië voor Hollanders open te stellen werden door de bewindhebbers niet overgenomen. Zoo verloor onze Compagnie in het Oosten geleidelijk meer en meer terrein aan particuliere kooplieden niet van eigen maar van vreemde nationaliteit.

Naarmate de Engelschen sedert Clive en Hastings vasten voet in Voor-Indië kregen, werd de positie van de Nederlandsche Oostindische Compagnie in Bengalen niet veel beter dan die, welke de Engelschen tijdens Coen in onzen Archipel ten deel was gevallen. De waarde van onze nederzettingen verminderde naar gelang de twee voornaamste handelsartikelen van Voor-Indië, opium en lijnwaden in Britsche handen raakten en de Engelsche handelscentra Calcutta en Bombay de Nederlandsche vestigingen in belang overtroffen.

Dat er niettemin in het Oosten door Nederlanders individueel gemakkelijk geld verdiend had kunnen worden blijkt wel uit het feit, dat in dezelfde jaren, dat de Aziatische handel voor de Oostindische Compagnie minder winstgevend werd, de dienaren der Compagnie per jaar 3 millioen gulden aan delegaties naar Holland overmaakten.[2)]

Bij de vrede van Parijs, die in 1784 een einde maakte aan den vierden Engelschen oorlog werd de Britsche invloedssfeer in het Oosten verder uitgebreid ten nadeele van de Compagnie. Engeland kreeg het recht op de vrije vaart in den Archipel en maakte daar ook terdege gebruik van. Penang, dat in 1786 werd gesticht, fungeerde als de meest naar het Zuiden vooruitgeschoven

post

1) Verdere bijzonderheden over de financiën en de administratie der Oost-Indische Compagnie in W.M.F. Mansvelt, Rechtsvorm en geldelijk beheer bij de O.I.C. Amsterdam, 1922.

2) Zie Memorie van Van den Oudermeulen, pag. 150 noot 19.

post tegenover de Nederlandsche belangensfeer. Penang geraakte weldra tot grooten bloei.[1] Door de bezetting van Java in 1811 komt de koloniale erfenis der Vereenigde Oostindische Compagnie volledig in Engelsche handen. Britsche onderdanen konden zich zelfs tot in het binnenland van Java nederzetten en handeldrijven in de vroeger zoo zorgvuldig afgesloten Molukken.

Poging tot reconstructie van den voormaligen handel.

Commissarissen-Generaal hadden in 1816 tot taak in de brokstukken van het voormalige Nederlandsche koloniale rijk weer eenige samenhang te brengen. Het stond nog te bezien in hoeverre dat op economisch en in hoeverre dat op politiek terrein te verwezenlijken zou zijn.

Van Braam, als commissaris belast met de overneming van Malakka en de nederzettingen in Voor-Indië had aanvankelijk nog hoop, dat er van onze factorijen in Voor-Indië commercieel nog wel iets te maken zou zijn.[2]

Ook de Commissarissen-Generaal hoopten, dat Batavia op den duur weer een deel van den Aziatischen tusschenhandel tot zich zou kunnen trekken, met het oog waarop zij bij de regeling van de in- en uitgaande rechten voor Java het entrepot stelsel invoerden. Hun rapport van 28 Augustus 1818 zegt daaromtrent:

"..... wij zien vooral de mogelijkheid in, dat met den tijd, "en onder eenige gunstige omstandigheden Java kan worden de stapelplaats van "eenige voor den wederuitvoer geschikte goederen. Wij hebben vooral in het "oog den Chineeschen handel.

"Het komt ons namelijk niet geheel overdreven voor te denken en te "hopen, dat Java onder den tegenwoordigen stand van dien handel, die nu in "Amerika en in een groot gedeelte van Europa, waaronder ook ons vaderland, "is vrij en onbelemmerend gelaten, zou kunnen worden de plaats waar de theeën "zullen worden opgeslagen, waar de Europeesche en Amerikaansche schepen aan "hunne behoeften in dat artikel zullen kunnen voldoen, en daarvan ten allen "tijde voorzien worden, terwijl zij ook hunne medegebragte waren hier weder "in ruiling kunnen kwijtraken en ook gedeeltelijk hunne medegebragte klin-"kende gelden daarvoor afgeven. Hetzij dan dat de handelhuizen hier geheel "voor eigen rekening den handel van en op China voeren, ofte wel dat zij "zulks doen voor gezamenlijke rekening met of als Commissionarissen van an-"dere Europeesche, vooral Nederlandsche huizen. Eene berekening, op theore-"tische en praktische gronden rustende, zal moeten doen zien of die hoop kan "verwezenlijkt worden.

"Maar wij hebben nog iets anders den zin. Het zijn niet alleen Bengaalsche lijwaten, maar ook zeer vele Europeesche, vooral tot nu toe Engelsche, meestal gedrukte lijwaten, die in deze streken worden verhandeld.[3]

Toen C.C.G. dit schreven bestond naast Batavia alleen Penang als handelscentrum. Singapore was toenmaals niet meer dan een eilandje door Maleische zeeroovers bewoond. Doch dat zou snel veranderen.

Raffles, die de teruggave van de koloniën aan Nederland niet kon verkroppen en bevreesd was, dat de Hollanders andermaal den handel in den Oosterschen Archipel aan de Britsche invloedssfeer zouden onttrekken en door onze nederzettingen aan de zeestraten het handelsverkeer met China en

---

1) Arnold Wright & Thomas H. Reid - The Malay Peninsula. 1913.
Frank Swettenham - British Malaya, 1907.

2) Zie P.H. van der Kemp - De Nederlandsche factorijen in Voor-Indië in den aanvang der 19e eeuw.
Bijdragen taal- land- en volkenkunde, 6de vol. reeks, 9de deel, 1901, p.285 e.v.

3) Bijdrage tot de geschiedenis der onderhandelingen met Engeland betreffende de overzeesche bezittingen 1820 - 1824, getrokken uit de nagelaten papieren van wijlen den Minister van Staat Elout; 1863, pag. 263/64.

en Achter-Indië wederom zouden controleeren, zocht, met het doel een Britsch anti-Batavia te stichten, aanvankelijk naar een geschikt punt in Zuid-Sumatra, doch tenslotte viel, na overleg en in samenwerking met Colonel Farquhar, die reeds eerder door bezetting van Bintang in de Riouw archipel hetzelfde denkbeeld had trachten te verwezenlijken, de keus op het eiland Singapore in Nederlandsch gebied (1819). Tezelfder tijd werd door een contract met Atjeh een Britsche invloedssfeer geschapen aan de Straat van Malakka.

De wijze waarop Singapore door Engeland verkregen werd is voldoende bekend, zoodat hierover niet in bijzonderheden getreden behoeft te worden. Bij het tractaat van 1824 werd door ons berust in de Britsche occupatie. Voorts stonden wij de stad Malakka en de factorijen in Voor-Indië aan Engeland af, waartegenover Engeland zich terugtrok uit Zuid- en West-Sumatra en afzag van Billiton en van de vrije vaart in de Molukken.[1)]

Gaven wij met dit tractaat de gedachte aan een volledige reconstructie van het voormalige handelsrijk der Compagnie prijs, het economisch herstel bleef men in beginsel zoeken in de oude richting, in het veld van den Oosterschen handel. De zet van Raffles werd blijkbaar niet al te zwaar geteld. Nog in 1825 koestert de provisioneele Directeur van 's Lands middelen en domeinen, de Heer J. Kruseman, van de door hem voorgestelde uitbreiding en verbetering van het entrepot stelsel op Java verwachtingen als middel om het transito verkeer over de Javahavens te leiden.[2)] Het licht, waarin men de zaken toenmaals zag en de toekomst, welke men Java toedacht, blijkt ook uit de weidsche indeeling van de naamlijst der handelsstatistiek. Men onderscheidt daar, als ware Batavia nog het middelpunt van een Aziatisch handelsrijk, de volgende rubrieken van goederen:

Voortbrengselen van Europa, Amerika en Kaap de Goede Hoop.
" " de West van Indië en Bengalen.
" " Siam en Cochin China.
" " China en Manilla.
" " Japan.
" " den Oosterschen Archipel.

De transito handel van Java en Singapore.

Inderdaad vindt men in het Verslag van 1825 onder de landen van herkomst en bestemming, behalve eenige Europeesche landen, Amerika en Nieuw Holland:
Isle de France, Mekka, de Golf van Perzië, de Kust van Malabar, Ceylon, Bengalen, Siam, Cochin-China, China, Macao, Manilla en Japan. Dat zijn de handelsrelaties der voormalige Oostindische Compagnie, welke blijkbaar nog worden voortgezet, zij het op bescheiden voet. De geringe beteekenis dier buitenlandsche relaties blijkt echter uit de volgende samentrekking van den totalen particulieren invoer van Java in 1825.[3)] Deze bedraagt uitgedrukt in duizenden guldens:

Voortbrengselen van:		in procenten
Europa, Amerika en Kaap de Goede Hoop	f 6.062.-	48,7
de West van Indië en Bengalen	" 1.279.-	10,3
Siam en Cochin China	" 175.-	1,4
China en Manilla	" 975.-	7,8
Japan	" 868.-	7,-
den Oosterschen Archipel	" 3.078.-	24,8
	f 12.437.-	100,-

Van

1) P.H. van der Kemp - De stichting van Singapore, de afstand daarvan met Malakka door Nederland en de Britsche aanspraken op de Lingga - Riouw archipel. Bijdragen Taal-, Land- en Volkenkunde, 6de reeks 10de deel 1902, zie voorts: Encyclopaedie van Ned.-Indië onder "Engelschen in den Maleischen Archipel".
2) Verslag over 1825 pag. 14.
3) Internationaal en interinsulair tezamen, in tabel 1 afzonderlijk opgegeven.

Van de West van Indië, d.w.z. van de Golf van Perzië, Malabar, Ceylon en de Kust van Coromandel, ontving men in het verslagjaar 1825 provisiën, medicijnen, parfumerieën, touwwerk, lijnwaden, klapperolie en bijouterieën. Van Bengalen lijnwaden, opium en goeniezakken. Van Siam provisiën, ijzerwerk, lood en aardewerk. Van Cochin-China lood en suiker. Van China en Macao lijnwaden, zijde, zijden stoffen en thee. Van Manilla sigaren en rijst; van Japan in hoofdzaak koper en kamfer.

Vraagt men zich af, wat er nu met deze buitenlandsche producten gebeurt, in hoever zij weer worden uitgevoerd, dan wel dienen voor de consumptie van Java, dan vindt men in de statistiek van den uitvoer het antwoord. Den particulieren uitvoer gesplitst naar dezelfde rubrieken bedraagt in duizenden guldens:

Voortbrengselen van den Oosterschen Archipel	f 14.220.-	88,7 %
" " de West van Indië en Bengalen	" 212.-	1,3 "
" " China en Manilla	" 119.-	0,7 "
" " Japan	" 304.-	1,9 "
" " Europa, Amerika en Kaap de Goede Hoop	" 1.172.-	7,3 "
	f 16.027.-	100,- %

De wederuitvoer van Buitenlandsche goederen, internationaal en intergewestelijk, bedraagt niet meer dan 11,3 %. Splitst men den interinsulairen uitvoer af van die naar het buitenland om aldus de beteekenis van Java als distributie centrum voor den Oosterschen Archipel en voor Oost-Azië afzonderlijk te bepalen, dan vindt men aan buitenlandsche goederen door Java uitgevoerd:

naar het buitenland voor	f 558.000.-
naar den Oosterschen Archipel voor	" 1.249.000.-
	f 1.807.000.-

waaruit blijkt, dat van bovengenoemde 11,3 % slechts 3,5 een buitenlandsche bestemming heeft.

Nu gelden deze cijfers alleen den wederuitvoer uit het vrije verkeer. Daarnaast bestond een transitohandel of liever de mogelijkheid daartoe via de

entrepots. Over het jaar 1825 is van die gelegenheid gebruik gemaakt tot een waarde van f 1,2 millioen, in hoofdzaak goederen bestemd voor China en voor 3/4 bestaande uit opium.

Ook de volgende jaren komt er geen schot in den doorvoer handel. De invoer in het vrije verkeer op Java van Aziatische goederen blijft onbeduidend. Slechts die uit China neemt eenigszins toe; doch legt men de opgaven daaromtrent naast de cijfers van den uitvoer uit het vrije verkeer, dan blijkt die toeneming niet veroorzaakt door vermeerdering van den doorvoerhandel, maar door grootere consumptie op Java. Men ziet dit in onderstaande cijfers:

Periode	Invoer 1)			Uitvoer 1)		
	Voortbrengselen van de West v. Indië en Bengalen	Voortbr. van Siam, China en Manilla	Voortbr. van Japan	Voortbr. van de West v. Indië en Bengalen	Voortbr. van Siam, China en Manilla	Voortbr. van Japan
1825 - '29	1.433	1.038	691	152	113	651
1830 - '34	1.042	1.275	666	248	181	354
1835 - '39	905	1.627	731	120	208	82
1840 - '49	505	2.044	485	96	204	366
1850 - '62	618	2.969	723	85	169	333

De cijfers van het entrepot verkeer vertoonen een iets minder treurig beeld, hoewel ook hier geen krachtige ontwikkeling te bespeuren valt. Dat verkeer bedroeg over dezelfde periode gemiddeld per jaar in duizenden guldens:[2)]

1825 - 1829	f 615.-
1830 - 1834	" 642.-
1835 - 1839	" 1.295.-
1840 - 1849	" 2.004.-
1850 - 1862	" 3.078.-

Vergelijkt men het Bataviasche transito-verkeer met den handel van Singapore

---

1) Voor particuliere rekening.
2) Cijfers met terzijde lating van het vervoer van het eene entrepot naar het andere.

Singapore, dat zonder achterland geheel van het transito-verkeer leefde, dan is het verschil wel zeer treffend. De ontwikkeling gaat buitengewoon snel; de handelsomzet, omgerekend in duizenden guldens bedroeg:[1)]

	import	export
1819 - 1821 (2½ j.)	6.400	
1822	17.136	
1823	14.400	11.400
1824	13.828	13.205
1825	12.579	11.675
1826	13.727	12.845
1840 - 1841	26.000	21.000

In hoever Singapore zich ook ten nadeele van Penang ontwikkeld heeft is ons niet bekend. In ieder geval moet het in Batavia reeds kort na 1825 duidelijk geworden zijn, dat men van het entrepot-stelsel op Java als middel om Singapore den loef af te steken geen verwachtingen meer behoefde te koesteren.

Als laatste tegenzet tegen het snel zich ontwikkelende anti-Batavia ging de Nederlandsche Regeering er toe over een anti-Singapore te stichten op Nederlandsch grondgebied. Bij Staatsblad van 1828 No. 68 werd, naar bekend, Rioeuw tot vrij-haven verklaard in de hoop, dat zich hier een stapelplaats zou ontwikkelen.

Ook deze maatregel mocht niet baten. De Aziatische tusschenhandel was overgegaan op Singapore. De functie van Batavia als Oostersch handelsmetropool behoorde definitief tot het verleden.

De weidsche groepen-indeeling van de handelsstatistiek van Java was een anachronisme geworden, een schablone, dat uit sleur intusschen voortgezet werd tot de reorganisatie der statistiek in 1862.

---

1) Cijfers verzameld uit officiëele verslagen en brieven voorkomend in Anecdotal history of Singapore, 1902.

Java als distributiecentrum voor de Buitengewesten.

De vestiging van Singapore had naast Aziatischen tusschenhandel ook ten doel in den Oosterschen Archipel zelf onder de duiven van Batavia te schieten. En ook daarin slaagde de stichting van Raffles boven verwachting. Uit een gedetailleerd overzicht van den handel te Singapore in 1824, aangetroffen in 's Landsarchief, blijkt de geldswaarde van de in het nieuwe emporium verhandelde voortbrengselen van den Oosterschen Archipel niet minder dan f 4 à 5 millioen te bedragen, terwijl de particuliere handel van Java in 1825 voor geen grooter waarde aan Archipelproducten dan voor f 3 millioen invoerde, waarvan slechts voor f 700.000.- voor wederuitvoer.[2)] Voegt men daarbij de door het Gouvernement op Java aangebrachte tin en specerijen tot een waarde van ± 1½ millioen gulden[3)] dan blijkt dat Singapore hard op weg was Batavia ook als distributiecentrum voor de Buitengewesten te overvleugelen.

De strijd tegen de Britsche penetratie in den Archipel, die de Indische Regeering in de 19e eeuw herhaaldelijk in moeilijke situaties bracht is een geschiedenis op zich zelf.[4)]

Hoe Singapore als distributiecentrum voor de Nederlandsch-Indischen Archipel zich verder ontwikkeld heeft tot op den huidigen dag is aan de hand der statistiek behandeld in Mededeeling No.162., Het Handelsverkeer met Singapore 1825 - 1937.

De

---

2) Verslag over 1825, p. 2 en 27.
3) Zie hierachter tabel 10.
4) Zie Encyclopaedie van Nederlandsch-Indië onder Engelschen in den Maleischen Archipel; en Aug. de Vries, Geschiedenis van de handelspolitieke betrekkingen tusschen Nederland en Engeland, 1931.

De handel met het moederland.

Ook de handel met het moederland ontwikkelde zich in de eerste jaren niet volgens de verwachting. Wel ging tengevolge van het differentiëele recht het leeuwendeel van den uitvoer van Java naar Nederland (zie tabel 7), maar vóór de oprichting van de Nederlandsche Handel Maatschappij had die uitvoer voor het meerendeel plaats onder vreemde vlag en, voor zoover voor Nederlandsche rekening, leverde die handel verlies op.

Met het optreden van de Nederlandsche Handel Maatschappij na 1824 begon de nationalisering van de koloniale handelsbetrekking. Een vloot voor de groote vaart en een exportindustrie werd in het leven geroepen. Het bedrijf van de N.H.M. leverde echter verlies op en kon op dien voet niet doorgaan. Toen bovendien door de Belgische opstand de Zuid Nederlandsche exportindustrie ons ontviel, scheen het herwinnen van onze positie in het Oosten een hopelooze zaak. Oost-Indië dreigde een kolonie te worden, waarvan wij alleen de last en vreemden de lusten hadden.[1]

Gebrek aan Nederlanders en Nederlandsch kapitaal in het Oosten.

Dat wij als Nederlanders het in die jaren in het Oosten economisch langs alle kanten aflegden is niet alleen toe te schrijven aan het gemis aan schepen en industrie, maar ook, zelfs in de allereerste plaats, aan het gemis aan menschen.

De generatie, die in dienst der Oostindische Compagnie verstand gekregen had van den Aziatischen handel was verdwenen en daarvoor was niets in de plaats gekomen. De handel in Nederland zelf was vergeleken bij de 17e eeuw

1) Zie hierover Mansvelt, Geschiedenis van de Ned. Handel Maatschappij, deel I, 1924.

geheel van karakter veranderd. De groote Amsterdamsche koopmanshuizen hielden zich bij het bankiersbedrijf en bij commissie-zaken, bevreesd, dat het entameeren van zaken voor eigen rekening ook de laatste klanten zou doen verdwijnen. Hun overzeesche relaties bepaalden zich tot de Vereenigde Staten en de West; voor Oost Indië bestond blijkbaar geen animo. Nederlandsche handelsfirma's zijn op Java in het begin van de 19de eeuw niet alleen numeriek in de minderheid, maar zij zijn op een enkele uitzondering na ook niet anders dan kortstondige probeersels, blijkbaar niet gesteund door kapitaalkrachtige firma's in Holland en daardoor bij lange niet de evenknie van machtige vanuit Bengalen gedirigeerde Britsche handelshuizen.

Hoe het met ons handelsapparaat in Indië gesteld was in de eerste helft der 19e eeuw vindt men beschreven in Mededeeling No.168, De eerste Indische handelshuizen.

Door het gemis aan Nederlanders en Nederlandsch kapitaal in Indië viel van de ontwikkeling van particuliere cultures evenmin wat te verwachten. Toen bovendien de groote concentratie van Nederlandsch kapitaal voor overzeeschen handel, de Nederlandsche Handel Maatschappij, het dreigde af te leggen, schoot Koning Willem I weinig anders over dan het oor te leenen aan Van den Bosch en het met de ontwikkeling der Kolonie over een geheel anderen boeg te gooien.

De opkomst van Java als plantagekolonie.

Over de oorsprong en ontwikkeling van het cultuurstelsel bestaat een overvloed van litteratuur, zij het ook veelal van tendensieusen aard; cijfermateriaal, dat in staat stelt de ontwikkeling per cultuur-

tak

tak te volgen, ontbreekt echter geheel. Met het oog daarop wordt een afzonderlijke Mededeeling van het C.K.S. No.165 gewijd aan historische gegevens, welke verzameld konden worden omtrent de productie van handelsgewassen op Java en de Buitengewesten. Gegevens over waarde en gewicht van de geexporteerde producten vindt men in nevengaande tabellen 10 en 12.

Terecht is 1830, het jaar waarop het cultuurstelsel ingevoerd werd, als een mijlpaal in de geschiedenis van Nederlandsch-Indië beschouwd. Als met een tooverslag veranderde de economische situatie. Bedroeg de export vóór 1830 niet meer dan f 10 of 20 mm, naar gelang de prijs van de koffie, sedert dien ging de uitvoer met sprongen vooruit gelijk onderstaande cijfers aantoonen:

	Waarde in mill. guldens	Gewicht in mill. kg
1825	14.-	24
1835	28.3	98
1845	57.1	181
1855	73.7	240
1865	97.-	243
1873	135.1	320

Men vindt de ontwikkeling zooals deze zich in den export naar het buitenland vertoont geillustreerd in grafiek I.

Dat het cultuurstelsel in hoofdzaak neerkwam op de productie en export van koffie en suiker en dat de overige cultures niet veel beteekenden, ziet men in grafiek II en III (tabel 10 en 12).

Welk een onbetoekenende rol het particulier initiatief tot 1850 in productie en export speelde, en hoe de stoot tot de ontwikkeling uitgegaan is van de overheid kan men aflezen in grafiek No. IV.

Met het jaar 1830 had de toestand van onzekerheid omtrent de richting, welke men economisch in diende te slaan een einde genomen, de ontwikkeling ging thans duidelijk in de richting van bodemontginning onder Europeesche leiding, terwijl vroeger de zaken in het Oosten hoofdzakelijk bestonden in handel in bevolkingsproducten. De export van Java van landbouwgewassen naar het buitenland liet de intergewestelijke handel in belang ver achter zich; het transito verkeer was daarbij vergeleken de aandacht zelfs niet eens meer waard. Deze uiteenloopende ontwikkeling van de verschillende takken van Java's handel wordt verduidelijkt door grafiek No. V.

Dat bij die geforceerde ontwikkeling der cultures met de rechten en belangen der bevolking in sommige gewesten willekeurig is omgesprongen is bekend. Dat als geheel, en gezien over een reeks van jaren, het cultuurstelsel op Java grootere koopkracht bracht, ook onder de inheemsche bevolking,bewijst de analyse van den invoer in tabel 5 geillustreerd door grafiek VI. Niet te miskennen is dat de invoer van goederen voor de inheemsche markt aanmerkelijk toenam.

Karakteristiek voor de periode was verder de toenemende orienteering op Europa door den verkoop der landbouw exportgewassen in het moederland en door het feit, dat de Oostersche nijverheid, die vroeger zelfs lijnwaden voor Europa had geleverd, het tegen de Europeesche machinale nijverheid had afgelegd. De behoefte aan katoenen goederen werd in die jaren in toenemende mate gedekt door aanvoer uit Europa.

De economische geschiedenis van Nederlandsch-Indië sedert de teruggave in 1816 wordt beheerscht door twee feiten:

de ontwikkeling van Singapore, die alle hoop op herstel van het voormalige Nederlandsche handelsrijk in het Oosten den bodem insloeg,

de invoer van het cultuurstelsel, dat aan de onzekerheid een einde

maakte

maakte en een nieuw verschiet opende.

De ontwikkelingsphase, welke Indië in deze jaren doormaakte, was de omzetting van de resten van het voormalige handelsimperium der Compagnie tot een plantagekolonie onder Nederlandsche leiding.

M.

TECHNISCHE TOELICHTING

HET VERSLAG VAN HANDEL, SCHEEPVAART, INKOMENDE EN UITGAANDE RECHTEN OP JAVA EN MADOERA.

De verslaggeving omtrent handel en scheepvaart, de verst terugreikende statistiek van Nederlandsch-Indië, dankt indirect haar bestaan aan de handelspolitiek van Koning Willem I.

Commissarissen-Generaal waren in 1816 ter overneming van onze bezittingen naar Indië vertrokken met duidelijke instructies aangaande de beginselen te volgen bij de regeling van de materie der in- en uitvoerrechten. Blijkens hun rapport hebben CC. Gen. dit onderwerp als een van de belangrijkste punten van hun missie beschouwd[1]. Zij bepaalden zich, in verband met den onzekeren toestand, waarin de overige bezittingen zich bevonden, bij hun Publicatie van 28 Augustus 1818 (Stbl. No. 58) tot een regeling van de in- en uitvoerrechten alleen voor Java.[2]

De toepassing van een discrimineerend recht maakt het voor de Indische douane onvermijdelijk alle in- en uitgaande schepen te controleeren, de noodige gegevens op te vragen en daarvan aanteekening te houden. Uiteraard had de douane van de ontvangsten rekening en verantwoording af te leggen en zoo kon men, door in het verslag meer gegevens te betrekken, desgewenscht komen tot een statistiek van handel, scheepvaart en inkomende rechten op Java en Madoera. Die wensch nu was er; of zij uitgegaan is van de Indische Regeering of van het Opperbestuur is niet bekend. Zeker is echter, dat een levendige belangstelling voor de resultaten der handelspolitiek geleid heeft tot een rapportage, waarin de Oost Indische koloniën het moederland eenige decennien vooruit waren.

---

1) Zie: Nagelaten papieren van Elout, 1863, pag. 258.
2) Zie over de regeling van in- en uitvoerrechten op Java verder Mededeeling No.103 – Handelsbetrekking met Nederland 1823 – 1937.

Blijkens aanteekeningen aangetroffen in 's Landsarchief hebben reeds over de jaren 1821 en 1822 verslagen bestaan, zij het ook van summieren aard. Deze rapporten konden echter tot nu toe niet worden teruggevonden. De oudste ons in handen gekomen jaarverslagen zijn die over de jaren 1823 en 1824, welke in manuscript aanwezig zijn in het Landsarchief. Het eerste gedrukte verslag loopt over het kalenderjaar 1825. Dat is vermoedelijk oorzaak, dat tot nu toe gemeend werd, dat deze statistiek in 1825 is aangevangen. Waarschijnlijk heeft daartoe bijgedragen het feit, dat de Bruyn Kops – over wiens werk hierna uitvoerig gesproken wordt – zijn meerjarig overzicht van den handel van Java in 1825 laat aanvangen.

Volgens J. Kruseman, provisioneel directeur van 's Lands middelen en domeinen, de samensteller der verslagen van 1823 en volgende jaren, waren de verslagen over 1821 en '22 nog zeer incompleet. Ook de rapporten van Kruseman zelf zijn niet van den aanvang af naar een vast schablone opgemaakt. Zij groeiden om zoo te zeggen met de jaren naar vorm en inhoud om eerst in 1828 een definitieven vorm te krijgen. Sedert loopen zij met betrekkelijk geringe verandering in een onafgebroken reeks voort tot 1873, toen aan de rapportage over Java als afzonderlijk tolgebied een einde kwam. Tot samensmelting met de verslagen over de Buitengewesten bestond reeds lang aanleiding, sedert bij Staatsblad 1865 No.99 de nieuwe regeling van de in- en uitvoerrechten voor Java ook van toepassing verklaard waren op het meerendeel der Buitengewesten.[3] Sedert 1865 vormen Java en het groot-

---

3) nl. op Sumatra's Westkust, Benkoelen, Lampongsche Districten, Palembang, Banka en Onderhoorigheden, Billiton, de Wester-, Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo.

ste deel der buitengewesten een tolgebied. Niettemin is de afzonderlijke berichtgeving nog vele jaren voortgezet.[1)]

Voor de beschrijving van opzet en inhoud der Java verslagen is om boven uiteengezette redenen uitgegaan van het rapport over 1828. In de nevengaande cijferreeksen is echter zoo veel mogelijk teruggewerkt tot 1823.

Mochten er in den tijd van de Bruyn Kops (1857) misschien nog exemplaren van de eerste gedrukte verslagen aanwezig zijn, sedert is door onoordeelkundige opruiming en vernietiging van ambtelijke archieven zooveel verloren gegaan, dat het thans niet meer mogelijk is de oudste verslagen alle in handen te krijgen. Dat over 1825, gedrukt door de Landsdrukkerij te Batavia, werd bij toeval teruggevonden als bijlage tot stukken van veel later datum.[2)] Het is in Indië wellicht een unicum.

Over het kalenderjaar 1826 moet wel een gedrukt verslag bestaan hebben, doch in Indië is tot nu toe geen exemplaar meer terug te vinden. Van het verslag over 1827 bezit de bibliotheek van het Bataviaasch Genootschap een exemplaar, waarin alleen de bijlagen voorkomen. De toelichtende tekst ontbreekt.

Indeeling van het verslag.

De staten voorkomende in het verslag van 1828 kan men rangschikken onder de volgende rubrieken:

Algemeene overzichten van in- en uitvoer, staten A, B, C, D en E.

Overzichten van het scheepvaartverkeer, staten F en F1, 2, 3 en 4.

Specificatie van de voornaamste invoerartikelen, staten G, H, I en K.

Detailleering van het intergewestelijk verkeer, staten L, M en N.

Het verkeer over de entrepôts, staten O, P en Q.

De geheven rechten, staten R, S en T.

In- en uitvoer voor Gouvernements rekening, staten U en V.

Algemeene overzichten van in- en uitvoer.

De indeeling van staat A, welke een overzicht geeft van den invoer op Java, gaat niet uit van de artikelen van invoer, maar van de landen van herkomst, waaruit reeds blijkt, dat deze statistiek niet zoo zeer opgezet werd ten gerieve van den handel als wel uit een oogpunt van handelspolitiek. De goederenlijst wordt verdeeld in 6 groepen, niet naar den aard der goederen, in den zin als wij dit thans kennen, maar naar de landen waar zij vervaardigd of gekweekt zijn, t.w.

Europa, Amerika en Kaap de Goede Hoop.

De West van Indië en Bengalen.

Siam en Cochin-China.

China en Manilla.

Japan.

De Oostersche Archipel.

In hoofdzaak worden de goederen opgegeven naar de geldswaarde, voor een groot aantal is echter maat, gewicht of verpakking vermeld. Van elke groep

van

---

1) Voor hetgeen er omstreeks 1874 te doen is geweest inzake de organisatie van de Indische handelsstatistiek zij hier verwezen naar de technische toelichting tot de Mededeeling van het C.K.S. No.161, welke de Ned.-Indische handelsstatistiek van 1874 - 1937 behandelt.

2) In BGS No. 1783 19 Oct. 1871.

van goederen is de totale geldswaarde van den invoer gesommeerd. Na 1831 vindt men de voortbrengselen van China, Manilla, Siam en Cochin-China samengetrokken. Na 1834 komt Cochin-China niet meer voor. In 1861 verschijnt als nieuwe groep Australië, dat voordien vermoedelijk onder de 2de groep viel.

Deze staat A loopt in ongewijzigden vorm door tot en met 1862. In 1863 werd de opzet geheel gewijzigd. Het beginsel de goederen te verdeelen naar de landen van oorsprong werd verlaten. Ook begint men de tabellen niet meer met het land uit welks handel de goederen afkomstig zijn, maar evenals de huidige handelsstatistiek met het artikel zelf met een sub-verdeeling naar de landen van herkomst. Men ging echter verder dan wij thans doen door in de handelsstatistiek bovendien te onderscheiden of de goederen met vreemde dan wel met Nederlandsche schepen waren aangevoerd.

In dien vorm is deze staat tot 1873 gehandhaafd. In de recapitulatie, waarmede men deze staat afsloot, worden de landen van herkomst weggelaten. De onderscheiding naar de vlag, waar onder den invoer heeft plaats gehad, vindt men ook in deze samenvatting. Aan de landen van herkomst, waar onder begrepen de Buitengewesten, vindt men een afzonderlijke staat gewijd, hierna besproken onder den uitvoer welke op dezelfde wijze is behandeld.

Staat B. Gedurende slechts korten tijd, nl. tot en met 1835 vindt men een overzichtsstaat van den invoer verdeeld naar de verschillende afdeelingen van Java, waar de invoer plaats had. Het overzicht van den invoer naar de haven, gelijk wij thans hebben, kent men niet. Wegens gebrek aan belangstelling voor deze administratieve indeeling werd deze opgave vermoedelijk gestaakt.

Staat C. Op de zelfde wijze als de invoer is de verslaggeving over den uitvoer ingericht. Uitgegaan wordt dus van de landen van bestemming. De verdeeling naar groepen is als volgt:

Producten van den Oosterschen Archipel.

Voortbrengselen van de West van Indië en Bengalen.

Voortbrengselen van China, Manilla, Siam.

Japansche goederen.

Europeesche en Amerikaansche voortbrengselen.

Ook hier vindt men voor elke groep de totale geldswaarde opgegeven.

In verband met het vervallen van staat B vindt men deze staat na 1835 vermeld onder letter B. Ook hier werd na 1862 de opzet geheel gewijzigd. De landen van origine als basis van de verdeeling naar groepen verdwijnen. De artikelen en de sub verdeeling naar landen van bestemming en de aanvoer naar de vlag worden in de hoofdstaat en in de recapitulatie op dezelfde wijze behandeld als bij den invoer.

Aangezien door de opstelling sedert 1863 de handelsrelaties met de verschillende landen slechts per artikel vielen na te gaan en dit gegeven bij de recapitulatiestaat geheel verdween, verscheen sedert 1864 een nieuwe staat onder letter C, waar men per land een overzicht vindt zoowel van den in- als van den uitvoer. Aangezien men Java als een eenheid behandelde ook tegenover elk der buitengewesten, is het handelsverkeer met elk der buitengewesten op dezelfde wijze weergegeven.

Staat D. Evenals voor den invoer gaf men vanaf 1825-1835 ook een overzicht van den uitvoer per afdeeling. Deze staat werd gelijktijdig met de gelijkvormige betreffende den invoer in 1836 gestaakt.

Staat E.

Staat E. Geeft een samenvattend overzicht van de totale in- en uitvoer voor particuliere rekening naar de geldswaarde, gesplitst naar de landen van herkomst en bestemming en tevens naar de vlag. Deze staat is een combinatie van handels- en scheepvaartstatistiek, een statistische rapportage samenhangend met het streven om door middel van een differentieel tarief zoowel te waken voor de nationale belangen op handels- als die op scheepvaartgebied.

Deze staat E komt sedert 1836 onder letter C, van 1864 t/m 1873 onder letter D.

In 1837 gaat men zelfs zoo ver dat men voor het verkeer met Nederland in de verslagen een nominatieve opgave verstrekt van de aangekomen en van de vertrokken schepen, met een globale opgave van de lading en de namen van de geconsigneerden of de bevrachters. Deze staten treft men aan voor de aangekomen schepen t/m 1862 onder letter U en in 1863 onder letter O, voor de vertrokken schepen t/m 1862 onder letter V en in 1863 onder letter P.

De staten vervallen in 1864.

Overzichten van het scheepvaartverkeer.

De staten F en F 1, 2, 3 en 4 vindt men besproken in de technische toelichting in Mededeeling No. 164, waarnaar hier kortheidshalve wordt verwezen.

De specificatie van de voornaamste invoer artikelen.

Staat G geeft een specificatie van de hoeveelheid en de waarde der ingevoerde wollen en katoenen goederen. De Nederlandsche worden vermeld naar de waarde volgens de factuurprijzen, de vreemde volgens de getaxeerde waarde volgens tarief. Deze goederen worden naar de origine onderscheiden in:

1. Nederlandsche.
2. Vreemde Europeesche en bewesten Kaap de Goede Hoop vervaardigd.
3. Indische van de kust van Bengalen en de kust van Coromandel.
4. Chineesche.

In 1860 komen hier nog bij Japansche lijnwaden. Deze staat is ongewijzigd gebleven tot 1863, met welk jaar zij vervalt. Sedert 1836 treft men de staat aan onder letter E.

Staat H geeft van 1825-1832 de aangenomen douane-waarde volgens de prijscourant van de wollen en katoenen goederen in vreemde landen bewesten Kaap de Goede Hoop vervaardigd, voor zoover deze inkomende rechten verschuldigd waren. In 1833 komt voor deze douane prijscourant in de plaats een "aantooning van de gemiddelde prijzen volgens welke de voornaamste artikelen van in- en uitvoer bij het verslag zijn behandeld"; aldus voortgezet tot 1863, sedert 1836 onder letter F te vinden.

Staat I geeft een gedetailleerde opsomming van hetgeen in den algemeenen invoer vermeld staat onder de verzamelnaam van provisiën en dranken. De opgave geschiedt naar hoeveelheid en waarde. De staat wordt voortgezet tot 1863, sedert 1836 onder letter G.

Onder staat K vindt men een opgave van de met certificaat van Nederlandsche oorsprong aangebrachte goederen, tot en met 1829 naar aantal,

maat

maat en geldswaarde, daarna uitsluitend in geldswaarde. Sedert 1834 wordt deze rubriek omschreven behalve als goederen van Nederlandsche oorsprong, ook als goederen van Nederlandsche bewerking. Deze staat bleef na de reorganisatie van 1863 behouden en treft men aan tot 1873. Sedert 1836 onder letter H, in 1863 onder F, in 1864 onder letter G en sedert 1865 onder letter H.

Detailleering van het intergewestelijk verkeer.

In de "speciale staat" L volgt men voor de detailleering van het intergewestelijke verkeer, de zoogenaamde handel met den Oosterschen Archipel, ook de gebruikelijke verdeeling in groepen, nl. onderscheiding van de producten in die van den Oosterschen Archipel, van Japan, China, Manilla, enz. Tevens geeft deze staat op in hoeverre deze handelsgoederen bestemd waren voor de Europeesche, Chineesche of Arabische markt. Deze staat loopt tot en met 1835.

Staat M geeft voor het verkeer met elk buitengewest afzonderlijk een opsomming van de op Java ingevoerde goederen met een sub verdeeling naar de origine dezer artikelen. Op het eerste gezicht doet deze geografische onderverdeeling ook voor de intergewestelijke handel eenigszins zonderling aan,bij nadere overweging blijkt echter, dat er aanleiding toe bestond omdat een deel van den invoer uit het buitenland Java bereikt via een haven in de buitengewesten. Ook hier moet men er dus op bedacht zijn, dat invoerartikelen op verschillende plaatsen vermeld kunnen zijn, naar gelang het land van oorsprong. De staat M wordt besloten met de recapitulatie van de totale geldswaarde van den invoer uit ieder gewest. Men treft deze staat in ongewijzigden vorm aan tot 1863. Sedert 1836 onder letter I.

Onder staat N vindt men op denzelfden voet als vermeld voor den invoer een specificatie van den uitvoer naar de onderscheiden plaatsen in den Oosterschen Archipel, eveneens besloten met een recapitulatie. Ook deze staat loopt tot 1863. Sedert 1836 onder letter K.

Het verkeer over de entrepôts.

Staat O heeft een inventarisatie van de goederen in de loop van het jaar uit het buitenland of uit den Archipel in entrepôt zijn aangebracht en opgeslagen. Entrepôts waren toenmaals gevestigd in Anjer, Batavia, Semarang, Soerabaja. Voor ieder dezer entrepôts worden de voorraden afzonderlijk opgegeven, onderscheiden naar de landen uit welks handel zij afkomstig waren. Sedert 1863 werd in navolging van de algemeene handelsstatistiek de herkomst behalve naar land ook onderscheiden naar de vlag, waaronder het vervoer plaats had. In 1870 werden deze gegevens in meer overzichtelijken staatvorm gebracht. Deze tabel loopt tot 1873; komt sedert 1836 voor onder letter L; in 1863 onder letter G; sedert 1864 onder letter H en sedert 1865 onder letter I.

Staat P geeft de invoer op Java van uit entrepôts, en staat Q een opgave van den uitvoer van uit de entrepôts. In beide staten worden herkomst en bestemming der goederen onderscheiden. Beide vervallen in 1863. Staat P is sedert 1836 te vinden onder letter M en staat Q onder letter N.

De

De geheven rechten.

Staat R geeft per douane-afdeeling een overzicht van de ontvangen inkomende en uitgaande rechten, alsmede de perceptie aan waaggelden, pakhuishuur, consumptierechten etc. De staat loopt voort tot 1873. Sedert 1836 onder letter O; in 1863 letter H; sedert 1864 onder letter I; sedert 1865 onder letter K.

Staat S geeft op de artikelen waarover inkomende rechten zijn geheven en de voet van heffing. De staat loopt tot 1873, sedert 1836 onder letter P, 1863 letter I, 1864 letter K. Sedert 1865 letter L, sedert 1870 werd afzonderlijk melding gemaakt van goederen met certificaat van Nederlandschen oorsprong.

Staat T geeft een opgave van de artikelen waarop uitgaande rechten geheven zijn, met onderscheiding in hoever deze naar Nederland dan wel naar vreemde havens verscheept zijn, resp. met Nederlandsche of vreemde schepen, de hoeveelheid en waarde der goederen, het differentieele tarief en het bedrag der geheven uitgaande rechten. Deze tabel loopt in weinig gewijzigden vorm tot 1873; sedert 1836 onder letter Q, 1863 onder letter K, in 1864 onder letter L en sedert 1865 onder letter M.

In- en uitvoer voor gouvernementsrekening.

Tabel U geeft een opgave van den invoer op Java voor rekening van het Gouvernement verdeeld naar de landen van herkomst; ook voor die afkomstig van de buitengewesten, zoodat men in deze staat kan terugvinden wat als gouvernementsgoed aan specerijen en tin uit de Molukken en Banka werd ingevoerd. Van 1836 vindt men deze staat onder letter R in 1863 onder letter L in 1864 onder M en sedert 1865 onder N.

Staat V geeft hetgeen voor gouvernementsrekening is uitgevoerd, hetzij naar het buitenland dan wel naar de buitengewesten. Van 1836 onder letter S, in 1863 onder M, in 1864 onder N en sedert 1865 onder letter O.

Als staat W vindt men sedert 1835 een overzicht van de op Java en Madoera in- en uitgevoerde koperen munt met vermelding van landen en gewesten van herkomst en bestemming en met opgave van de havens waarover de in- en uitvoer liep. Na 1852 wordt onderscheiden in aanvoer of uitvoer voor rekening van het Gouvernement of voor die van particulieren. Sedert 1836 is deze tabel te vinden onder letter T, in 1863 onder N, in 1864 vervallen.

HET MEERJARIG OVERZICHT VAN G.F. DE BRUYN KOPS.

Een meerjarig overzicht van de statistiek van handel en scheepvaart van Java en Madoera, zich uitstrekkende over de jaren 1825 - 1855 werd samengesteld door G.F. DE BRUYN KOPS, die zich krachtens familie traditie interesseerde voor economische vraagstukken.[1] De Bruyn Kops vroeger zeeofficier was

---

1) Zijn vader, C.J. de Bruyn Kops, heeft zich als burgemeester van Haarlem veel moeite gegeven voor de industrialisatie van Haarlem, toen tengevolge van den Belgischen opstand de katoen-nijverheid aan onzen export naar Indië ontviel. Zijn broer, Mr. J.L. de Bruyn Kops is een van de oprichters van de Nederlandsche Economist en schrijver van een toenmaals bekend handboek: "Beginselen der Staathuishoudkunde".

was toenmaals Directeur van het Bataviasche Prauwenveer.

Er was blijkbaar behoefte aan een meerjarig overzicht, omdat de oude verslagen moeilijk hanteerbaar en een volledige serie zelden te krijgen was. De Bruyn Kops wilde de handelsstatistiek in de eerste plaats toegankelijk maken voor menschen van de practijk. Zijn werk is opgedragen aan den handel van Nederlandsch-Indië, volgens het voorbericht bedoelde hij hiermede "een bewijs van achting en toegenegenheid te geven voor de vele blijken van welwillendheid van dien kant ondervonden."

Van zijn meerjarig overzicht verscheen in 1857 als Deel I: de Invoer. Het werd besproken in de Economist door Hendrik Muller Szn., de schrijver van de "Twentsche Katoen-Nijverheid", 1857. Deze koopmanauteur had voor de samenstelling van zijn boek een intensief gebruik gemaakt van de oude verslagen.

Een jaar na het eerste deel verscheen het overzicht van den Uitvoer. De Bruyn Kops kondigt in het Voorbericht zijn voornemen aan om als Deel III een beredeneerd overzicht te zullen geven, in aansluiting bij de studie van Hendrik Muller. Dit derde deel is echter nimmer verschenen.

De verdiensten van de Bruyn Kops bestaan hierin, dat hij overeenkomstig de moderne wijze van opstelling eener handelsstatistiek overzichten geeft per artikel telkens onderverdeeld naar de landen van herkomst of bestemming. Hij behield echter, zich aansluitend aan de nu eenmaal aanvaarde systematiek, de groepen-indeeling van het verslag, t.w. de onderscheiding in voortbrengselen van Europa, Amerika, Kaap de Goede Hoop, West van Indië enz. Daardoor blijft ook bij hem het handelsverkeer met Singapore een onderdeel van de handel met den Oosterschen Archipel, zoodat zijn cijfers evenmin als die van de Verslagen zonder meer vergelijkbaar zijn met onze huidige handelsstatistiek.[1] Zijn meerjarig overzicht van den invoer valt als gevolg van deze groepenindeeling uiteen in vijf afzonderlijke tabellen, gemerkt A, B, C, D en E. (pag. 1 - pag. 186).

Na dit algemeen overzicht van den invoer volgt een detailleering van den invoer uit den Oosterschen Archipel, welk handelsverkeer in tabel E van het algemeen overzicht alleen in totaal wordt opgegeven. In de serie tabellen speciaal gewijd aan den Oosterschen Archipel vindt men voor elk artikel de herkomst gesplitst naar gewest. Deze staat levert dus een meerjarig overzicht van het intergewestelijk handelsverkeer van Java uit gezien. Ook hier weer de indeeling naar de gebruikelijke groepen: goederen van Europa etc. Men treft het in de tabellen A, B, C, D en E, gesplitst overzicht van den handel met den Oosterschen Archipel aan op pag. 187 - 377.

Onder de benaming:staat van de generalen invoer volgt dan op pag. 379 - 421 een samenvatting van den invoer per land en per gewest, waarbij voor elk land en gewest de invoer-waarde der goederen onderverdeeld is in de gebruikelijke groepen, elk besloten door een totaal-cijfer voor de geldswaarde van alle goederen, idem voor goud en zilver en een algemeen totaal per land en gewest.

De algemeene samenvatting naar de groepen vindt men al eerder afgedrukt, nl. op pag. 401.

De overige staten zijn:

pag. 423 - 435: staat van den aanvoer in entrepôt.

pag. 437 - 438: invoer door entrepôt.

pag. 439

---

1) Zie hierover nader de bewerking door het Centraal Kantoor voor de Statistiek (pag. XXIV).

pag. 439 - 447: aanvoer van goederen en gelden voor Gouvernementsrekening.

pag. 448 : recapitulatie-staat van den aanvoer der goederen en specie, resp. door particulieren en door het Gouvernement.

pag. 449 - 454: aanvoer van goederen met certificaat van Nederlandschen oorsprong of bewerking.

pag. 455 - 462: staat van den scheepvaart.

Hierin vindt men per vlag opgegeven niet alleen het aantal schepen en lasten, maar ook de waarde van den invoer per vlag.

pag. 463 - 473: staat van den Inlandschen scheepvaart.

Hierin wordt een overzicht gegeven van het interinsulair scheepvaartverkeer per gewest, waarbij de schepen onderscheiden worden in Europeesch en Inlandsch getuigde, naar aantal en lasten.

Het overzicht wordt besloten door een Index, bestaande uit een alfabetische naamlijst der goederen voor iedere groep van invoer afzonderlijk.

De publicatie omtrent den uitvoer is in hoofdzaak op dezelfde wijze ingedeeld, doch wijkt in volgorde en ten aanzien van enkele samenvattende tabellen eenigszins af. Om die reden en omdat dit deel evenmin als Deel I een inhoudsopgave noch een nummering der tabellen kent, volge hier een opgave der tabellen.

pag. 1 - 211: staat van den uitvoer, verdeeld in A, B, C, D, E.

pag. 213 - 235: staat van generalen uitvoer: op dezelfde wijze als voor den invoer opgemaakt.

pag. 237 - 465: staat van den uitvoer naar den Oosterschen Archipel, onderverdeeld: A, B, C, D, E.

De hierbij behoorende samenvatting is bij het drukken blijkbaar verdwaald geraakt en vindt men op pag. 234.

pag. 467 - 481: staat van den uitvoer uit entrepôt.

pag. 483 - 489: staat van uitvoer voor rekening van het Gouvernement.

pag. 490 : recapitulatie-staat van den uitvoer van goederen en specien resp. door particulieren en door het Gouvernement.

pag. 491 - 493: staat der geheven rechten (algemeen overzicht).

pag. 495 - 502: specificatie der inkomende rechten.

pag. 503 - 535: specificatie der uitgaande rechten.

pag. 537 - 544: staat van scheepvaart.

pag. 545 - 555: staat van Inlandsche scheepvaart.

I n d e x .

Op verzoek van G.G. Sloet van de Beele heeft de Bruyn Kops een vervolg uitgegeven, beginnende met het jaar 1856 en loopende tot 1865. Op advies van Hendrik Muller is het overzicht verdeeld in twee perioden van vijf jaar, waarvan de cijfers telkens getotaliseerd zijn en de herkomst en bestemming uitgedrukt worden in een percentage.

Voor Nederland vindt men de cijfers per artikel nog nader verdeeld naar goederen met of zonder certificaat van oorsprong.

Ook in dit vervolg werk is de gebruikelijke verdeeling van in- en uitvoer naar de vijf groepen doorgevoerd. Daar de verslagen zelf door de reorganisatie van 1863 deze indeeling hadden laten vallen, heeft de Bruyn Kops de cijfers na dit jaar naar het oude schema moeten herschikken.

Verder deelt het Voorbericht mede:

"Daar de nieuwe inrigting aan de officiele verslagen gegeven in vele op-
"zigten afwijkt van de vroegere, zijn er verschillende gegevens, die ik
"er vruchteloos in heb gezocht en uit andere werken heb moeten putten.

"Dit

"Dit is onder anderen het geval geweest met de verschillende soorten van Euro-
"peesche lijnwaden, lakens en wollen stoffen, die ik voor de jaren 1853-1855
"heb overgenomen uit de opgaven in het Tijdschrift de Economist en het Bijblad,
"en met de uitgevoerde produkten voor Gouvernementsrekening, die ik heb ge-
"trokken uit de koloniale regeringsverslagen, jaarlijks bij de verantwoording
"aan de Staten-Generaal aangeboden."

Daar de beide deeltjes thans van een inhoudsopgave zijn voorzien, behoeft de indeeling der stof hier geen verdere bespreking.

DE BEWERKING DOOR HET CENTRAAL KANTOOR VOOR DE STATISTIEK.

Na de beschrijving van het Verslag en het meerjarig overzicht van de Bruyn Kops zal het wel duidelijk zijn, dat de oude cijfers over het handelsverkeer van Java met eenige omzichtigheid gehanteerd moeten worden, doch niet minder waar is, dat zij, wanneer men er eenmaal den weg in weet, een schat van gegevens bevatten.

Een volledige herdruk van deze statistieken kwam niet gewettigd voor, maar wel scheen van nut een nauwkeurige descriptie der bron en publicatie van de voornaamste cijfers, mits zoodanig bewerkt en gerangschikt, dat vergelijking met de huidige handelsstatistiek mogelijk is. Dat bracht mede een duidelijke afscheiding van het buitenlandsche en het intergewestelijke handelsverkeer volgens het huidige criterium, het N.I. tolgebied.

De indeeling van de artikelen in groepen naar den geografischen herkomst, alleen voor een historisch onderzoek van belang en in de algemeene toelichting besproken, is in de nevengaande staten achterwege gelaten.

Ter verklaring van de gebezigde terminologie het volgende:

Onder den particulieren invoer wordt verstaan, de invoer door particulieren in het vrije verkeer inclusief dus de uitslag uit de entrepôts.

Onder den particulieren uitvoer is in de jaren 1825 - 1862 niet begrepen de uitslag uit de entrepôts, sedert 1863 daarentegen wel. om die reden is achterstaande tabel 6 aangevuld met de ontbrekende gegevens.

Aangenomen wordt, dat het Gouvernement geen gebruik maakt van het entrepôt.

Onder den internationalen in- en uitvoer wordt verstaan het handelsverkeer van Java en Madoera met het buitenland, waarin is opgenomen de in- en uitvoer van de vreemde bezittingen gelegen in den Indischen Archipel n.m. Singapore, Malakka, P.Pinang, Trengganoe, de Cocos-eil. en Timor-Dilly. In de verslagen is dit verkeer als intergewestelijk beschouwd; het werd met de betrekkingen door Java onderhouden met de Nederlandsche nederzettingen op de Buitengewesten samengevat als "Verkeer met den Oosterschen Archipel". In de jaren 1834 t/m 1847 is in het verkeer met den Oosterschen Archipel ook opgenomen de in- en uitvoer van en naar Madoera, zoodat voor een volledige concordantie met de huidige handelsstatistiek ook die gegevens uit het verkeer met den Oosterschen Archipel gelicht zouden moeten worden. Deze cijfers zijn echter gering en werden verwaarloosd.

De in deze publicatie voorkomende cijfers voor den intergewestelijken in- en uitvoer zijn dus niet zonder meer terug te vinden in de

oude

oude verslagen; zij geven weer het handelsverkeer van Java en Madoera met de Nederlandsche bezittingen in den Indischen Archipel.

TOELICHTING TOT DE TABELLEN.

Tabel 1. Algemeen overzicht van de waarde van den invoer.

In de goederen is begrepen het ongemunt goud en zilver. De specie omvat de gouden-,zilveren- en koperen munten.De in dit overzicht verwerkte cijfers zijn ontleend aan de navolgende staten der Verslagen:

voor den particulieren invoer	internat.	(1828-'35 staten A en M) (1836-'62 " A en I) (1863 staat A) (1864-'73 " C)
	intergew.	(1828-'35 staat M) (1836-'62 " I) (1863 " B) (1864-'73 " C)
voor den Gouvernements invoer (zoowel internat. als intergew.)		1828-'35 staat U 1836-'62 " R 1863 " L 1864 " M 1865-'73 " N
voor de koperen munten		1835-'73 staat W 1836-'62 " T 1863 " N 1864 staten A en M 1865-'73 " A en N
voor de goederen met certificaat van Nederl. oorsprong		1828-'35 staat K 1836-'62 " H 1863 " F 1864 " G 1865-'73 " H

Tabel 2. De waarde van den internationalen en den intergewestelijken invoer.

In deze tabel zijn de Gouvernements en de particuliere invoeren tezamen genomen. De cijfers slaan alleen op het goederenverkeer. Het ongemunt en gemunt goud en zilver en de koperen specie vallen er dus buiten. In 1827 is de intergewestelijke Gouvernements invoer niet verdeeld naar de gewesten van herkomst, waardoor voor dat jaar alleen het totaal van den intergewestelijken invoer opgegeven kan worden.

De cijfers in deze tabel zijn ontleend aan de navolgende staten:

voor den internationalen invoer:	1828-'35 staten A, M en U 1836-'62 " A, I en R 1863 " A en L 1864 " C en M 1865-'73 " C en N
" " intergewestelijken invoer:	1828-'35 " M en U 1836-'62 " I en R 1863 " A en L 1864 " C en M 1865-'73 " C en N

Tabel 3. De waarde van den invoer voor Gouvernementsrekening, verdeeld naar de landen en gewesten van herkomst.

Deze tabel geeft de invoer van goederen voor Gouvernementsrekening. 1827 geeft voor den intergewestelijken invoer alleen het totaal, daar de gegevens voor de verdeeling naar de gewesten ontbreken.

De cijfers in deze tabel zijn ontleend aan de navolgende staten:

voor

zoowel voor den internationalen	1828-'35	staat U
	1836-'62	" R
als	1863	" L
voor den intergewestelijken	1864	" M
invoer:	1865-'73	" N

Tabel 4. De waarde van den invoer voor particuliere rekening, verdeeld naar de landen en gewesten van herkomst.

Deze tabel geeft de invoer van goederen voor particuliere rekening. In 1827 is in het totaal van den intergewestelijken invoer begrepen ongemunt goud, niet vermeld van welk(e) gewest(en) het afkomstig is, waardoor het niet van het totaal te splitsen is.

De cijfers in deze tabel verwerkt zijn ontleend aan de navolgende staten:

voor den internationalen invoer	1828-'35	staten	A en M
	1836-'62	"	A en I
	1863	staat	A
	1864-'73	"	C
" " intergewestelijken invoer	1828-'35	staat	M
	1836-'62	"	I
	1863	"	A
	1864-'73	"	C

Tabel 5. De waarde van den invoer van de voornaamste artikelen uit het buitenland voor particuliere rekening.

De post "Machinerieën, metaal en metaalwerken" bestaat uit: Machinerieën, ijzer en ijzerwerken, staal en staalwerken, koper en koperwerken. Na 1841 geschiedt de invoer van opium voor Gouvernementsrekening.

De cijfers zijn ontleend aan de navolgende staten:

1828 - '35	staten	A en M
1836 - '62	"	A en I
1863 - '73	staat	A

Tabel 6. Algemeen overzicht van de waarde van den uitvoer.

In de goederen is begrepen het ongemunt goud en zilver. De specie omvat de gouden-, zilveren- en koperen munten. Gelijk hiervoren reeds medegedeeld, is de uitvoer uit entrepôt tot 1863 buiten de cijfers van den uitvoer gehouden; daarna echter er in opgenomen.

Voor 1860 worden de Gouvernementsproducten op naam van de Nederlandsche Handelmaatschappij uitgevoerd en in de handelsstatistieken onder den particulieren uitvoer opgenomen. De verslagen vermelden alleen in eenige jaren Gouvernementsuitvoeren. Zie hiervoor tabel 8.

De in dit overzicht verwerkte cijfers zijn ontleend aan de navolgende staten:

voor den particulieren uitvoer	internat.	1828-'35	staten	C en N
		1836-'62	"	B en K
		1863	staat	B
		1864-'73	"	C
	intergew.	1828-'35	"	N
		1836-'62	"	K
		1863	"	B
		1864-'73	"	C
voor den Gouvernements uitvoer	(internat. en intergew.	1828-'35	staat	V
		1836-'62	"	S
		1863-'	"	M
		1864	"	N
		1865-'73	"	O
voor de koperen munten		1835	staat	W
		1836-'62	"	T
		1863	"	N
		1864	staten	B en N
		1865-'73	"	B en O

Tabel 7. De waarde van den internationalen en den intergewestelijken

uitvoer.

uitvoer.

In deze tabel zijn de uitvoeren voor Gouvernements- en voor particuliere rekening tezamen genomen. De cijfers slaan alleen op het goederenverkeer. Het ongemunt en gemunt goud en zilver en de koperen munten vallen er dus buiten. In 1827 is de intergewestelijke uitvoer voor Gouvernements rekening niet verdeeld naar de gewesten van bestemming. Hierdoor kan alleen het totaal van den intergewestelijken uitvoer opgegeven worden.

De cijfers in deze tabel zijn ontleend aan de volgende staten:

voor den internationalen uitvoer	(1828-'35	staten	C, N en V
	(1836-'62	"	B, K en S
	(1863	"	B en M
	(1864	"	C en N
	(1865-'73	"	C en O
voor den intergewestelijken uitvoer	(1828-'35	staten	N en V
	(1836-'62	"	K en S
	(1863	"	B en M
	(1864	"	C en N
	(1865-'73	"	C en O

Tabel 8. De waarde van den uitvoer voor Gouvernementsrekening, verdeeld naar de landen en gewesten van bestemming.

Deze tabel toont aan de uitvoer van goederen voor Gouvernements rekening. 1827 geeft voor den intergewestelijken uitvoer alleen het totaal, daar de gegevens voor de verdeeling naar de gewesten ontbreken.

De cijfers in deze tabel zijn ontleend aan de navolgende staten:

zoowel internationalen als intergewestelijken uitvoer	) 1828-'35	staat	V
	) 1836-'62	"	S
	) 1863	"	M
	) 1864	"	N
	) 1865-'73	"	O

Tabel 9. De waarde van den uitvoer voor particuliere rekening, verdeeld naar de landen en gewesten van bestemming.

Deze tabel geeft de uitvoer van goederen voor particuliere rekening.

De cijfers in deze tabel verwerkt zijn ontleend aan de navolgende staten:

voor den internationalen uitvoer	1828-'35	staten	C en N
	1836-'62	"	B en K
	1863	staat	B
	1864-'73	"	C
" " intergewestelijken uitvoer	1828-'35	staat	N
	1836-'62	"	K
	1863	"	B
	1864-'73	"	C

Tabel 10. De voornaamste artikelen van den uitvoer naar het buitenland volgens de waarde.

Deze tabel geeft de uitvoer van de voornaamste artikelen voor Gouvernements- en particuliere rekening zoowel tezamen als gesplitst. De uitgevoerde producten zijn inheemsche producten behoorende tot de groep van de "Voortbrengselen van den Oosterschen Archipel" uit de Verslagen. Voor 1860 worden de Gouvernements producten op naam van de Nederlandsche Handel Maatschappij uitgevoerd en in de handelsstatistieken onder den particulieren uitvoer opgenomen.

De cijfers zijn ontleend aan de navolgende staten:

voor Gouvernements rekening	1860-'62	staat	S
	1863	"	M
	1864	"	N
	1865-'73	"	O

voor particuliere rekening	1828-'35	staten C en N
	1836-'62	" B en K
	1863-'73	staat B

Tabel 11. De uitvoer voor Gouvernementsrekening naar het buitenland.

Deze tabel toont aan den Gouvernements uitvoer, die in de Verslagen, dus ook in de voorgaande tabellen verwerkt is in den particulieren uitvoer.

De cijfers zijn voor:

1832-'34: ontleend aan W.M.F. Mansvelt, "De Geschiedenis van de Nederlandsche Handel Maatschappij", deel II pag. 18.

1835-'52: berekend aan de hand van de vermoedelijke verhouding tusschen Gouvernements en particuliere productie.

1853-'59: berekend aan de hand van de verhouding tusschen de gewichten van Gouvernements en particuliere uitvoer der producten, waarvoor cijfers zijn te vinden in het Koloniaal Verslag.

Tabel 12. Het gewicht van den totalen uitvoer naar het buitenland.

Deze tabel geeft het gewicht van den uitvoer voor Gouvernements en particuliere rekening tezamen, excl. ongemunt en gemunt goud en zilver en de koperen specie. Daar de Verslagen niet van alle artikelen de gewichten vermelden, zijn de cijfers voor het gewicht van het overschietend deel van den uitvoer bij benadering berekend, hetgeen als volgt is geschied:

Het totaal gewicht en de totale waarde van die artikelen, waarvan de gewichten vermeld zijn, werden bepaald. Uitgerekend kon nu worden van welk percentage van de totale geldswaarde van den uitvoer, het gewicht bekend was. Uitgaande van de veronderstelling dat gewicht en waarde zich bij het gedeelte van den uitvoer zonder opgave van gewicht op dezelfde wijze verhield als bij het gedeelte waarvan het gewicht bekend was werd het gewicht afgeleid uit de waarde.

Om inzicht te geven in welke mate er op deze wijze geschat werd, vertoont tabel 12 een subtotaal voor het deel van den export waarvan het gewicht bekend is. Als regel blijkt van 96% van den export het gewicht bekend te zijn.

De cijfers zijn ontleend aan de navolgende staten:

1828-'35	staten	C, N en V
1836-'62	"	B, K en S
1863	"	B en M
1864	"	B en N
1865-'73	"	B en O

DE BETROUWBAARHEID DER CIJFERS.

Bij de hanteering der Java statistiek voor studie doeleinden zal men zich herhaaldelijk gesteld zien voor schijnbaar niet kloppende, althans onbegrijpelijke cijfers. Achteraf blijkt dan veelal, dat men onvoldoende rekening heeft gehouden met de eigenaardigheden van het systeem: de scheiding van particulieren en gouvernements in- en uitvoer, de samentelling van internationaal en interinsulair verkeer (waarin Singapore), het al of niet rekening houden met de aanvoer van ongemunt en gemunt goud en zilver en koperen specie.

Om deze reden is in de voorgaande toelichting duidelijk aangegeven wat niet, en wat wel in de verwerkte cijfers begrepen is.

Rekenkundige fouten komen in de verslagen zelden voor, zoodat

in

in dit opzicht het grondmateriaal niet onbetrouwbaar is.

Een andere vraag is natuurlijk of de variaties, die niet ten gevolge van prijsveranderingen zich in de cijfers van het eene jaar op het andere voordoen, berusten op werkelijke schommelingen in het handelsverkeer of toe te schrijven zijn aan statistische boekingsfouten of nalatigheden. Bij den uitvoer heeft men althans eenige maatstaf in de uitkomsten van de koffie- en suikeroogsten. Vooral het eerstgenoemde product vertoont een zeer grillig beeld. Bij den invoer is het daarentegen niet meer mogelijk achteraf het al of niet compleet zijn der cijfers te controleeren. De Bruyn Kops, die het grondmateriaal der douane gebruikt schijnt te hebben, is over de accuratesse niet erg te spreken. Volgens hem zijn er "vele en grove fouten" gemaakt[1]. In welk opzicht zegt hij echter niet.

Bij een gedetailleerd gebruik van deze statistiek zal men dan ook het noodige voorbehoud moeten maken. De groote lijn der ontwikkeling, de crises en de boomperioden op Java komen echter wel degelijk voor den dag.

De critiek, welke tijdgenooten op de handelsstatistiek van Java hadden, geld voornamelijk de waardebepaling. De algemeene klacht is, dat deze te laag, soms veel te laag was[2].

Bij den invoer gold als maatstaf de factuurwaarde verhoogd met 30% voor vracht, assurantie en rente[3]. Wollen en katoenen manufacturen vervaardigd in vreemde landen bewesten de Kaap de Goede Hoop werden echter sedert 1824 opgenomen tegen de waarde volgens de prijscourant[4].

---

1) Zie G.F. de Bruyn Kops "Statistiek van den Handel en de Scheepvaart op Java en Madoera van 1855 - 1866, deel I, Voorwoord.
2) Zie Gouv. Besluit van 15 Aug. 1878 No. 25.
3) Zie art. 16 van publicatie CC.Gen. 28 Aug. 1818 Stbl. 1818 No. 58.
4) Zie art. 1 en 2 van publicatie G.G. 14 Febr. 1824 Stbl. 1824 No.9.

Dat bij de handelshuizen, de neiging bestond de marktwaarde te laag op te geven om zoodoende minder invoerrechten te betalen, is niet twijfelachtig[5]. Men mag dan ook wel aannemen, dat het beeld van de geldswaarde van den invoer in het algemeen te laag is. Doch aangezien het hier vermoedelijk gaat om een systematische fout, die zich over de geheele linie en in alle jaren vertoont, behoeft dat geen groote afbreuk te doen aan de bruikbaarheid der statistiek.

Daar de opgaven omtrent het gewicht van den invoer te onvolledig waren, was het niet mogelijk het geldbeeld van den invoer te toetsen aan een van het volume.

Bij den uitvoer kon het gewicht daarentegen met voldoende nauwkeurigheid becijferd worden. (Zie toelichting bij tabel 12). De uitkomst van deze berekening (Zie grafiek I) bevestigd het algemeen verloop van den uitvoer volgens de waarde, doch wekt wel het vermoeden dat van 1840 de waarde te laag is opgegeven.

Ook de douanewaarde van den uitvoer kon gecontroleerd worden aan de hand van de uitkomsten van de veilingen van gouvernements koffie en suiker in Nederland. Uitvoerige cijfers hieromtrent zullen gepubliceerd worden in Mededeeling No.166, waar een berekening gemaakt is van de geldelijke uitkomsten van het cultuurstelsel. Hier mag volstaan worden met één grafiek (Zie grafiek No. VII welke doet zien, dat de douane waarde voor koffie en suiker, de beide hoofdproducten, blijkbaar bepaald werd aan de hand van de zg. "netto prijzen" der gouvernements producten, d.w.z.

de

---

5) Zie Aug. de Vries, Handelspol. betrekkingen Ned.-Engeland. p. 70/1.

de veilingsprijzen na aftrek van de onkosten van de Nederlandsche Handel Maatschappij voor vracht, assurantie en commissie. In de eerste jaren van het cultuurstelsel had men de neiging de douane waarde hooger te stellen dan de netto prijzen, vermoedelijk in verband met de te ontvangen voorschotten van de Nederlandsche Handel Maatschappij. Na de saneering van de Nederlandsche financiën door Van Hall in 1844 bestond aan anticipatie op de Indische bijdrage door het opnemen van voorschotten bij de Handel Maatschappij geen behoefte meer. De vaststelling van de douane prijzen kwam, sedert er geen geldelijke consequenties meer aan verbonden waren, er minder op aan. De netto prijzen door het gouvernement behaald lagen zeker veel lager dan die van particulieren ten gevolge van de uiterst kostbare bemiddeling van de Handel Maatschappij, onder andere doordat dit lichaam aan de Nederlandsche reederijen te hooge vrachten betaalde. Vergeleken met de marktwaarde voor Java export producten, zooals particulieren die berekenden, was de douane waarde van den uitvoer zonder twijfel te laag.

De indruk omtrent de betrouwbaarheid van de handelsstatistiek van Java van 1823 - 1873 samenvattend, kan men niet anders zeggen, dan dat zij de indruk maakt van met redelijke accuratesse te zijn behandeld en dat zij voldoende betrouwbaar is, wanneer het gaat om de groote lijn der ontwikkeling. Slechts zij men er op bedacht, dat de geldswaarde van den invoer vermoedelijk steeds te laag is opgegeven en dat dit ook het geval is met den uitvoer na ± 1845. Bij de beoordeeling van de trend in de ontwikkeling van Java zal men dan ook steeds bij wijze van correctief op de waardecijfers het oog moeten richten op het verloop van het volume van den export.

TOELICHTING TOT DE GRAFIEKEN.

Grafiek I. Waarde en gewicht uitvoer Java en Madoera, 1823-1873.

Deze grafiek geeft weer de internationale uitvoer voor Gouvernements- en particuliere rekening tezamen, excl. het gemunt en ongemunt goud en zilver en de koperen specie.

De cijfers voor de waarde zijn terug te vinden in tabel 7, die voor het gewicht in tabel 12.

Grafiek II. De samenstelling van den uitvoer naar het gewicht, 1823-1873.

Deze grafiek geeft een beeld van het gewicht van den internationalen uitvoer voor Gouvernements- en particuliere rekening tezamen, excl. het gemunt en ongemunt goud en zilver en de koperen specie.

De cijfers zijn ontleend aan tabel 12.

Grafiek III. De samenstelling van den uitvoer naar de waarde, 1823-1873.

Deze grafiek geeft een beeld van de waarde van den internationalen uitvoer voor Gouvernements- en particuliere rekening tezamen, excl. het gemunt en ongemunt goud en zilver en de koperen specie.

De cijfers zijn ontleend aan tabel 10.

Grafiek IV. Het aandeel van het Gouvernement in den uitvoer naar het buitenland, 1823-1873.

Deze grafiek geeft weer het aandeel van het Gouvernement in de totale uitvoerwaarde der goederen naar het buitenland.

De

De cijfers zijn terug te vinden voor:

den totalen uitvoer naar het buitenland in tabel 7

voor den Gouvernements uitvoer in tabel 11.

Grafiek V. Het verschil in ontwikkeling in de drie takken van uitvoerhandel, 1823-1873.

Deze grafiek geeft weer de uitvoerwaarde voor Gouvernements en particuliere rekening tezamen inclusief gemunt en ongemunt goud en zilver en de koperen specie, onderscheiden in:

1. de uitvoer naar het buitenland
2. de uitvoer naar de buitengewesten
3. de uitvoer uit de entrepôts naar het buitenland.

De cijfers zijn terug te vinden in tabel 6.

Grafiek VI. De samenstelling van den invoer naar de waarde, 1823-1873.

Deze grafiek geeft een beeld van de waarde van den internationalen invoer alleen voor particuliere rekening excl. het gemunt en ongemunt goud en zilver en de koperen specie.

De cijfers zijn terug te vinden in tabel 5.

Grafiek VII. De douanewaarde van suiker en koffie.

Deze grafiek geeft weer het verloop van de douanewaarde en netto-prijs van koffie en suiker per pikol.

Onder douanewaarde wordt verstaan, de waarde voor welke de producten in de verslagen van handel en scheepvaart zijn opgenomen en waarnaar de uitgaande rechten berekend moeten worden.

De "netto-prijs" betreft de door de Nederlandsche Handel Maatschappij voor rekening van het Gouvernement geveilde producten en wel wordt er onder verstaan de opbrengst per picol (bruto prijs) verminderd met de kosten voor assurantie, commissie, laad-, los-, en vrachtloonen per picol.

De douanewaarden zijn ontleend aan de Verslagen van den handel enz., de netto-prijs aan de Koloniale Verslagen.

Zie voor de cijfers Mededeeling Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 166.

TABELLEN

ALGEMEEN OVERZICHT VAN DE WAARDE VAN DEN INVOER.

TABEL 1.

in 1000 gld.

Jaar	1823	1824	1825	1826	1827	1828	1829	1830	1831	1832	1833	1834	1835
Totale invoer	21.155	16.095	14.310	x	20.024	20.161	18.395	19.558	16.628	15.044	19.892	21.081	23.510
Internationaal	16.993	11.039	10.830	x	15.504	14.733	13.332	14.455	11.193	9.174	13.445	13.865	15.607
Intergewestelijk	4.162	5.056	3.480	x	4.520	5.428	5.063	5.103	5.435	5.870	6.447	7.216	7.903
Internationaal Goederen	13.428	9.285	9.143	x	11.515	12.750	11.837	11.989	10.231	8.434	12.653	12.977	11.453
Specie	3.565	1.754	1.687	x	3.989	1.983	1.495	2.466	962	740	792	888	4.154
Intergewestelijk Goederen	3.877	4.468	3.293	x	4.197	4.795	4.369	4.921	5.286	5.729	6.335	7.001	7.046
Specie	285	588	187	x	323	633	694	182	149	141	112	215	857
VOOR GOUVERNEMENTS REKENING													
Internationaal Goederen	x	x	x	x	1.177	186	-	2	-	89	-	-	-
Specie	x	x	x	x	-	-	-	2.000	-	-	-	-	2.039
Totaal	x	x	x	x	1.177	186	-	2.002	-	89	-	-	2.039
Intergewestelijk Goederen	x	x	x	x	1.392	1.999	1.639	1.869	2.147	1.882	2.031	2.379	2.986
Specie	x	x	x	x	-	-	-	55	-	-	-	-	90
Totaal	x	x	x	x	1.392	1.999	1.639	1.924	2.147	1.882	2.031	2.379	3.076
VOOR PARTICULIERE REKENING													
Internationaal Goederen	13.428	9.285	9.143	x	10.338	12.564	11.837	11.987	10.231	8.345	12.653	12.977	11.453
Specie	3.565	1.754	1.687	x	3.989	1.983	1.495	466	962	740	792	888	2.115
Totaal	16.993	11.039	10.830	x	14.327	14.547	13.332	12.453	11.193	9.085	13.445	13.865	13.568
Intergewestelijk Goederen	3.877	4.468	3.293	x	2.805	2.796	2.730	3.052	3.139	3.847	4.304	4.622	4.060
Specie	285	588	187	x	323	633	694	127	149	141	112	215	767
Totaal	4.162	5.056	3.480	x	3.128	3.429	3.424	3.179	3.288	3.988	4.416	4.837	4.827
Goederen met certificaat van Nederl. oorsprong	x	1.500	635	x	1.372	3.699	4.359	3.629	1.939	431	694	1.005	2.020

1836	1837	1838	1839	1840	1841	1842	1843	1844	1845	1846	1847	1848	Jaar
23.888	29.264	34.904	34.110	39.812	30.117	38.134	33.255	37.386	37.902	36.550	29.785	31.419	Totale invoer
15.172	20.111	24.499	24.378	29.932	19.897	27.347	22.543	24.943	26.625	26.415	21.035	19.412	Internationaal
8.716	9.153	10.405	9.732	9.880	10.220	10.787	10.712	12.443	11.277	10.135	8.750	12.007	Intergewestelijk
13.278	17.945	20.948	21.979	24.570	17.788	23.785	19.026	19.289	23.349	23.903	20.532	18.870	Internationaal Goederen
1.894	2.166	3.551	2.399	5.362	2.109	3.562	3.517	5.654	3.276	2.512	503	542	Specie
8.102	8.436	9.830	9.023	9.156	9.324	9.740	9.336	11.103	9.972	9.128	7.816	11.806	Intergewestelijk Goederen
614	717	575	709	724	896	1.047	1.376	1.340	1.305	1.007	934	201	Specie
													VOOR GOUVERNEMENTS REKENING
185	2.305	2.812	2.948	3.233	2.504	3.876	3.153	1.954	2.634	2.636	2.704	3.125	Internationaal Goederen
1.338	1.848	2.655	1.654	3.096	1.114	2.907	3.273	5.192	2.949	2.231	300	200	Specie
1.523	4.154	5.467	4.603	6.329	3.618	6.783	6.426	7.146	5.583	4.867	3.004	3.325	Totaal
3.390	2.865	4.814	4.097	4.105	4.503	4.544	3.394	3.992	4.547	3.868	2.752	6.971	Intergewestelijk Goederen
-	-	-	-	50	110	75	115	280	180	-	-	33	Specie
3.390	2.865	4.814	4.097	4.155	4.613	4.619	3.509	4.272	4.727	3.868	2.752	7.004	Totaal
													VOOR PARTICULIERE REKENING
13.093	15.639	18.136	19.030	21.337	15.284	19.909	15.873	17.335	20.715	21.267	17.828	15.745	Internationaal Goederen
556	318	896	745	2.266	995	655	244	462	327	281	203	342	Specie
13.649	15.957	19.032	19.775	23.603	16.279	20.564	16.117	17.797	21.042	21.548	18.031	16.087	Totaal
4.712	5.571	5.016	4.926	5.051	4.821	5.196	5.942	7.111	5.425	5.260	5.064	4.835	Intergewestelijk Goederen
614	717	575	709	674	786	972	1.261	1.060	1.125	1.007	934	168	Specie
5.326	6.288	5.591	5.635	5.725	5.607	6.168	7.203	8.171	6.550	6.267	5.998	5.003	Totaal
4.212	4.740	7.342	8.924	10.551	6.607	9.327	5.009	6.784	7.234	8.321	7.116	6.292	Goederen met certificaat van Nederl. oorsprong

in 1000 gld.

Jaar	1849	1850	1851	1852	1853	1854	1855	1856	1857	1858	1859	1860
Totale invoer	32.054	31.973	43.713	40.343	44.281	63.777	48.137	57.547	65.664	65.765	70.635	78.257
Internationaal	22.706	22.413	32.413	29.496	33.074	52.282	36.882	46.619	51.243	50.362	48.927	61.833
Intergewestelijk	9.348	9.830	11.300	10.847	11.207	11.495	11.255	10.928	14.421	15.403	21.708	16.424
Internationaal												
Goederen	21.660	21.873	27.249	27.052	25.679	29.381	29.103	30.216	32.874	34.401	36.622	42.249
Specie	1.046	270	5.164	2.444	7.395	22.901	7.779	16.403	18.369	15.961	12.305	19.584
Intergewestelijk												
Goederen	9.202	9.391	11.133	10.690	10.940	10.958	10.841	10.567	13.907	15.025	17.166	15.029
Specie	146	439	167	157	267	537	414	361	514	378	4.542	1.395
VOOR GOUVERNEMENTS REKENING												
Internationaal												
Goederen	3.162	2.992	3.541	2.583	2.871	2.733	3.233	3.942	5.384	6.248	6.061	5.665
Specie	694	-	4.895	1.903	5.158	17.007	7.112	13.106	14.460	15.156	11.772	19.205
Totaal	3.856	2.992	8.436	4.486	8.029	19.740	10.345	17.048	19.844	21.404	17.833	24.870
Intergewestelijk												
Goederen	4.063	4.237	4.673	4.291	4.267	3.729	4.645	3.826	7.183	7.991	10.169	7.442
Specie	36	344	78	50	-	-	150	-	-	-	3.583	50
Totaal	4.099	4.581	4.751	4.341	4.267	3.729	4.795	3.826	7.183	7.991	13.752	7.492
VOOR PARTICULIERE REKENING												
Internationaal												
Goederen	18.498	18.881	23.708	24.469	22.808	26.648	25.870	26.274	27.490	28.153	30.561	36.584
Specie	352	270	269	541	2.237	5.894	667	3.297	3.909	805	533	379
Totaal	18.850	19.151	23.977	25.010	25.045	32.542	26.537	29.571	31.399	28.958	31.094	36.963
Intergewestelijk												
Goederen	5.139	5.154	6.460	6.399	6.673	7.229	6.196	6.741	6.724	7.034	6.997	7.587
Specie	110	95	89	107	267	537	264	361	514	378	959	1.345
Totaal	5.249	5.249	6.549	6.506	6.940	7.766	6.460	7.102	7.238	7.412	7.956	8.932
Goederen met certificaat van Nederl. oorsprong	6.191	5.274	6.713	8.149	9.597	9.979	8.787	8.728	7.589	8.693	9.123	12.396

1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867	1868	1869	1870	1871	1872	1873	Jaar
83.833	67.450	75.796	67.652	61.641	69.482	76.063	63.071	61.480	66.336	72.977	85.146	111.425	Totale invoer
67.531	55.007	54.802	56.755	48.577	56.929	62.857	49.918	44.535	53.600	56.463	66.131	93.481	Internationaal
16.302	12.443	20.994	10.897	13.064	12.553	13.206	13.153	16.945	12.736	16.514	19.015	17.944	Intergewestelijk
													Internationaal
44.318	41.429	37.308	30.633	36.254	47.097	45.568	36.647	35.072	39.319	42.930	52.032	65.346	Goederen
23.213	13.578	17.494	26.122	12.323	9.832	17.289	13.271	9.463	14.281	13.533	14.099	28.135	Specie
													Intergewestelijk
15.021	11.532	19.920	9.912	12.356	11.672	12.654	12.755	16.503	12.545	16.223	18.678	17.346	Goederen
1.281	911	1.074	985	708	881	552	398	442	191	291	337	598	Specie
													VOOR GOUVERNEMENTS REKENING
													Internationaal
7.137	5.969	3.913	3.419	5.593	4.144	4.192	3.996	4.112	5.028	5.735	6.401	5.839	Goederen
22.870	12.589	15.114	25.585	7.510	8.090	15.700	12.151	8.700	12.102	10.508	6.046	21.746	Specie
30.007	18.558	19.027	29.004	13.103	12.234	19.892	16.147	12.812	17.130	16.243	12.447	27.585	Totaal
													Intergewestelijk
6.998	2.643	11.526	812	2.775	867	2.317	3.130	4.439	2.379	2.858	5.064	3.123	Goederen
19	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Specie
7.017	2.648	11.526	812	2.775	867	2.317	3.130	4.439	2.379	2.858	5.064	3.123	Totaal
													VOOR PARTICULIERE REKENING
													Internationaal
37.181	35.460	33.395	27.214	30.661	42.953	41.376	32.650	30.960	34.291	37.195	45.631	59.507	Goederen
343	989	2.380	537	4.813	1.742	1.589	1.121	763	2.179	3.025	8.053	6.389	Specie
37.524	36.449	35.775	27.751	35.474	44.695	42.965	33.771	31.723	36.470	40.220	53.684	65.896	Totaal
													Intergewestelijk
8.023	8.889	8.394	9.100	9.581	10.805	10.337	9.625	12.064	10.166	13.365	13.614	14.223	Goederen
1.262	906	1.074	985	708	881	552	398	442	191	291	337	598	Specie
9.285	9.795	9.468	10.085	10.289	11.686	10.889	10.023	12.506	10.357	13.656	13.951	14.821	Totaal
12.270	13.212	10.075	8.818	9.012	13.825	14.208	8.224	8.651	8.779	9.960	12.799	12.173	Goederen met certificaat van Nederl. oorsprong

Zie voor de herkomst der cijfers de technische toelichting.

Landen van herkomst	1823	1824	1825	1826	1827	1828	1829	1830	1831	1832	1833	1834	1835
												in duizend	
Internationaal													
Europa	7.762	5.368	4.733	x	6.202	9.038	8.856	8.413	6.789	5.245	9.030	9.080	7.806
w.v. Nederland	3.053	2.414	2.478	x	3.809	6.524	6.691	6.306	4.567	3.697	5.001	4.296	4.060
Amerika	1.339	829	929	x	218	305	126	325	401	147	361	370	242
Azië	4.177	2.947	3.279	x	4.977	3.348	2.765	3.220	2.960	2.959	3.179	3.515	3.389
w.v. Singapore	x	x	587	x	1.577	724	996	1.030	1.103	1.349	1.795	2.125	1.444
Australië	31	41	29	x	6	8	47	24	9	32	17	4	3
Afrika	119	98	173	x	112	23	16	7	72	20	60	8	13
TOTAAL	13.428	9.283	9.143	x	11.515	12.722	11.810	11.989	10.231	8.403	12.647	12.977	11.453
met certificaat van Nederlandsch oorsprong	x	1.500	635	x	1.372	3.699	4.359	3.629	1.939	431	694	1.005	2.020
													in pro
Europa	57.8	57.8	51.8	x	53.9	71.-	75.-	70.2	66.4	62.4	71.4	70.-	68.2
w.v. Nederland	22.7	26.-	27.1	x	33.1	52.1	56.7	52.6	44.6	44.-	39.5	33.1	35.4
Amerika	10.-	8.9	10.2	x	1.9	2.4	1.1	2.7	3.9	1.7	2.9	2.8	2.1
Azië	31.1	31.7	35.9	x	43.2	26.3	23.4	26.8	28.9	35.2	25.1	27.1	29.6
w.v. Singapore	x	x	6.4	x	13.7	5.7	8.4	8.6	10.8	16.1	14.2	16.4	12.6
Australië	0.2	0.4	0.3	x	0.1	0.1	0.4	0.2	0.1	0.4	0.1	0.-	0.-
Afrika	0.9	1.1	1.9	x	1.-	0.2	0.1	0.1	0.7	0.3	0.5	0.1	0.1
TOTAAL	100	100	100	x	100	100	100	100	100	100	100	100	100
met certificaat van Nederlandsch oorsprong berekend	x	16.2	6.9	x	11.9	29.1	36.9	30.3	19.-	5.1	5.5	7.7	17.6
												in duizend	
Intergewestelijk													
Sumatra's Westkust ..	x	x	516	x	x	210	348	269	355	696	480	1.247	1.110
Palembang en Banka ..	x	x	295	x	x	1.712	1.205	1.488	1.888	1.441	1.731	1.406	2.124
Riouw	x	x	1.710	x	x	601	618	789	747	1.213	1.716	1.160	923
Borneo	x	x	306	x	x	572	451	409	481	444	571	570	646
Celebes	x	x	77	x	x	221	386	362	322	309	218	570	254
Bali	x	x	151	x	x	257	207	248	246	268	242	266	332
Molukken	x	x	7	x	x	828	676	685	785	971	1.105	1.434	1.256
Overige Buitengewesten	x	x	231	x	x	251	233	395	189	197	205	203	217
TOTAAL	3.877	4.468	3.293	x	4.197	4.652	4.124	4.645	5.015	5.539	6.268	6.856	6.862
													in pro
Sumatra's Westkust ..	x	x	15.7	x	x	4.5	8.4	5.8	7.1	12.5	7.7	18.2	16.2
Palembang en Banka ..	x	x	9.-	x	x	36.8	29.2	32.-	37.7	26.1	27.6	20.5	31.-
Riouw	x	x	51.9	x	x	12.9	15.-	17.-	14.9	21.8	27.4	16.9	13.5
Borneo	x	x	9.3	x	x	12.3	10.9	8.8	9.6	8.-	9.1	8.3	9.4
Celebes	x	x	2.3	x	x	4.8	9.4	7.8	6.4	5.6	3.4	8.3	3.6
Bali	x	x	4.6	x	x	5.5	5.-	5.4	4.9	4.8	3.9	3.9	4.8
Molukken	x	x	0.2	x	x	17.8	16.5	14.7	15.6	17.5	17.6	20.9	18.3
Overige Buitengewesten	x	x	7.-	x	x	5.4	5.6	8.5	3.8	3.6	3.3	3.-	3.2
TOTAAL	100	100	100	x	100	100	100	100	100	100	100	100	100

1836	1837	1838	1839	1840	1841	1842	1843	1844	1845	1846	1847	1848	Landen van herkomst
tallen guldens													Internationaal
9.714	14.004	17.523	18.435	21.180	14.995	20.288	14.508	15.284	18.790	19.833	17.017	15.255	..... Europa
5.962	9.188	12.262	13.824	16.472	11.036	15.172	10.101	10.318	11.890	13.337	12.184	11.171	..... w.v. Nederland
253	105	189	194	75	152	129	338	195	236	385	83	282	..... Amerika
3.260	3.754	3.153	3.262	3.234	2.536	3.297	4.104	3.733	4.272	3.646	3.364	3.292	..... Azië
1.275	1.677	1.098	1.186	1.034	1.223	1.260	1.624	1.587	1.380	1.440	1.163	1.109	..... w.v. Singapore
21	8	28	38	15	67	27	32	38	25	11	17	20	..... Australië
30	51	35	50	60	27	39	44	39	26	27	51	20	..... Afrika
13.278	17.922	20.928	21.979	24.564	17.777	23.780	19.026	19.289	23.349	23.902	20.532	18.869	..... TOTAAL
4.212	4.740	7.342	8.924	10.551	6.607	9.327	5.009	6.784	7.234	8.321	7.116	6.292	met certificaat van Nederlandsch oorsprong
centen													
73.2	78.1	83.7	83.9	86.2	84.3	85.3	76.3	79.2	80.5	83.-	82.9	80.8	..... Europa
44.9	51.3	58.6	62.9	67.-	62.1	63.8	53.1	53.5	50.9	55.8	59.3	59.2	..... w.v. Nederland
1.9	0.6	0.9	0.9	0.3	0.8	0.5	1.8	1.-	1.-	1.6	0.4	1.5	..... Amerika
24.6	20.9	15.1	14.8	13.2	14.3	13.9	21.6	19.4	18.3	15.3	16.3	17.4	..... Azië
9.6	12.9	5.2	5.4	4.2	6.9	5.3	8.5	8.2	5.9	6.-	5.7	5.9	..... w.v. Singapore
0.2	0.1	0.1	0.2	0.1	0.4	0.1	0.2	0.2	0.1	0.-	0.1	0.2	..... Australië
0.2	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.1	0.2	0.1	0.1	0.3	0.1	..... Afrika
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	..... TOTAAL
31.7	26.4	35.1	40.6	43.-	37.2	39.2	26.3	35.2	31.-	34.8	34.7	33.3	met certificaat van Nod. ..... oorsprong berekend
tallen guldens													Intergewestelijk
1.392	1.520	881	1.199	1.498	1.351	1.203	2.075	1.830	1.268	1.185	1.164	765	..... Sumatra's Westkust
2.437	2.276	2.837	2.785	3.040	3.130	3.018	3.214	3.189	3.737	2.672	2.484	6.158	..... Palembang en Banka
832	1.290	1.454	524	515	316	666	705	858	625	441	372	1.209	..... Riouw
999	646	784	1.008	745	880	918	939	2.007	963	1.297	932	757	..... Borneo
421	409	388	708	348	432	420	415	510	377	390	307	410	..... Celebes
256	246	245	554	528	544	638	531	623	986	734	1.207	879	..... Bali
1.549	1.232	2.533	1.560	1.647	1.862	2.012	725	1.314	1.162	1.693	690	1.095	..... Molukken
216	395	381	351	299	292	341	351	362	552	421	441	304	Overige Buitengewesten .....
8.102	8.014	9.503	8.689	8.620	8.807	9.216	8.955	10.713	9.670	8.833	7.597	11.577	..... TOTAAL
centen													
17.2	19.-	9.3	13.8	17.4	15.3	13.1	23.2	17.1	13.1	13.4	15.6	6.5	..... Sumatra's Westkust
30.1	28.4	29.9	32.1	35.3	35.5	32.7	35.9	29.7	38.6	30.3	32.7	53.2	..... Palembang en Banka
10.3	16.1	15.3	6.-	6.-	3.6	7.2	7.9	8.-	6.5	5.-	4.8	10.5	..... Riouw
12.3	8.1	8.2	11.6	8.6	10.-	10.-	10.5	13.7	10.-	14.6	12.3	6.5	..... Borneo
5.2	5.1	4.1	8.1	4.-	4.9	4.6	4.6	4.8	3.9	4.4	4.-	3.5	..... Celebes
3.2	3.1	2.6	6.4	6.1	6.2	6.9	5.9	5.8	10.2	8.3	15.8	7.6	..... Bali
19.1	15.4	26.7	18.-	19.1	21.2	21.8	8.1	12.3	12.-	19.2	9.1	9.5	..... Molukken
2.7	4.8	4.-	4.-	3.5	3.3	3.7	3.9	3.6	5.7	4.8	5.7	2.6	Overige Buitengewesten .....
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	..... TOTAAL

Landen van herkomst	1849	1850	1851	1852	1853	1854	1855	1856	1857	1858	1859	1860
											in duizend	
Internationaal												
Europa	17.142	17.329	22.374	21.843	20.575	24.037	23.543	23.663	25.733	28.531	28.846	34.303
w.v. Nederland	11.266	10.762	12.862	13.078	15.031	16.287	14.628	15.542	16.558	18.477	18.590	21.938
Amerika	394	356	527	510	380	157	473	398	293	160	280	310
Azië	4.040	4.136	4.303	4.607	4.447	4.905	4.903	5.650	6.718	5.559	6.976	7.226
w.v. Singapore	1.278	1.560	1.314	1.105	1.328	1.514	1.414	1.264	1.443	1.270	1.612	1.457
Australië	73	48	43	39	141	160	149	56	60	89	261	111
Afrika	6	4	2	5	10	1	30	2	-	9	3	3
TOTAAL	21.655	21.873	27.249	27.004	25.553	29.280	29.098	29.769	32.804	34.348	36.366	41.953
met certificaat van Nederl. oorsprong	6.191	5.274	6.713	8.149	9.597	9.979	8.787	8.728	7.589	8.693	9.123	12.270
											in pro	
Europa	79.2	79.2	82.1	80.9	80.5	82.1	80.9	79.5	78.4	83.1	79.3	81.8
w.v. Nederland	52.-	49.2	47.2	48.4	58.8	55.6	50.3	52.2	50.5	53.8	51.1	52.3
Amerika	1.8	1.6	1.9	1.9	1.5	0.5	1.6	1.3	0.9	0.5	0.8	0.7
Azië	18.7	18.9	15.8	17.1	17.4	16.8	16.8	19.-	20.5	16.1	19.2	17.2
w.v. Singapore	5.9	7.1	4.8	4.1	5.2	5.2	4.9	4.2	4.4	3.7	4.4	3.5
Australië	0.3	0.3	0.2	0.1	0.6	0.6	0.5	0.2	0.2	0.3	0.7	0.3
Afrika	0.-	0.-	0.-	0.-	0.-	0.-	0.2	0.-	-	0.-	0.-	0.-
TOTAAL	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
met certificaat van Nederl. oorsprong berekend.	28.6	24.1	24.6	30.2	37.6	34.1	30.2	29.3	23.1	25.3	25.1	29.5
											in duizend	
Intergewestelijk												
Sumatra's Westkust	1.559	1.671	2.389	2.296	2.426	2.772	1.831	1.587	1.477	1.408	1.447	1.993
Palembang en Banka	2.997	3.534	4.045	3.892	4.123	3.473	4.774	3.866	5.979	7.021	9.040	7.535
Riouw	491	701	763	800	863	953	877	903	1.068	1.119	1.164	1.088
Borneo	837	784	1.088	1.097	921	994	963	1.454	1.613	1.543	1.363	1.246
Celebes	679	564	742	935	658	727	326	392	1.179	1.073	1.587	644
Bali	764	837	755	787	661	768	958	1.094	708	810	879	837
Molukken	1.245	770	877	417	887	774	455	593	1.155	1.060	807	776
Overige Buitengewesten	352	333	338	317	246	399	514	556	626	958	835	852
TOTAAL	8.924	9.194	10.997	10.541	10.785	10.860	10.698	10.445	13.805	14.992	17.122	14.977
											in pro	
Sumatra's Westkust	17.5	18.2	21.7	21.8	22.5	25.5	17.1	15.2	10.7	9.4	8.5	13.3
Palembang en Banka	33.6	38.4	36.8	36.9	38.2	32.-	44.6	37.-	43.3	45.8	52.7	50.2
Riouw	5.5	7.6	6.9	7.6	8.-	8.7	8.2	8.6	7.7	7.5	6.8	7.3
Borneo	9.4	8.5	9.9	10.4	8.5	9.2	9.-	13.9	11.7	10.3	8.-	8.3
Celebes	7.6	6.1	6.7	8.9	6.1	6.7	3.-	3.8	8.5	7.4	9.3	4.3
Bali	8.6	9.1	6.9	7.5	6.2	7.1	9.-	10.5	5.1	5.6	5.1	5.6
Molukken	14.-	8.5	8.-	3.9	8.2	7.1	4.3	5.7	8.4	7.4	4.7	5.3
Overige Buitengewesten	3.8	3.6	3.1	3.-	2.3	3.7	4.8	5.3	4.6	6.6	4.9	5.7
TOTAAL	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867	1868	1869	1870	1871	1872	1873	Landen van herkomst
													Internationaal
tallen guldens													
35.618	35.123	27.235	24.214	28.346	39.379	39.273	30.458	29.627	31.137	30.829	36.685	38.104	Europa
23.698	25.751	19.489	17.970	19.864	28.519	28.524	22.133	22.439	22.986	23.087	29.392	31.518	w.v. Nederland
267	180	188	179	270	282	370	263	293	417	491	584	768	Amerika
7.965	5.639	9.626	6.019	7.467	6.856	5.681	5.320	4.967	7.417	11.048	14.371	25.705	Azië
1.970	1.765	2.033	1.803	1.964	4.420	3.375	2.535	2.592	4.458	6.055	8.682	12.546	w.v. Singapore
306	404	183	215	159	479	215	604	164	331	515	250	649	Australië
18	73	70	6	1	22	23	-	19	3	-	-	-	Afrika
44.174	41.419	37.302	30.633	36.243	47.018	45.562	36.645	35.070	39.305	42.883	51.890	65.226	TOTAAL
13.212	10.075	10.075	8.818	9.012	13.825	14.208	8.224	8.651	8.779	9.960	12.799	12.173	met certificaat van Nederlandsch oorsprong
centen													
80.6	84.8	73.-	79.3	78.2	83.8	86.2	83.7	84.5	79.2	71.9	70.7	58.4	Europa
53.6	62.6	52.2	58.7	54.8	60.7	62.6	60.4	64.-	58.5	53.8	56.6	48.3	w.v. Nederland
0.6	0.4	0.5	0.6	0.7	0.6	0.8	0.7	0.7	1.1	1.1	1.1	1.2	Amerika
18.-	13.6	25.8	19.5	20.6	14.6	12.4	14.5	14.2	18.9	25.8	27.7	39.4	Azië
4.5	4.3	5.5	5.9	5.4	9.4	7.4	6.9	7.4	11.3	14.1	16.7	19.2	w.v. Singapore
0.7	1.-	0.5	0.6	0.4	1.-	0.5	1.6	0.5	0.8	1.2	0.5	1.-	Australië
0.1	0.2	0.2	-	-	-	0.1	-	0.1	-	-	-	-	Afrika
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	TOTAAL
27.8	31.9	27.-	28.8	24.9	29.4	31.2	22.5	24.7	22.3	23.2	24.7	18.7	met certificaat van Nederlandsch oorsprong berekend
													Intergewestelijk
tallen guldens													
1.927	2.267	1.968	1.625	1.722	1.779	1.335	1.371	1.781	739	698	881	1.017	Sumatra's Westkust
6.902	3.124	12.122	2.483	4.052	2.452	4.267	4.155	5.495	3.082	4.564	6.614	4.664	Palembang en Banka
1.187	1.394	1.397	1.246	1.255	1.117	1.226	797	676	556	1.096	1.329	1.316	Riouw
973	902	1.141	1.444	1.744	1.815	1.584	1.737	2.268	1.617	1.569	1.709	2.348	Borneo
550	412	370	372	553	658	589	746	589	608	614	631	753	Celebes
1.588	1.769	1.446	1.477	1.902	1.498	1.421	2.238	2.457	1.822	1.818	2.236	2.363	Bali
974	529	386	387	250	719	598	518	507	373	699	600	773	Molukken
867	1.059	1.051	802	869	1.606	1.596	1.158	2.720	3.742	5.158	4.657	4.096	Overige Buitengewesten
14.968	11.456	19.881	9.836	12.337	11.644	12.616	12.720	16.493	12.539	16.216	18.657	17.330	TOTAAL
centen													
12.9	19.8	9.9	16.5	14.-	15.3	10.6	10.7	10.8	5.9	4.3	4.7	5.9	Sumatra's Westkust
46.1	27.3	61.-	25.2	32.7	21.1	33.7	32.7	33.3	24.6	28.1	35.4	26.9	Palembang en Banka
7.9	12.2	7.-	12.7	10.3	9.6	9.7	6.3	4.1	4.4	6.8	7.1	7.6	Riouw
6.5	7.9	5.7	14.7	14.1	15.6	12.6	13.7	13.8	12.9	9.7	9.2	13.5	Borneo
3.7	3.6	1.9	3.8	4.5	5.7	4.7	5.8	3.6	4.8	3.8	3.4	4.3	Celebes
10.6	15.4	7.3	15.-	15.4	12.8	11.3	17.6	14.8	14.5	11.2	12.-	13.6	Bali
6.5	4.6	1.9	3.9	2.-	6.2	4.7	4.1	3.1	3.-	4.3	3.2	4.5	Molukken
5.8	9.2	5.3	8.2	7.-	13.7	12.7	9.1	16.5	29.8	31.8	25.-	23.6	Overige Buitengewesten
100	100	10	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	TOTAAL

Zie voor de herkomst der cijfers de technische toelichting.

DE WAARDE VAN DEN INVOER VOOR GOUVT. REKENING,

in 1000 gld.

Landen van herkomst	1823	1824	1825	1826	1827	1828	1829	1830	1831	1832	1833	1834	1835
Internationaal													
Nederland	x	x	x	x	545	176	-	-	-	89	-	-	-
Engeland	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Duitschland	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Frankrijk	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
België	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Italië	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Denemarken	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zweden	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overig Europa	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
EUROPA	x	x	x	x	545	176	-	-	-	89	-	-	-
AMERIKA	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Perzië	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Britsch-Indië	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Siam	x	x	x	x	-	1	-	2	-	-	-	-	-
Singapore	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trengganoe	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cochin-China	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
China en Macao	x	x	x	x	20	-	-	-	-	-	-	-	-
Japan	x	x	x	x	612	-	-	-	-	-	-	-	-
Manilla	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Timor-Dilly	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cocos-eilanden	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overig Azië	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A Z I Ë	x	x	x	x	632	1	-	2	-	-	-	-	-
AUSTRALIË	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mauritius	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kaap de Goede Hoop	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overig Afrika	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AFRIKA	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	x	x	x	x	1.177	177	-	2	-	89	-	-	-
Intergewestelijk													
Sumatra's Westkust	x	x	x	x	x	1	129	4	-	-	-	-	33
Palembang en Banka	x	x	x	x	x	1.356	884	1.188	1.586	1.122	1.369	1.062	1.855
Riouw	x	x	x	x	x	-	7	-	-	-	-	-	-
Borneo	x	x	x	x	x	1	-	-	-	-	-	-	-
Celebes	x	x	x	x	x	-	45	-	-	-	-	213	-
Bali	x	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-
Molukken	x	x	x	x	x	641	537	588	561	733	646	1.104	1.068
Overige Buitengewesten	x	x	x	x	x	-	11	5	-	27	16	-	26
TOTAAL	x	x	x	x	1.392	1.999	1.613	1.785	2.147	1.882	2.031	2.379	2.982

VERDEELD NAAR DE LANDEN EN GEWESTEN VAN HERKOMST.

TABEL 3.

1836	1837	1838	1839	1840	1841	1842	1843	1844	1845	1846	1847	1848	Landen van herkomst
													Internationaal
185	2.283	2.792	2.949	3.233	2.504	3.876	3.153	1.954	2.312	2.324	2.355	2.878	Nederland
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Engeland
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Duitschland
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Frankrijk
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	België
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Italië
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Denemarken
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Zweden
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Overig Europa
185	2.283	2.792	2.949	3.233	2.504	3.876	3.153	1.954	2.312	2.324	2.355	2.878	EUROPA
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	AMERIKA
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Perzië
-	-	-	-	-	-	-	-	-	322	312	317	247	Britsch-Indië
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Siam
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	32	-	Singapore
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Trengganoe
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Cochin-China
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	China en Macao
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Japan
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Manilla
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Timor-Dilly
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Cocos-eilanden
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Overig Azië
-	-	-	-	-	-	-	-	-	322	312	349	247	A Z I Ë
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	AUSTRALIË
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Mauritius
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Kaap de Goede Hoop
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Overig Afrika
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	AFRIKA
185	2.283	2.792	2.949	3.233	2.504	3.876	3.153	1.954	2.634	2.636	2.704	3.125	TOTAAL
													Intergewestelijk
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Sumatra's Westkust
2.084	1.835	2.443	2.433	2.635	2.732	2.702	2.786	2.763	3.466	2.249	2.152	5.829	Palembang en Banka
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Riouw
-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Borneo
-	-	-	254	-	-	-	-	-	-	-	-	89	Celebes
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Bali
1.296	1.019	2.371	1.400	1.467	1.763	1.842	628	1.209	1.066	1.594	580	1.053	Molukken
10	6	-	10	3	8	-	-	20	15	26	20	-	Overige Buitengewesten
3.390	2.865	4.814	4.097	4.105	4.503	4.544	3.394	3.992	4.547	3.868	2.752	6.971	TOTAAL

DE WAARDE VAN DEN INVOER VOOR GOUVT. REKENING, VERDEELD NAAR DE LANDEN EN GEWESTEN VAN HERKOMST.

TABEL 3 (vervolg)

in 1000 gld.

Landen van herkomst	1849	1850	1851	1852	1853	1854	1855	1856	1857	1858	1859	1860
Internationaal												
Nederland	2.976	2.806	3.261	2.357	2.582	2.532	2.931	3.535	4.928	5.316	4.745	4.023
Engeland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Duitschland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Frankrijk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
België	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Italië	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Denemarken	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zweden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overig Europa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
EUROPA	2.976	2.806	3.261	2.357	2.582	2.532	2.931	3.535	4.928	5.316	4.745	4.023
AMERIKA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Perzië	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Britsch-Indië	186	186	280	226	289	201	302	407	456	932	1.316	1.355
Siam	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Singapore	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trengganoe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cochin-China	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
China en Macao	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	287
Japan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Manilla	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Timor-Dilly	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cocos-eilanden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overig Azië	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A Z I Ë	186	186	280	226	289	201	302	407	456	932	1.316	1.642
AUTRALIË	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mauritius	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kaap de Goede Hoop	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overig Afrika	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AFRIKA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	3.162	2.992	3.541	2.583	2.871	2.733	3.233	3.942	5.384	6.248	6.061	5.665
Intergewestelijk												
Sumatra's Westkust	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Palembang en Banka	2.589	3.270	3.578	3.359	3.397	2.786	4.237	3.273	5.423	6.364	8.296	6.743
Riouw	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Borneo	3	2	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Celebes	232	219	263	556	33	204	-	-	677	678	1.177	-
Bali	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Molukken	1.204	743	830	357	834	737	407	551	1.083	949	679	688
Overige Buitengewesten	35	3	-	14	3	2	1	2	-	-	17	11
TOTAAL	4.063	4.237	4.673	4.291	4.267	3.729	4.645	3.826	7.183	7.991	10.169	7.442

1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867	1868	1869	1870	1871	1872	1873	Landen van herkomst
													Internationaal
4.882	4.585	2.572	2.454	3.785	3.555	3.923	3.231	3.295	3.936	2.429	3.105	4.261	Nederland
-	26	-	-	-	-	-	-	-	41	18	-	-	Engeland
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Duitschland
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Frankrijk
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	België
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Italië
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Denemarken
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Zweden
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Overig Europa
4.882	4.611	2.572	2.454	3.785	3.555	3.923	3.231	3.295	3.977	2.447	3.105	4.261	EUROPA
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	AMERIKA
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Perzië
1.463	832	653	280	353	589	269	765	817	1.051	3.119	3.296	1.578	Britsch-Indië
-	526	688	317	501	-	-	-	-	-	-	-	-	Siam
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	168	-	-	Singapore
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Trengganoe
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Cochin-China
-	-	-	368	954	-	-	-	-	-	1	-	-	China en Macao
792	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Japan
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Manilla
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Timor-Dilly
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Cocos-eilanden
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Overig Azië
2.255	1.358	1.341	965	1.808	589	269	765	817	1.051	3.288	3.296	1.578	A Z I Ë
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	AUSTRALIË
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Mauritius
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Kaap de Goede Hoop
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Overig Afrika
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	AFRIKA
7.137	5.969	3.913	3.419	5.593	4.144	4.192	3.996	4.112	5.028	5.735	6.401	5.839	TOTAAL
													Intergewestelijk
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Sumatra's Westkust
6.171	2.283	11.266	601	2.625	617	2.174	3.034	4.310	2.240	2.837	5.011	3.121	Palembang en Banka
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Riouw
-	-	-	-	1	24	1	1	2	2	7	1	2	Borneo
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	Celebes
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Bali
817	357	253	205	145	226	137	84	115	125	8	47	-	Molukken
10	3	7	6	4	-	5	11	12	12	4	5	-	Overige Buitengewesten
6.998	2.643	11.526	812	2.775	867	2.317	3.130	4.439	2.379	2.858	5.064	3.123	TOTAAL

Zie voor de herkomst der cijfers de technische toelichting.

DE WAARDE VAN DEN INVOER VOOR PARTICULIERE REKENING,

in 1000 gld.

Landen van herkomst	1823	1824	1825	1826	1827	1828	1829	1830	1831	1832	1833	1834	1835
Internationaal													
Nederland	3.053	2.414	2.478	x	3.264	6.448	6.691	6.306	4.567	3.608	5.001	4.296	4.060
Engeland	4.141	2.633	1.930	x	2.095	2.167	1.899	1.724	2.001	977	3.655	4.409	3.256
Duitschland	11	65	137	x	96	60	121	258	211	176	99	131	74
Frankrijk	211	204	175	x	76	139	79	114	10	282	202	164	397
België	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Italië	255	10	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Denemarken	91	-	-	x	41	-	-	-	-	-	-	-	-
Zweden	-	42	13	x	85	30	52	-	-	33	73	80	19
Overig Europa	-	-	-	x	-	18	14	11	-	80	-	-	-
EUROPA	7.762	5.368	4.733	x	5.657	8.862	8.856	8.413	6.789	5.156	9.030	9.080	7.806
AMERIKA	1.339	829	929	x	216	305	126	325	401	147	361	370	242
Perzië	-	86	35	x	23	1	14	48	8	-	-	19	-
Britsch-Indië	1.850	1.390	668	x	1.152	737	306	355	247	357	101	191	171
Siam	36	66	258	x	147	131	92	46	71	165	135	31	72
Singapore	-	-	587	x	1.577	724	996	1.030	1.103	1.349	1.795	2.125	1.444
Trengganoe	-	-	-	x	-	-	21	8	19	16	19	5	6
Cochin-China	14	-	22	x	-	5	1	-	5	2	9	-	10
China en Macao	1.348	1.267	555	x	514	652	425	600	620	487	594	648	383
Japan	778	70	875	x	665	1.067	693	1.077	705	538	510	467	1.221
Manilla	151	68	76	x	26	30	216	52	97	40	16	24	78
Timor-Dilly	-	-	-	x	-	-	-	2	2	5	-	3	4
Cocos-eilanden	-	-	-	x	-	-	1	-	-	-	-	2	-
Overig Azië	-	-	203	x	241	-	-	-	83	-	-	-	-
A Z I E	4.177	2.947	3.279	x	4.345	3.347	2.765	3.218	2.960	2.959	3.179	3.515	3.389
AUSTRALIE	31	41	29	x	6	8	47	24	9	32	17	4	3
Mauritius	79	97	38	x	103	21	10	7	40	3	1	1	1
Kaap de Goede Hoop	5	1	35	x	9	2	6	-	32	17	39	7	12
Overig Afrika	35	-	100	x	-	-	-	-	-	-	20	-	-
AFRIKA	119	98	173	x	112	23	16	7	72	20	60	8	13
TOTAAL	13.428	9.283	9.143	x	10.338	12.545	11.810	11.987	10.231	8.314	12.647	12.977	11.453
Intergewestelijk													
Sumatra's Westkust	x	x	516	x	209	209	219	265	355	696	480	1.247	1.077
Palembang en Banka	x	x	295	x	351	356	321	300	302	319	362	344	269
Riouw	x	x	1.710	x	973	601	611	789	747	1.213	1.716	1.160	923
Borneo	x	x	306	x	343	571	451	409	481	444	571	570	646
Celebes	x	x	77	x	221	221	341	362	322	309	218	357	254
Bali	x	x	151	x	277	257	207	248	246	268	242	266	332
Molukken	x	x	7	x	62	187	139	97	224	238	459	330	188
Overige Buitengewesten	x	x	231	x	369	251	222	390	189	170	189	203	191
TOTAAL	3.877	4.468	3.293	x	2.805	2.653	2.511	2.860	2.866	3.657	4.237	4.477	3.880

VERDEELD NAAR DE LANDEN EN GEWESTEN VAN HERKOMST.

TABEL 4.

1836	1837	1838	1839	1840	1841	1842	1843	1844	1845	1846	1847	1848	Landen van herkomst
													Internationaal
5.777	6.905	9.470	10.375	13.239	8.532	11.296	6.948	8.364	9.578	11.013	9.829	8.293	Nederland
3.318	4.052	4.509	3.879	3.606	3.110	3.556	3.649	4.215	5.851	5.441	3.917	3.372	Engeland
23	168	135	299	241	200	109	124	211	352	341	195	197	Duitschland
383	593	504	311	294	319	628	453	394	520	443	507	371	Frankrijk
-	-	-	-	73	96	32	7	3	-	-	69	-	België
-	-	-	-	-	-	4	-	4	-	87	1	10	Italië
-	-	-	12	-	36	6	26	-	33	81	58	24	Denemarken
28	3	97	110	294	180	381	140	139	144	103	86	110	Zweden
-	-	16	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	Overig Europa
9.529	11.721	14.731	15.486	17.947	12.491	16.412	11.355	13.330	16.478	17.509	14.662	12.377	EUROPA
253	105	189	194	75	152	129	338	195	236	385	83	282	AMERIKA
-	-	41	-	19	17	-	727	29	82	35	45	61	Perzië
290	445	401	436	294	299	168	222	141	343	178	52	103	Britsch-Indië
84	130	180	99	129	95	101	244	158	121	193	150	242	Siam
1.275	1.677	1.098	1.186	1.034	1.223	1.260	1.624	1.587	1.380	1.440	1.131	1.109	Singapore
19	8	-	10	1	3	1	-	6	-	-	-	-	Trengganoe
8	20	27	9	52	13	23	31	56	-	6	54	-	Cochin-China
938	798	777	603	664	718	757	896	1.006	1.274	695	946	781	China en Macao
579	608	574	684	847	5	751	155	403	621	552	474	522	Japan
61	68	55	221	172	129	198	187	291	121	226	148	201	Manilla
6	-	-	14	-	6	10	9	46	1	-	1	9	Timor-Dilly
-	-	-	-	10	10	10	9	10	7	9	14	11	Cocos-eilanden
-	-	-	-	12	16	18	-	-	-	-	-	-	Overig Azië
3.260	3.754	3.153	3.262	3.234	2.536	3.297	4.104	3.733	3.950	3.334	3.015	3.045	A Z I E
21	8	28	38	15	67	27	32	38	25	11	17	20	AUSTRALIE
11	42	5	11	8	18	7	27	6	16	19	10	20	Mauritius
19	9	30	39	28	7	24	17	33	10	8	-	-	Kaap de Goede Hoop
-	-	-	-	24	2	8	-	-	-	-	41	-	Overig Afrika
30	51	35	50	60	27	39	44	39	26	27	51	20	AFRIKA
13.093	15.639	18.136	19.030	21.331	15.273	19.904	15.873	17.335	20.715	21.266	17.828	15.744	TOTAAL
													Intergewestelijk
1.392	1.520	881	1.199	1.498	1.351	1.203	2.075	1.830	1.268	1.185	1.164	765	Sumatra's Westkust
344	443	394	352	405	398	316	448	426	271	424	332	329	Palembang en Banka
832	1.290	1.454	524	515	316	666	705	859	625	441	372	1.209	Riouw
736	639	784	1.008	745	800	918	939	2.007	963	1.297	932	757	Borneo
421	409	388	454	348	432	420	415	510	377	390	307	321	Celebes
256	246	245	554	528	544	638	531	623	986	734	1.207	879	Bali
196	213	162	160	180	99	170	57	105	96	99	110	42	Molukken
206	389	381	341	296	284	341	351	362	537	395	421	304	Overige Buitengewesten
4.383	5.149	4.689	4.592	4.515	4.304	4.672	5.561	6.721	5.123	4.965	4.845	4.606	TOTAAL

DE WAARDE VAN DEN INVOER VOOR PARTICULIERE REKENING,

in 1000 gld.

Landen van herkomst	1849	1850	1851	1852	1853	1854	1855	1856	1857	1858	1859	1860
Internationaal												
Nederland	8.290	7.956	9.601	10.721	12.449	13.755	11.697	12.007	11.630	13.161	13.845	17.915
Engeland	5.141	5.692	8.503	7.665	5.117	6.725	8.001	6.883	8.122	9.113	9.484	11.961
Duitschland	191	358	346	422	176	351	216	503	526	213	89	258
Frankrijk	356	304	405	512	171	614	614	501	466	418	459	303
België	8	-	-	-	-	15	10	-	-	-	-	-
Italië	-	17	33	4	1	-	7	5	32	16	3	-
Denemarken	68	42	42	1	1	21	18	7	-	9	68	5
Zweden	112	153	183	161	78	24	49	222	29	285	143	138
Overig Europa	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
EUROPA	14.166	14.523	19.113	19.486	17.993	21.505	20.612	20.128	20.805	23.215	24.101	30.280
AMERIKA	394	356	527	510	380	157	473	398	293	160	280	310
Perzië	151	76	64	45	79	166	81	62	105	33	228	200
Britsch-Indië	32	57	129	59	106	22	232	346	380	222	151	102
Siam	283	423	257	226	212	324	332	212	262	231	320	244
Singapore	1.278	1.560	1.314	1.105	1.328	1.514	1.414	1.264	1.443	1.270	1.612	1.457
Trengganoe	2	14	-	1	-	5	-	-	-	-	-	-
Cochin-China	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
China en Macao	1.213	1.102	1.395	1.976	1.383	1.511	1.158	1.825	1.238	1.784	1.222	1.926
Japan	438	469	476	538	563	598	831	1.074	1.951	628	1.125	225
Manilla	384	224	362	402	458	527	496	362	730	383	890	1.314
Timor-Dilly	12	-	-	-	-	-	-	3	-	-	23	13
Cocos-eilanden	11	25	26	29	29	37	57	95	153	76	89	103
Overig Azië	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A Z I E	3.854	3.950	4.023	4.381	4.158	4.704	4.601	5.243	6.262	4.627	5.660	5.584
AUSTRALIE	73	48	43	39	141	180	149	56	60	89	261	111
Mauritius	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Kaap de Goede Hoop ...	4	4	2	5	10	1	30	2	-	8	1	3
Overig Afrika	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
AFRIKA	6	4	2	5	10	1	30	2	-	9	3	3
TOTAAL	18.493	18.881	23.708	24.421	22.682	26.547	25.865	25.827	27.420	28.100	30.305	36.288
Intergewestelijk												
Sumatra's Westkust ...	1.559	1.671	2.389	2.297	2.426	2.772	1.831	1.587	1.477	1.408	1.447	1.999
Palembang en Banka ...	408	264	467	533	726	687	537	593	556	657	744	792
Riouw	491	701	763	800	863	953	877	903	1.068	1.119	1.164	1.088
Borneo	834	782	1.086	1.092	921	994	963	1.454	1.613	1.543	1.363	1.246
Celebes	447	345	479	379	625	523	326	392	502	395	410	644
Bali	764	837	755	787	661	768	958	1.094	708	810	879	837
Molukken	41	27	47	60	53	37	48	42	72	111	128	88
Overige Buitengewesten	317	330	338	331	243	397	513	554	626	958	818	841
TOTAAL	4.861	4.957	6.324	6.279	6.518	7.131	6.053	6.619	6.622	7.001	6.953	7.535

VERDEELD NAAR DE LANDEN EN GEWESTEN VAN HERKOMST.

TABEL 4 (vervolg)

1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867	1868	1869	1870	1871	1872	1873	Landen van herkomst
													Internationaal
18.816	21.167	16.917	15.516	16.079	24.964	24.601	18.902	19.144	19.050	20.658	26.287	27.257	..... Nederland
11.132	8.439	7.334	5.884	8.063	10.411	10.195	7.641	6.593	7.534	7.355	6.537	5.959	..... Engeland
218	136	13	59	31	6	5	41	74	-	29	9	-	..... Duitschland
461	669	311	200	168	410	454	578	488	566	240	727	617	..... Frankrijk
-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	..... België
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	..... Italië
-	-	1	-	-	-	-	-	33	4	-	-	-	..... Denemarken
109	101	87	101	218	-	95	65	-	6	-	20	-	..... Zweden
-	-	-	-	-	33	-	-	-	-	-	-	-	..... Overig Europa
30.736	30.512	24.663	21.760	24.561	35.824	35.350	27.227	26.332	27.160	28.382	33.580	33.843	..... EUROPA
267	180	188	179	270	282	370	263	293	417	491	584	768	..... AMERIKA
169	115	207	104	186	178	115	325	113	116	66	102	9	..... Perzië
232	191	601	170	300	31	40	140	35	67	151	-	1.445	..... Britsch-Indië
178	459	1.015	596	392	339	294	147	268	489	355	651	421	..... Siam
1.970	1.765	2.033	1.803	1.964	4.420	3.375	2.535	2.592	4.458	5.887	8.682	12.546	..... Singapore
-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	..... Trengganoe
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	..... Cochin-China
1.669	1.443	1.446	1.547	1.870	889	1.004	897	952	992	1.091	1.588	8.873	..... China en Macao
755	75	97	44	143	48	62	43	22	83	88	3	750	..... Japan
640	92	2.823	745	774	319	450	408	78	97	1	-	3	..... Manilla
-	2	5	-	13	-	1	-	-	-	14	-	21	..... Timor-Dilly
97	134	58	45	17	43	62	60	83	61	87	37	54	..... Cocos-eilanden
-	-	-	-	-	-	9	-	7	3	20	12	5	..... Overig Azië
5.710	4.281	8.285	5.054	5.659	6.267	5.412	4.555	4.150	6.366	7.760	11.075	24.127	..... A Z I E
306	404	183	215	159	479	215	604	164	331	515	250	649	..... AUSTRALIE
-	-	-	3	-	8	23	-	-	-	-	-	-	..... Mauritius
18	73	70	3	1	14	-	-	19	3	-	-	-	..... Kaap de Goede Hoop
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	..... Overig Afrika
18	73	70	6	1	22	23	-	19	3	-	-	-	..... AFRIKA
37.037	35.450	33.389	27.214	30.650	42.874	41.370	32.649	30.958	34.277	37.148	45.489	59.387	..... TOTAAL
													Intergewestelijk
1.927	2.267	1.968	1.625	1.722	1.779	1.325	1.371	1.781	739	698	881	1.017	..... Sumatra's Westkust
731	841	856	1.882	1.407	1.835	2.093	1.121	1.185	842	1.727	1.603	1.543	..... Palembang en Banka
1.187	1.394	1.397	1.246	1.265	1.117	1.226	797	676	556	1.096	1.329	1.316	..... Riouw
973	902	1.141	1.444	1.743	1.791	1.583	1.736	2.266	1.615	1.562	1.708	2.346	..... Borneo
550	412	370	372	553	658	589	746	589	608	612	631	753	..... Celebes
1.588	1.769	1.446	1.477	1.902	1.498	1.421	2.238	2.457	1.822	1.818	2.236	2.363	..... Bali
157	172	133	182	105	493	461	434	392	248	691	553	773	..... Molukken
857	1.056	1.044	796	865	1.606	1.591	1.147	2.708	3.730	5.154	4.652	4.096	Overige Buitengewesten
7.970	8.813	8.355	9.024	9.562	10.777	10.299	9.590	12.054	10.160	13.358	13.593	14.207	..... TOTAAL

Zie voor de herkomst der cijfers de technische toelichting.

DE WAARDE VAN DEN INVOER VAN DE VOORNAAMSTE ARTIKELEN UIT HET BUITENLAND VOOR PARTICULIERE REKENING.

TABEL 5.

Artikelen	1823	1824	1825	1826	1827	1828	1829	1830	1831	1832	1833	1834	1835
												in duizend	
I. Goederen, vnl. voor de Europeesche markt	3.189	2.178	2.800	x	1.843	3.444	2.356	2.783	2.307	1.919	2.722	2.471	2.198
Aardewerk, gebakken en porcelein	25	26	65	x	84	103	117	142	178	150	205	254	283
Galanterieën, modewaren en parfumerieën	162	167	51	x	12	30	65	95	109	73	118	155	93
Tabak, sigaren enz.	80	75	87	x	82	642	130	130	132	122	223	107	156
Wijnen en sterke dranken	1.662	964	1.094	x	826	1.479	1.077	970	683	671	1.013	907	747
Provisiën, eetwaren, confituren	623	347	1.072	x	459	635	503	691	739	537	810	650	510
Lakens en wollen stoffen	483	469	329	x	270	273	398	578	342	280	240	280	311
Kleedingstukken	154	128	102	x	110	282	66	177	124	86	113	118	98
II. Goederen, vnl. voor de Inheemsche markt	5.282	3.582	2.770	x	4.623	5.460	5.626	4.348	3.535	2.732	4.708	5.373	4.846
Kramerijen	14	7	44	x	38	135	53	40	134	124	91	151	172
Garens, van alle soorten	9	16	-	x	-	43	4	-	-	-	-	-	-
Lijnwaden en katoenen goederen.	5.259	3.559	2.726	x	4.585	5.282	5.569	4.308	3.401	2.608	4.617	5.222	4.674
III. Kapitaalsgoederen, grondstoffen e.d.	1.450	672	1.095	x	1.166	1.515	1.283	1.891	1.663	1.100	1.287	1.612	1.762
Rijtuigen, leder- en zadelwerk.	120	80	78	x	16	23	5	39	-	33	46	51	38
Zakken, goenie, linnen e.a.	44	48	77	x	117	91	130	139	137	53	48	264	120
Machinerieën, metaal en metaalwerken	1.286	544	940	x	1.033	1.401	1.148	1.713	1.526	1.014	1.193	1.297	1.604
IV. Opium	1.461	1.069	392	x	1.240	1.012	1.022	996	684	758	1.323	947	576
Totaal I t/m IV	11.382	7.501	7.057	x	8.872	11.431	10.287	10.018	8.189	6.509	10.040	10.403	9.382
												in procenten	
I in procenten van het totaal I t/m IV	28.-	29.-	39.7	x	20.8	30.1	22.9	27.8	28.2	29.5	27.1	23.8	23.4
II " " " " " "	46.4	47.8	39.3	x	52.1	47.8	54.7	43.4	43.2	42.-	46.9	51.6	51.7
III " " " " " "	12.7	9.-	15.5	x	13.1	13.3	12.5	18.9	20.3	16.9	12.8	15.5	18.8
IV " " " " " "	12.8	14.3	5.6	x	14.-	8.9	9.9	9.9	8.4	11.6	13.2	9.1	6.1

1836	1837	1838	1839	1840	1841	1842	1843	1844	1845	1846	1847	1848	Artikelen
tallen guldens													
2.259	2.781	2.944	2.718	2.879	2.943	3.049	2.667	3.631	3.729	3.421	3.064	3.083	I. Goederen, vnl. voor de Europeesche markt
290	310	336	443	334	363	476	129	371	385	337	255	297	Aardewerk, gebakken en porcelein
72	120	115	103	146	128	83	126	72	183	305	259	106	Galanterieën, modewaren en parfumerieën
181	149	109	135	147	192	226	194	326	159	213	166	224	Tabak, sigaren enz.
397	779	1.003	767	1.041	1.052	1.031	982	1.402	1.485	1.199	1.180	1.172	Wijnen en sterke dranken
898	1.018	941	574	560	718	772	818	935	954	933	866	1.028	Provisiën, eetwaren, confituren
314	265	310	597	486	397	359	284	441	395	351	271	209	Lakens en wollen stoffen
107	120	130	99	165	93	102	134	84	168	83	67	47	Kleedingstukken
6.623	7.908	10.063	10.858	13.554	8.033	11.174	7.584	9.289	11.482	12.902	10.365	8.694	II. Goederen, vnl. voor de Inheemsche markt
136	206	145	133	168	150	205	212	243	382	234	212	196	Kramerijen
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Garens van alle soorten
6.487	7.702	9.918	10.725	13.386	7.883	10.969	7.372	9.046	11.100	12.668	10.153	8.498	Lijnwaden en katoenen goederen
1.282	1.758	2.301	2.498	2.441	1.769	2.910	1.797	1.505	2.039	1.935	1.587	1.643	III. Kapitaalsgoederen, grondstoffen e.d.
52	109	81	103	71	66	116	112	93	215	175	127	91	Rijtuigen, leder- en zadelwerk
151	238	361	286	339	271	278	395	328	266	386	234	210	Zakken, goenie, linnen e.a.
1.079	1.411	1.859	2.109	2.031	1.432	2.516	1.290	1.084	1.538	1.374	1.226	1.342	Machinerieën, metaal en metaalwerken
750	666	552	458	320	331	-	-	-	-	-	-	-	IV. Opium
10.914	13.113	15.860	16.532	19.194	13.076	17.133	12.048	14.425	17.250	18.258	15.016	13.420	Totaal I t/m IV
(jaartotaal I t/m IV = 100).													
20.7	21.2	18.6	16.4	15.-	22.5	17.8	22.1	25.2	21.6	18.7	20.4	23.-	I in procenten van het totaal I t/m IV
60.7	60.3	63.4	65.7	70.6	61.4	65.2	62.9	64.4	66.6	70.7	69.-	64.8	II " " " " " "
11.7	13.4	14.5	15.1	12.7	13.5	17.-	14.9	10.4	11.8	10.6	10.6	12.2	III " " " " " "
6.9	5.1	3.5	2.8	1.7	2.5	-	-	-	-	-	-	-	IV " " " " " "

DE WAARDE VAN DEN INVOER VAN DE VOORNAAMSTE ARTIKELEN

Artikelen	1849	1850	1851	1852	1853	1854	1855	1856	1857	1858	1859	1860
											in duizend	
I. Goederen, vnl. voor de Europeesche markt	4.062	3.773	3.645	4.145	3.653	4.851	4.380	4.437	5.549	5.295	6.065	7.275
Aardewerk, gebakken en porcelein	358	324	333	494	320	318	438	464	548	501	733	408
Galanterieën, modewaren en parfumerieën	154	245	250	248	220	280	264	301	397	307	357	463
Tabak, sigaren enz.	411	254	376	429	477	593	478	388	752	374	888	1.772
Wijnen en sterke dranken	1.503	1.271	1.120	1.472	1.199	1.730	1.534	1.651	1.653	1.995	1.813	2.327
Provisiën, eetwaren, confituren.	1.265	1.296	1.116	1.178	1.127	1.543	1.329	1.259	1.738	1.657	1.828	1.831
Lakens en wollen stoffen	328	337	387	269	241	275	265	281	350	377	393	401
Kleedingstukken	43	46	63	55	69	112	72	93	111	84	53	63
II. Goederen, vnl. voor de Inheemsche markt	9.310	10.251	14.750	14.788	13.411	15.416	14.952	14.114	13.588	14.935	16.424	21.378
Kramerijen	297	333	302	344	307	380	428	412	475	308	260	413
Garens, van alle soorten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lijnwaden en katoenen goederen	9.013	9.918	14.448	14.444	13.104	15.036	14.524	13.702	13.113	14.627	16.164	20.965
III. Kapitaalsgoederen, grondstoffen e.d.	2.142	1.931	2.207	1.978	2.135	2.007	2.119	2.531	3.109	3.289	2.855	2.764
Rijtuigen, leder- en zadelwerk	117	139	137	111	103	119	134	152	159	179	208	267
Zakken, goenie, linnen e.a.	183	293	151	119	220	91	126	361	414	496	251	285
Machinerieën, metaal en metaalwerken	1.842	1.499	1.919	1.748	1.812	1.797	1.859	2.018	2.536	2.614	2.396	2.212
IV. Opium	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal I t/m IV	15.514	15.955	20.602	20.911	19.199	22.274	21.451	21.082	22.246	23.519	25.344	31.407
											in procenten	
I in procenten van het totaal I t/mIV	26.2	23.6	17.7	19.8	19.-	21.8	20.4	21.-	24.9	22.5	23.9	23.2
II " " " " " "	60.-	64.2	71.6	70.7	69.9	69.2	69.7	66.9	61.1	63.5	64.8	68.1
III " " " " " "	13.8	12.1	10.7	9.5	11.1	9.-	9.9	12.-	14.-	14.-	11.3	8.8
IV " " " " " "	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867	1868	1869	1870	1871	1872	1873	Artikelen
tallen guldens													
6.539	7.201	8.782	7.110	6.882	5.588	6.113	5.964	5.634	6.667	6.614	8.994	8.986	I. Goederen, vnl. voor de Europeesche markt
476	541	423	422	402	273	310	431	325	418	529	746	636	Aardewerk, gebakken en porcelein
465	764	487	282	409	110	209	195	200	287	274	514	378	Galanterieën, modewaren en parfumerieën
676	349	3.103	884	816	527	865	816	434	582	582	731	1.129	Tabak, sigaren enz.
2.341	3.128	2.236	2.633	2.645	2.220	2.248	1.814	2.386	2.428	2.280	3.046	3.248	Wijnen en sterke dranken
2.000	1.947	2.034	2.338	2.076	1.954	1.973	2.270	1.954	2.458	2.552	3.294	2.845	Provisiën, eetwaren, confituren
379	377	396	448	436	364	357	246	129	269	197	411	500	Lakens en wollen stoffen
202	95	103	103	98	170	151	192	206	225	202	252	250	Kleedingstukken
20.780	18.834	15.517	12.584	14.502	29.317	26.325	15.895	16.563	17.798	20.000	19.900	22.451	II. Goederen, vnl. voor de Inheemsche markt
563	608	420	302	369	279	281	326	443	548	667	885	680	Kramerijen
-	-	4	11	997	1.427	1.099	1.148	1.094	1.347	1.443	1.773	1.625	Garens van alle soorten
20.217	18.226	15.093	12.271	13.136	27.611	24.945	14.421	15.026	15.903	17.890	17.282	20.145	Lijnwaden en katoenen goederen
3.729	3.507	3.027	2.349	3.718	3.047	3.587	3.442	3.019	3.334	3.421	3.182	5.744	III. Kapitaalsgoederen, grondstoffen e.d.
319	350	282	206	232	206	204	189	181	230	221	359	311	Rijtuigen, leder- en zadelwerk
182	205	319	202	365	137	33	250	294	202	248	219	266	Zakken, goenie, linnen e.a.
3.228	2.952	2.426	1.935	3.121	2.704	3.350	3.003	2.544	2.902	2.952	2.604	5.167	Machinerieën, metaal en metaalwerken
-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	IV. Opium
31.048	29.542	27.326	22.043	25.102	37.982	36.025	25.301	25.216	27.799	30.037	32.076	37.181	Totaal I t/m IV
(jaartotaal I t/m IV = 100)													
21.1	24.4	32.1	32.3	27.4	14.7	17.-	23.6	22.3	24.-	22.-	28.-	24.2	I in procenten van het totaal I t/m IV
66.9	63.8	56.8	57.1	57.8	77.2	73.1	62.8	65.7	64.-	66.6	62.-	60.4	II " " " " " "
12.-	11.9	11.1	10.7	14.8	8.-	10.-	13.6	12.-	12.-	11.4	9.9	15.4	III " " " " " "
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	IV " " " " " "

Zie voor de herkomst der cijfers de technische toelichting.

in 1000 gld.

Jaar	1823	1824	1825	1826	1827	1828	1829	1830	1831	1832	1833	1834	1835
Totale uitvoer	24.160	18.628	17.895	x	17.871	17.836	16.203	15.908	16.703	22.115	23.673	30.042	34.861
Internationaal	19.693	15.175	14.049	x	13.494	13.738	11.887	11.337	11.398	18.336	19.258	24.995	28.286
Intergewestelijk	4.467	3.453	3.836	x	4.377	4.098	4.316	4.571	5.305	3.779	4.415	5.047	6.575
Internationaal													
Goederen	18.120	13.493	12.679		12.480	12.922	10.456	10.019	11.000	17.720	18.701	24.586	28.195
Specie	1.573	1.682	1.370	x	1.014	816	1.431	1.318	398	616	557	409	91
Intergewestelijk													
Goederen	3.549	3.152	3.346	x	3.094	3.703	3.660	2.965	3.314	3.473	4.224	4.444	4.077
Specie	918	301	490	x	1.283	395	656	1.606	1.991	306	191	603	2.498
VOOR GOUVERNEMENTS REKENING													
Internationaal													
Goederen	x	x	x	x	394	x	x	x	x	x	x	x	x
Specie	x	x	x	x	-	-	-	31	-	-	-	-	14
Totaal	x	x	x	x	394	x	x	x	x	x	x	x	x
Intergewestelijk													
Goederen	x	x	x	x	308	324	297	231	200	114	334	170	508
Specie	x	x	x	x	-	-	-	1.168	1.800	-	-	-	1.097
Totaal	x	x	x	x	308	324	297	1.399	2.000	114	334	170	1.605
VOOR PARTICULIERE REKENING													
Internationaal													
Goederen	18.120	13.493	12.679	x	12.086	12.921	10.456	10.019	11.000	17.720	18.701	24.586	28.195
Specie	1.573	1.682	1.370	x	1.014	816	1.431	1.287	398	616	557	409	77
Totaal	19.693	15.175	14.049	x	13.100	13.737	11.887	11.306	11.398	18.336	19.258	24.995	28.272
Intergewestelijk													
Goederen	3.549	3.152	3.346	x	2.786	3.379	3.363	2.734	3.114	3.359	3.890	4.274	3.569
Specie	918	301	490	x	1.283	395	656	438	191	306	191	603	1.401
Totaal	4.467	3.453	3.836	x	4.069	3.774	4.019	3.172	3.305	3.665	4.081	4.877	4.970
uit de entrepots	x	465	1.228	x	554	474	370	561	477	404	638	1.168	1.015

1836	1837	1838	1839	1840	1841	1842	1843	1844	1845	1846	1847	1848	Jaar
43.322	44.779	45.494	60.264	76.620	66.174	60.291	60.125	71.696	67.709	59.353	59.885	53.214	Totale uitvoer
35.674	37.553	36.865	49.981	66.102	55.628	49.881	49.620	60.963	57.054	50.080	52.508	46.687	Internationaal
7.648	7.226	8.629	10.283	10.518	10.546	10.410	10.505	10.733	10.655	9.273	7.377	6.527	Intergewestelijk
													Internationaal
35.375	37.097	36.282	49.343	66.005	55.453	49.556	49.017	60.277	56.426	49.519	52.125	46.331	Goederen
299	456	583	638	97	175	325	603	686	628	561	383	356	Specie
													Intergewestelijk
4.874	5.073	5.447	7.534	7.612	7.250	7.853	8.305	8.158	7.593	6.881	6.548	6.032	Goederen
2.774	2.153	3.182	2.749	2.906	3.296	2.557	2.200	2.575	3.062	2.392	829	495	Specie
													VOOR GOUVERNEMENTS REKENING
													Internationaal
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Goederen
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Specie
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Totaal
													Intergewestelijk
169	244	242	803	310	449	394	214	378	407	226	344	358	Goederen
875	950	1.311	994	1.604	1.893	1.638	1.142	1.500	1.781	1.773	498	218	Specie
1.044	1.194	1.553	1.797	1.914	2.342	2.032	1.356	1.878	2.188	1.999	842	576	Totaal
													VOOR PARTICULIERE REKENING
													Internationaal
35.375	37.025	36.282	49.343	66.005	55.453	49.556	49.017	60.277	56.426	49.519	52.125	46.331	Goederen
299	456	583	638	97	175	325	603	686	628	561	383	356	Specie
35.674	37.481	36.865	49.981	66.102	55.628	49.881	49.620	60.963	57.054	50.080	52.508	46.687	Totaal
													Intergewestelijk
4.705	4.829	5.205	6.731	7.302	6.801	7.459	8.091	7.780	7.186	6.655	6.204	5.674	Goederen
1.899	1.203	1.871	1.755	1.302	1.403	919	1.058	1.075	1.281	619	331	277	Specie
6.604	6.032	7.076	8.486	8.604	8.204	8.378	9.149	8.855	8.467	7.274	6.535	5.951	Totaal
1.400	931	1.535	1.597	1.756	2.206	1.740	1.754	1.424	1.376	1.457	2.604	2.871	uit de entrepots

in 1000 gld.

Jaar	1849	1850	1851	1852	1853	1854	1855	1856	1857	1858	1859	1860
Totale uitvoer	61.284	59.116	73.982	59.317	71.862	76.361	84.226	106.038	106.075	117.019	110.385	109.806
Internationaal	54.403	52.026	65.541	50.198	63.605	65.520	73.673	93.796	94.266	94.096	97.706	93.422
Intergewestelijk	6.881	7.090	8.441	9.119	8.257	10.841	10.553	12.242	11.809	22.923	12.679	16.384
Internationaal Goederen	54.166	51.796	65.216	49.943	61.663	61.418	69.948	89.085	91.592	90.390	88.921	84.907
Specie	237	230	325	255	1.942	4.102	3.725	4.711	2.674	3.706	8.785	8.515
Intergewestelijk Goederen	6.168	5.941	6.968	7.408	6.469	7.377	8.813	7.850	8.315	8.889	8.431	9.756
Specie	713	1.149	1.473	1.711	1.788	3.464	1.740	4.392	3.494	14.034	4.248	6.628
VOOR GOUVERNEMENTS REKENING												
Internationaal Goederen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	46.869
Specie	-	-	-	-	-	1.560	-	-	-	-	3.833	5.381
Totaal	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	52.250
Intergewestelijk Goederen	376	421	438	427	537	533	420	359	364	339	605	609
Specie	514	974	959	1.105	841	1.281	684	2.178	1.662	11.712	2.457	4.967
Totaal	890	1.395	1.397	1.532	1.378	1.814	1.104	2.537	2.026	12.051	3.062	5.576
VOOR PARTICULIERE REKENING												
Internationaal Goederen	54.166	51.796	65.216	49.943	61.663	61.418	69.948	89.085	91.586	90.390	88.921	38.038
Specie	237	230	325	255	1.942	2.542	3.725	4.711	2.674	3.706	4.952	3.134
Totaal	54.403	52.026	65.541	50.198	63.605	63.960	73.673	93.796	94.260	94.096	93.873	41.172
Intergewestelijk Goederen	5.792	5.520	6.530	6.981	5.932	6.844	8.393	7.491	7.951	8.550	7.826	9.147
Specie	199	175	514	606	947	2.183	1.056	2.214	1.832	2.322	1.791	1.661
Totaal	5.991	5.695	7.044	7.587	6.879	9.027	9.449	9.705	9.783	10.872	9.617	10.808
uit de entrepots	2.851	2.518	2.313	3.710	1.989	1.365	3.194	3.139	2.810	3.576	3.115	4.483

TABEL 6 (vervolg)

1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867	1868	1869	1870	1871	1872	1873	Jaar
114.549	110.529	117.078	126.125	115.018	133.232	118.111	106.734	118.310	117.261	132.215	176.135	155.878	Totale uitvoer
98.425	96.341	99.500	109.173	97.039	113.194	97.613	89.731	101.649	96.193	100.608	126.088	135.080	Internationaal
16.124	14.188	17.578	16.952	17.979	20.038	20.498	17.003	16.661	21.068	31.607	50.047	20.798	Intergewestelijk
86.888	90.091	93.251	100.101	89.136	98.649	93.012	88.469	99.059	92.793	99.997	125.002	133.701	Internationaal Goederen
11.537	6.250	6.249	9.072	7.903	14.545	4.601	1.262	2.590	3.400	611	1.086	1.379	Specie
10.016	8.188	11.716	10.757	12.240	14.568	15.988	13.112	11.702	14.967	26.790	42.922	15.470	Intergewestelijk Goederen
6.108	6.000	5.862	6.195	5.739	5.470	4.510	3.891	4.959	6.101	4.817	7.125	5.328	Specie
													VOOR GOUVERNEMENTS REKENING
50.130	53.997	53.297	62.077	46.121	51.931	48.281	39.935	42.074	44.828	34.967	36.659	41.525	Internationaal Goederen
5.500	9	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Specie
55.639	54.006	53.305	62.077	46.121	51.931	48.281	39.935	42.074	44.828	34.967	36.659	41.525	Totaal
1.078	1.205	975	872	2.623	1.833	1.403	1.309	945	1.705	2.302	2.477	2.234	Intergewestelijk Goederen
4.749	3.336	4.044	4.160	3.819	3.839	3.078	2.141	2.986	5.158	3.688	4.049	3.283	Specie
5.827	4.541	5.019	5.032	6.442	5.672	4.481	3.450	3.931	6.863	5.990	6.526	5.517	Totaal
													VOOR PARTICULIERE REKENING
36.758	36.094	39.954	38.024	43.015	46.718	44.731	48.534	56.985	47.965	65.030	88.343	92.176	Internationaal Goederen
6.037	6.241	6.241	9.072	7.903	14.545	4.601	1.262	2.590	3.400	611	1.086	1.379	Specie
42.795	42.335	46.195	47.096	50.918	61.263	49.332	49.796	59.575	51.365	65.641	89.429	93.555	Totaal
8.938	6.983	10.741	9.885	9.617	12.735	14.585	11.803	10.757	13.262	24.488	40.445	13.236	Intergewestelijk Goederen
1.359	2.664	1.818	2.035	1.920	1.631	1.432	1.750	1.973	943	1.129	3.076	2.045	Specie
10.297	9.647	12.559	11.920	11.537	14.366	16.017	13.553	12.730	14.205	25.617	43.521	15.281	Totaal
3.369	4.431												uit de entrepots

Voor de ontbrekende cijfers omtrent den uitvoer voor Gouvernements rekening zie tabel 11.

Zie voor de herkomst der cijfers de technische toelichting.

Landen van bestemming	1823	1824	1825	1826	1827	1828	1829	1830	1831	1832	1833	1834	1835
												in duizend	
Internationaal													
Europa	15.066	8.846	9.171	x	8.654	9.533	7.115	6.679	7.021	13.452	14.409	20.204	23.408
w.v. Nederland	14.781	8.475	8.494	x	8.379	9.120	6.839	6.574	6.798	12.987	13.930	19.119	22.171
Amerika	641	129	431	x	34	121	134	241	179	142	236	254	660
Azië	2.306	4.342	3.038	x	3.703	3.081	3.137	2.933	3.634	3.992	3.928	3.922	3.858
w.v. Singapore	x	1.034	603	x	1.061	889	1.023	1.298	1.939	1.603	1.073	1.593	1.028
Australië	-	89	29	x	47	75	12	22	23	3	6	81	53
Afrika	107	87	2	x	38	91	43	96	59	55	55	50	21
TOTAAL	18.120	13.493	12.671	x	12.476	12.901	10.441	9.971	10.916	17.644	18.634	24.511	28.000
												in pro	
Europa	83.1	65.6	72.3	x	69.4	73.9	68.1	66.9	64.3	76.2	77.3	82.4	83.6
w.v. Nederland	81.6	62.8	67.-	x	67.2	70.7	65.5	65.9	62.3	73.6	74.8	78.-	79.2
Amerika	3.5	1.-	3.4	x	0.3	0.9	1.3	2.4	1.6	0.8	1.3	1.-	2.4
Azië	12.7	32.2	24.-	x	29.7	23.9	30.-	29.5	33.3	22.6	21.1	16.-	13.8
w.v. Singapore	x	7.7	4.8	x	8.5	6.9	9.8	13.1	17.8	9.1	5.8	6.5	3.7
Australië	-	0.9	0.2	x	0.4	0.6	0.1	0.2	0.2	-	-	0.3	0.2
Afrika	0.6	0.6	-	x	0.3	0.7	0.4	1.-	0.5	0.3	0.3	0.2	0.1
TOTAAL	100	100	100	x	100	100	100	100	100	100	100	100	100
												in duizend	
Intergewestelijk													
Sumatra's Westkust	x	x	302	x	x	295	238	227	486	470	614	1.088	1.003
Palembang en Banka	x	x	331	x	x	478	481	395	412	441	420	357	432
Riouw	x	x	782	x	x	701	907	603	507	890	1.084	895	670
Borneo	x	x	301	x	x	653	796	505	626	546	579	676	499
Celebes	x	x	520	x	x	441	332	406	379	267	421	397	207
Bali	x	x	134	x	x	79	68	94	106	83	80	79	146
de Molukken	x	x	641	x	x	824	725	622	679	634	886	816	1.017
Overige Buitengewesten	x	x	135	x	x	230	111	113	92	93	93	91	34
TOTAAL	3.549	3.152	3.346	x	3.094	3.701	3.650	2.965	3.287	3.424	4.177	4.399	4.008
												in pro	
Sumatra's Westkust	x	x	9.-	x	x	8.-	6.5	7.7	14.8	13.7	14.7	24.7	25.-
Palembang en Banka	x	x	9.9	x	x	12.9	13.1	13.3	12.5	12.9	10.1	8.1	10.8
Riouw	x	x	23.4	x	x	18.9	24.8	20.3	15.4	26.-	26.-	20.3	16.7
Borneo	x	x	15.-	x	x	17.6	21.8	17.-	19.-	15.9	13.9	15.4	12.5
Celebes	x	x	15.5	x	x	11.9	9.1	13.7	11.5	7.8	10.1	9.-	5.2
Bali	x	x	4.-	x	x	2.1	1.9	3.2	3.2	2.4	1.9	1.8	3.6
de Molukken	x	x	19.2	x	x	22.3	19.8	21.-	20.7	18.5	21.2	18.5	25.4
Overige Buitengewesten	x	x	4.-	x	x	6.2	3.-	3.8	2.8	2.7	2.2	2.1	0.8
TOTAAL	100	100	100	x	100	100	100	100	100	100	100	100	100

1836	1837	1838	1839	1840	1841	1842	1843	1844	1845	1846	1847	1848	Landen van bestemming
tallen guldens													
													Internationaal
29.664	31.727	31.987	43.277	60.521	50.300	44.658	43.605	54.001	51.989	44.893	47.806	41.831	Europa
27.218	29.897	29.134	39.921	56.708	47.690	41.199	38.659	48.917	48.025	39.556	43.082	37.710	w.v. Nederland
1.002	927	829	958	57	1.444	856	844	754	548	1.200	455	593	Amerika
4.379	4.116	2.864	4.077	4.008	3.378	3.498	3.985	5.252	3.694	3.095	3.290	3.707	Azië
764	1.404	1.022	1.610	2.201	1.315	1.773	1.501	1.445	1.413	1.008	1.347	1.086	w.v. Singapore
85	159	234	725	483	202	474	234	21	114	238	393	166	Australië
36	46	202	125	721	77	25	263	130	65	55	127	26	Afrika
35.166	36.975	36.116	49.162	65.790	55.401	49.511	48.931	60.158	56.410	49.481	52.071	46.323	TOTAAL
centen													
84.4	85.8	88.6	88.-	92.-	90.8	80.2	89.1	89.8	92.2	90.7	91.8	90.3	Europa
77.4	80.9	80.7	81.2	86.2	86.1	83.2	79.-	81.3	85.1	80.-	82.7	81.4	w.v. Nederland
2.8	2.5	2.3	1.9	0.1	2.6	1.7	1.7	1.3	1.-	2.4	0.9	1.3	Amerika
12.5	11.1	7.9	8.3	6.1	6.1	7.1	8.1	8.7	6.5	6.3	6.3	8.-	Azië
2.2	3.8	2.8	3.3	3.3	2.4	3.6	3.1	2.4	2.5	2.-	2.6	2.3	w.v. Singapore
0.2	0.4	0.6	1.5	0.7	0.4	1.-	0.5	0.-	0.2	0.5	0.8	0.4	Australië
0.1	0.1	0.6	0.3	1.1	0.1	0.1	0.5	0.2	0.1	0.1	0.2	0.1	Afrika
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	TOTAAL
tallen guldens													
													Intergewestelijk
1.714	1.336	1.960	2.126	1.548	1.729	1.997	2.214	1.956	2.073	1.897	2.025	1.963	Sumatra's Westkust
424	634	555	991	1.302	1.109	1.167	908	1.251	1.052	940	1.059	1.118	Palembang en Banka
772	995	740	1.316	1.658	1.881	1.961	2.633	2.023	1.338	1.134	794	720	Riouw
787	785	1.065	1.162	1.082	1.367	1.323	1.196	1.139	1.213	1.547	1.017	923	Borneo
367	431	398	353	327	385	412	469	505	537	345	224	274	Celebes
93	63	54	127	181	151	188	138	180	240	151	297	201	Bali
577	613	576	1.367	1.402	832	683	603	962	893	758	1.001	712	de Molukken
36	123	94	88	104	92	115	151	140	224	72	124	119	Overige Buitengewesten
4.770	4.980	5.442	7.530	7.604	7.246	7.827	8.377	8.156	7.570	6.844	6.541	6.030	TOTAAL
centen													
35.9	26.8	36.-	28.2	20.4	23.9	25.5	26.4	24.-	27.4	27.7	31.-	32.6	Sumatra's Westkust
8.9	12.7	10.2	13.2	17.1	15.3	14.9	11.8	15.3	13.9	13.7	16.2	18.5	Palembang en Banka
16.2	20.-	13.6	17.5	21.8	21.8	25.1	31.5	24.8	17.7	16.6	12.1	11.9	Riouw
16.5	15.8	19.6	15.4	14.2	18.9	16.9	14.3	14.-	16.-	22.6	15.5	15.3	Borneo
7.7	8.7	7.3	4.7	4.3	5.3	5.3	5.6	6.2	7.1	5.-	3.4	4.5	Celebes
1.9	1.3	1.-	1.7	2.4	2.1	2.2	1.6	2.2	3.2	2.2	4.5	3.3	Bali
12.1	12.3	10.6	18.2	18.4	11.5	8.7	7.2	11.8	11.8	11.1	15.3	11.8	de Molukken
0.8	2.5	1.7	1.2	1.4	1.3	1.5	1.6	1.7	3.-	1.1	1.9	2.-	Overige Buitengewesten
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	TOTAAL

Landen van bestemming	1849	1850	1851	1852	1853	1854	1855	1856	1857	1858	1859	1860
											in duizend	
Internationaal												
Europa	50.903	48.845	59.726	46.215	56.169	57.143	66.119	83.889	83.001	82.648	83.401	79.436
w.v. Nederland	46.448	44.803	55.240	43.239	51.843	52.816	60.224	78.033	75.954	77.848	79.072	75.336
Amerika	598	739	2.848	1.159	946	1.546	629	1.123	802	860	826	805
Azië	2.420	1.916	1.854	2.054	2.303	1.798	2.160	3.437	7.269	6.016	3.245	4.112
w.v. Singapore	944	884	653	766	1.629	839	1.095	1.270	1.368	1.573	940	1.251
Australië	237	277	788	515	2.243	901	1.036	562	520	511	1.340	554
Afrika	-	1	-	—	-	-	4	74	-	355	109	-
TOTAAL	54.158	51.778	65.216	49.943	61.661	61.388	69.948	89.085	91.592	90.390	88.921	84.907
											in pro	
Europa	94.-	94.3	91.6	92.5	91.1	93.1	94.5	94.2	90.6	91.4	93.8	93.6
w.v. Nederland	85.8	86.5	84.7	86.6	84.1	86.-	86.1	87.6	82.9	86.1	88.9	88.7
Amerika	1.1	1.4	4.4	2.3	1.5	2.5	0.9	1.3	0.9	1.-	0.9	0.9
Azië	4.5	3.7	2.8	4.1	3.7	2.9	3.1	3.9	7.9	6.7	3.6	4.8
w.v. Singapore	1.7	1.7	1.3	1.5	2.6	1.4	1.6	1.4	1.5	1.7	1.1	1.5
Australië	0.4	0.5	1.2	1.-	3.6	1.5	1.5	0.6	0.6	0.6	1.5	0.7
Afrika	-	0.-	-	-	-	-	0.-	0.1	-	0.4	0.1	-
TOTAAL	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
											in duizend	
Intergewestelijk												
Sumatra's Westkust	1.973	1.753	2.003	2.641	1.809	2.453	3.049	2.535	2.372	2.899	2.303	2.850
Palembang en Banka	1.169	1.139	1.226	991	1.274	1.455	1.733	1.494	1.690	1.780	1.827	1.914
Riouw	656	579	708	755	985	982	1.193	1.000	1.479	1.335	1.225	1.386
Borneo	916	1.047	1.431	1.513	1.156	1.339	1.349	1.730	1.672	1.850	1.709	2.364
Celebes	357	261	704	494	312	267	341	290	291	278	580	365
Bali	246	177	174	160	105	143	142	163	126	118	173	136
de Molukken	744	889	653	752	745	635	860	459	464	465	452	531
Overige Buitengewesten	106	92	69	102	83	100	146	178	203	160	151	204
TOTAAL	6.167	5.937	6.968	7.408	6.469	7.374	8.813	7.849	8.297	8.885	8.420	9.750
											in pro	
Sumatra's Westkust	32.-	29.5	28.7	35.7	28.-	33.3	34.6	32.3	28.6	32.6	27.4	29.2
Palembang en Banka	19.-	19.2	17.6	13.4	19.7	19.7	19.7	19.-	20.4	20.-	21.7	19.6
Riouw	10.6	9.8	10.2	10.2	15.2	13.3	13.5	12.7	17.8	15.1	14.5	14.2
Borneo	14.9	17.6	20.5	20.4	17.9	18.2	15.3	22.-	20.2	20.8	20.3	24.3
Celebes	5.8	4.4	10.1	6.7	4.8	3.6	3.9	3.7	3.5	3.1	6.9	3.7
Bali	4.-	3.-	2.5	2.2	1.6	1.9	1.6	2.1	1.5	1.3	2.1	1.4
de Molukken	12.1	15.-	9.4	10.1	11.5	8.6	9.8	5.8	5.6	5.2	5.4	5.4
Overige Buitengewesten	1.7	1.5	1.-	1.4	1.3	1.4	1.7	2.3	2.4	1.8	1.8	2.1
TOTAAL	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867	1868	1869	1870	1871	1872	1873	Landen van bestemming
tallen guldens													
													Internationaal
81.820	85.475	84.217	95.164	81.178	87.209	83.543	80.866	90.091	83.417	86.659	111.446	124.641	Europa
79.504	83.172	82.319	94.302	80.807	86.439	83.365	80.144	88.726	82.424	84.051	110.175	123.982	w.v. Nederland
115	295	746	219	1.002	1.836	1.322	828	2.632	2.272	4.374	1.397	677	Amerika
3.571	3.381	7.862	3.555	6.026	6.297	5.945	4.543	4.309	5.570	6.248	9.284	5.470	Azië
1.953	1.552	5.547	1.391	1.914	2.792	2.920	2.265	2.568	3.602	4.631	7.430	3.900	w.v. Singapore
1.382	940	426	1.163	930	3.294	2.092	2.232	2.005	1.534	2.716	2.875	2.913	Australië
-	-	-	-	-	9	1	-	21	-	-	-	-	Afrika
86.888	90.091	93.251	100.101	89.136	98.645	93.013	88.489	99.058	92.793	99.997	125.002	133.701	TOTAAL
centen													
94.2	94.9	90.3	95.1	91.1	88.4	89.9	91.4	90.9	89.9	86.7	89.1	93.2	Europa
91.5	92.3	88.3	94.2	90.7	87.6	89.6	90.6	89.6	88.8	84.1	88.1	92.7	w.v. Nederland
0.1	0.3	0.8	0.2	1.1	1.9	1.4	0.9	2.7	2.4	4.4	1.1	0.5	Amerika
4.1	3.8	8.4	3.5	6.8	6.4	6.4	5.1	4.3	6.-	6.2	7.4	4.1	Azië
2.2	1.7	5.9	1.4	2.1	2.8	3.1	2.6	2.6	3.9	4.6	5.9	2.9	w.v. Singapore
1.6	1.-	0.5	1.2	1.-	3.3	2.2	2.5	2.-	1.7	2.7	2.3	2.2	Australië
-	-	-	-	-	-	0.-	-	0.-	-	—	-	-	Afrika
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	TOTAAL
tallen guldens													
													Intergewestelijk
3.147	2.288	3.338	2.763	2.774	3.212	4.203	1.975	2.094	2.817	7.410	9.404	3.163	Sumatra's Westkust
2.271	1.962	2.067	2.119	2.052	2.902	2.953	2.155	2.055	3.797	5.439	10.935	2.891	Palembang en Banka
1.140	763	869	735	784	971	915	736	691	800	959	660	426	Riouw
2.229	2.073	2.540	2.265	3.012	3.030	3.001	2.927	2.809	3.020	6.072	10.444	3.095	Borneo
350	308	1.150	772	940	1.715	1.663	1.019	1.011	1.101	1.843	3.250	1.690	Celebes
177	238	787	980	1.183	1.234	1.793	3.158	1.897	1.607	1.336	1.732	1.508	Bali
389	335	687	822	1.007	1.062	919	643	817	697	1.000	1.094	1.937	de Molukken
313	215	275	301	487	441	540	498	328	1.127	2.731	5.173	1.660	Overige Buitengewesten
10.016	8.182	11.713	10.757	12.239	14.567	15.987	13.111	11.702	14.966	26.790	42.922	15.470	TOTAAL
centen													
31.4	28.-	28.5	25.7	22.7	22.-	26.3	15.1	17.9	18.8	27.7	21.9	20.4	Sumatra's Westkust
22.7	24.-	17.6	19.7	16.8	19.9	18.5	16.4	17.6	25.4	20.3	25.5	18.7	Palembang en Banka
11.4	9.3	7.4	6.8	6.4	6.7	5.7	5.6	5.9	5.3	3.6	2.-	2.8	Riouw
22.3	25.3	21.7	21.1	24.6	20.8	18.8	22.3	24.-	20.2	22.7	24.3	20.-	Borneo
3.5	3.8	9.8	7.2	7.7	11.8	10.4	7.8	8.6	7.4	6.9	7.6	10.9	Celebes
1.8	2.9	6.7	9.1	9.7	8.5	11.2	24.1	16.2	10.7	5.-	4.1	9.7	Bali
3.9	4.1	5.9	7.6	8.2	7.3	5.7	4.9	7.-	4.7	3.7	2.5	6.7	de Molukken
3.1	2.6	2.4	2.8	4.-	3.-	3.4	3.8	2.8	7.5	10.2	12.1	10.7	Overige Buitengewesten
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	TOTAAL

Zie voor de herkomst der cijfers de technische toelichting.

DE WAARDE VAN DEN UITVOER VOOR GOUVT. REKENING, VERDEELD NAAR DE LANDEN EN GEWESTEN VAN BESTEMMING.

TABEL 8.

in 1000 gld.

Landen van bestemming	1823	1824	1825	1826	1827	1828	1829	1830	1831	1832	1833	1834	1835
Internationaal													
Nederland	x	x	x	x	16	1	x	x	x	x	x	x	x
Engeland	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Duitschland	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Frankrijk	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
België	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Italië	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Denemarken	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zweden	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overige Europa	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
EUROPA	x	x	x	x	16	1	x	x	x	x	x	x	x
AMERIKA	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Perzië	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Britsch-Indië	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Siam	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Singapore	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Britsch-Malaya	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cochin-China	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
China en Macao	x	x	x	x	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Japan	x	x	x	x	373	-	-	-	-	-	-	-	-
Manilla	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Timor-Dilly	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cocos-eilanden	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overig Azië	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A Z I E	x	x	x	x	378	-	-	-	-	-	-	-	-
AUSTRALIË	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mauritius	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kaap de Goede Hoop	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overig Afrika	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AFRIKA	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	x	x	x	x	394	1	x	x	x	x	x	x	x
Intergewestelijk													
Sumatra's Westkust	x	x	x	x	x	7	5	12	25	21	40	40	200
Palembang en Banka	x	x	x	x	x	51	40	38	26	11	29	19	22
Riouw	x	x	x	x	x	24	-	5	5	6	8	4	3
Borneo	x	x	x	x	x	61	107	10	9	21	12	12	54
Celebes	x	x	x	x	x	99	19	88	14	2	16	-	13
Balie	x	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-
Molukken	x	x	x	x	x	68	124	78	121	52	229	85	205
Overige Buitengewesten	x	x	x	x	x	14	2	-	-	1	-	10	11
TOTAAL	x	x	x	x	308	324	297	231	200	114	334	170	508

1836	1837	1838	1839	1840	1841	1842	1843	1844	1845	1846	1847	1848	Landen van bestemming
													Internationaal
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Nederland
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Engeland
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Duitschland
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Frankrijk
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	België
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Italië
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Denemarken
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Zweden
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Overig Europa
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	EUROPA
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	AMERIKA
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Perzië
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Britsch-Indië
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Siam
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Singapore
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Britsch-Malaya
-	72	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Cochin-China
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	China en Macao
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Japan
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Manilla
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Timor-Dilly
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Cocos-eilanden
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Overig Azië
-	72	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A Z I E
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	AUSTRALIË
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Mauritius
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Kaap de Goede Hoop
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Overig Afrika
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	AFRIKA
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	TOTAAL
													Intergewestelijk
77	63	79	386	77	143	112	46	133	37	27	39	70	Sumatra's Westkust
33	7	40	109	22	50	57	25	35	44	46	61	48	Palembang en Banka
2	21	21	64	23	28	16	-	32	4	8	18	5	Riouw
13	24	-	5	6	11	12	6	22	25	6	38	25	Borneo
12	49	9	17	16	8	47	23	34	44	27	18	32	Celebes
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	17	Balie
32	77	92	220	166	209	149	106	108	236	109	142	157	Molukken
-	3	1	2	-	-	1	7	16	15	3	13	4	Overige Buitengewesten
169	244	242	803	310	449	394	213	380	405	226	344	358	TOTAAL

in 1000 gld.

DE WAARDE VAN DEN UITVOER VAN GOUD, REKENING,

VERDEELD NAAR DE LANDEN EN GEWESTEN VAN BESTEMMING.

TABEL 8 (vervolg)

Landen van bestemming	1849	1850	1851	1852	1853	1854	1855	1856	1857	1858	1859	1860
Internationaal												
Nederland	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	46.866
Engeland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Duitschland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Frankrijk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
België	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Italië	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Denemarken	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zweden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overig Europa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
EUROPA	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	46.866
AMERIKA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Perzië	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Britsch-Indië	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Siam	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Singapore	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Britsch-Malaya	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cochin-China	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
China en Macao	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Japan	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	3
Manilla	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Timor-Dilly	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cocos-eilanden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overig Azië	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A Z I E	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	3
AUSTRALIË	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mauritius	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kaap de Goede Hoop	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overig Afrika	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AFRIKA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	46.869
Intergewestelijk												
Sumatra's Westkust	28	50	28	52	38	54	66	109	25	24	21	86
Palembang en Banka	49	59	92	61	36	50	34	21	35	72	57	74
Riouw	12	8	7	8	9	9	8	10	15	22	6	29
Borneo	15	113	128	120	202	147	82	62	47	56	82	234
Celebes	108	76	36	54	61	100	68	36	84	75	327	48
Balie	38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Molukken	125	115	143	105	182	164	162	113	78	85	109	135
Overige Buitengewesten	1	-	4	19	9	9	-	8	80	5	3	3
TOTAAL	376	421	438	427	537	533	420	359	364	339	605	609

Landen van bestemming	1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867	1868	1869	1870	1871	1872	1873
Internationaal													
Nederland	50.130	53.989	53.297	62.077	46.121	51.931	48.281	39.935	42.074	44.828	34.967	36.659	41.525
Engeland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Duitschland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Frankrijk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
België	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Italië	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Denemarken	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zweden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overig Europa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
EUROPA	50.130	53.989	53.297	62.077	46.121	51.931	48.281	39.935	42.074	44.828	34.967	36.659	41.525
AMERIKA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Perzië	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Britsch-Indië	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Siam	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Singapore	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Britsch-Malaya	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cochin-China	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
China en Macao	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Japan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Manilla	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Timor-Dilly	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cocos-eilanden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overig Azië	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A Z I E	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AUSTRALIË	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mauritius	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kaap de Goede Hoop	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overig Afrika	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AFRIKA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	50.130	53.997	53.297	62.077	46.121	51.931	48.281	39.935	42.074	44.828	34.967	36.659	41.525
Intergewestelijk													
Sumatra's Westkust	75	494	119	130	639	529	264	65	15	343	515	508	422
Palembang en Banka	145	280	223	560	956	968	57	686	625	953	822	1.123	1.222
Riouw	20	22	9	8	27	7	25	8	8	7	21	18	40
Borneo	692	296	509	92	837	224	203	434	249	300	771	697	248
Celebes	84	47	50	26	43	39	90	67	22	57	37	39	27
Balie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Molukken	58	62	61	50	118	63	60	41	19	34	23	23	20
Overige Buitengewesten	4	4	3	6	3	3	4	8	7	11	113	69	255
TOTAAL	1.078	1.205	974	872	2.623	1.833	1.403	1.309	945	1.705	2.302	2.477	2.234

Zie voor de herkomst der cijfers de technische toelichting.

DE WAARDE VAN DEN UITVOER VOOR PARTICULIERE REKENING,

in 1000 gld.

Landen van bestemming	1823	1824	1825	1826	1827	1828	1829	1830	1831	1832	1833	1834	1835
Internationaal													
Nederland	14.781	8.475	8.494	x	8.363	9.119	6.839	6.574	6.798	12.987	13.930	19.119	22.171
Engeland	30	81	374	x	78	201	-	1	9	112	258	520	352
Duitschland	-	60	-	x	60	85	68	104	100	92	103	135	222
Frankrijk	23	190	191	x	-	103	131	-	114	247	80	378	573
België	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Italië	107	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Denemarken	125	-	112	x	80	-	-	-	-	-	-	-	-
Zweden	-	40	-	x	57	24	77	-	-	14	38	52	90
Overig Europa	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
EUROPA	15.066	8.846	9.171	x	8.638	9.532	7.115	6.679	7.021	13.452	14.409	20.204	23.408
AMERIKA	641	129	431	x	34	121	134	241	179	142	236	254	660
Perzië	31	269	12	x	-	113	167	46	23	-	36	-	-
Britsch-Indië	475	709	556	x	384	80	43	66	109	195	26	24	37
Siam	20	48	202	x	45	77	38	-	58	75	58	11	12
Singapore	x	1.034	603	x	1.061	889	1.023	1.298	1.939	1.603	1.073	1.593	1.028
Britsch-Malaya	-	-	35	x	61	-	25	10	17	34	72	40	27
Cochin-China	-	-	11	x	-	22	-	-	-	5	31	-	3
China en Macao	1.465	1.571	1.148	x	1.368	1.550	1.410	1.143	1.203	1.765	2.345	2.007	2.531
Japan	291	540	374	x	402	281	407	340	262	298	264	223	215
Manilla	24	171	93	x	-	35	23	26	18	15	-	11	17
Timor-Dilly	-	-	-	x	-	1	-	1	4	2	23	5	-
Cocos-eilanden	-	-	-	x	-	5	1	3	1	-	-	8	-
Overig Azië	-	-	4	x	-	28	-	-	-	-	-	-	-
A Z I E	2.306	4.342	3.038	x	3.321	3.081	3.137	2.933	3.634	3.992	3.928	3.922	3.870
AUSTRALIE	-	89	29	x	47	75	12	22	23	3	6	81	53
Mauritius	106	80	-	x	33	89	32	96	54	53	55	3	13
Kaap de Goede Hoop	-	7	2	x	5	2	11	-	5	2	-	47	8
Overig Afrika	1	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AFRIKA	107	87	2	x	38	91	43	96	59	55	55	50	21
TOTAAL	18.120	13.493	12.671	x	12.078	12.900	10.441	9.971	10.916	17.644	18.634	24.511	28.000
Intergewestelijk													
Sumatra's Westkust	x	x	302	x	166	288	233	215	461	449	574	1.048	803
Palembang en Banka	x	x	331	x	375	427	441	357	386	430	391	338	410
Riouw	x	x	782	x	819	677	907	598	502	884	1.076	891	667
Borneo	x	x	501	x	418	592	689	495	617	525	567	664	445
Celebes	x	x	520	x	430	342	313	318	365	265	405	397	194
Balie	x	x	134	x	79	79	68	94	106	83	80	79	146
Molukken	x	x	641	x	375	756	601	544	558	582	657	731	812
Overige Buitengewesten	x	x	135	x	124	216	109	113	92	92	93	81	23
TOTAAL	3.549	3.152	3.346	x	2.786	3.377	3.361	2.734	3.087	3.310	3.843	4.229	3.500

VERDEELD NAAR DE LANDEN EN GEWESTEN VAN BESTEMMING.

TABEL 9.

1836	1837	1838	1839	1840	1841	1842	1843	1844	1845	1846	1847	1848	Landen van bestemming
													Internationaal
27.072	29.887	29.134	39.921	56.708	47.690	41.189	38.659	48.917	48.025	39.566	43.082	37.710	Nederland
140	311	1.400	1.939	2.582	748	1.338	1.463	2.257	1.373	2.365	1.285	980	Engeland
108	242	307	250	356	376	357	1.137	591	885	803	442	829	Duitschland
1.944	1.194	1.100	833	346	941	1.019	1.318	1.285	1.403	1.326	1.642	1.181	Frankrijk
-	-	-	-	144	165	171	351	239	-	60	144	328	België
-	-	-	-	-	-	4	-	133	-	61	-	-	Italië
-	-	-	16	-	17	112	147	24	97	281	235	141	Denemarken
254	83	46	312	385	363	467	530	555	206	346	976	662	Zweden
-	-	-	6	-	-	1	-	-	-	85	-	-	Overig Europa
29.518	31.727	31.987	43.277	60.521	50.300	44.658	43.605	54.001	51.989	44.893	47.806	41.831	EUROPA
1.002	927	829	958	57	1.444	856	844	754	548	1.200	455	593	AMERIKA
-	105	-	-	74	84	38	57	18	85	197	115	223	Perzië
113	16	22	8	150	28	-	6	234	122	12	-	91	Britsch-Indië
-	40	52	34	41	81	51	101	99	56	80	68	69	Siam
728	1.404	1.022	1.610	2.201	1.315	1.778	1.501	1.445	1.413	1.008	1.347	1.086	Singapore
20	41	30	39	29	2	5	7	13	11	13	39	-	Britsch-Malaya
6	16	-	43	12	10	58	43	71	47	85	50	40	Cochin-China
3.195	2.122	1.816	2.086	1.162	1.640	1.147	1.996	3.164	1.764	1.474	1.475	2.005	China en Macao
245	294	217	225	244	165	359	174	174	176	222	194	167	Japan
-	6	-	27	52	11	5	92	4	16	-	-	14	Manilla
1	-	4	2	3	16	2	5	-	-	1	-	6	Timor-Dilly
8	-	1	3	4	6	10	3	30	4	3	2	6	Cocos-eilanden
-	-	-	-	36	-	45	-	-	-	-	-	-	Overig Azië
4.316	4.044	2.864	4.077	4.008	3.378	3.498	3.985	5.252	3.694	3.095	3.290	3.707	A Z I E
85	159	234	725	483	202	474	234	21	114	258	393	166	AUSTRALIE
36	46	115	45	22	-	-	33	-	4	-	-	26	Mauritius
-	-	87	80	699	77	25	230	131	61	55	112	-	Kaap de Goede Hoop
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	Overig Afrika
36	46	202	125	721	77	25	263	131	65	55	127	26	AFRIKA
34.957	36.903	36.116	49.162	65.790	55.401	49.511	48.931	60.159	56.410	49.481	52.071	46.323	TOTAAL
													Intergewestelijk
1.637	1.273	1.881	1.740	1.471	1.586	1.885	2.168	1.825	2.036	1.870	1.986	1.893	Sumatra's Westkust
391	627	515	882	1.280	1.059	1.110	963	1.216	1.008	804	998	1.070	Palembang en Banka
770	974	719	1.252	1.635	1.553	1.945	2.638	1.991	1.334	1.126	776	715	Riouw
774	761	1.065	1.157	1.076	1.356	1.311	1.190	1.117	1.188	1.541	979	898	Borneo
355	382	389	336	311	377	365	446	471	493	318	206	242	Celebes
93	63	54	127	181	151	169	138	180	240	151	282	184	Balie
545	336	484	1.147	1.236	623	534	497	854	657	649	859	555	Molukken
36	120	93	86	104	92	114	124	124	209	69	111	115	Overige Buitengewesten
4.601	4.736	5.200	6.727	7.294	6.797	7.433	8.164	7.776	7.165	6.618	6.197	5.672	TOTAAL

in 1000 gld.

Landen van bestemming	1849	1850	1851	1852	1853	1854	1855	1856	1857	1858	1859	1860
Internationaal												
Nederland	46.448	44.803	55.240	43.239	51.843	52.816	60.224	78.033	75.954	77.848	79.072	28.470
Engeland	1.278	1.029	861	417	850	1.125	591	959	831	598	771	684
Duitschland	624	736	448	31	227	128	301	468	340	126	402	519
Frankrijk	1.127	1.218	1.777	1.386	2.431	1.938	3.345	2.626	3.882	3.191	2.649	2.645
België	193	-	118	152	692	297	18	117	-	-	78	-
Italië	-	179	-	-	-	-	-	-	47	-	-	-
Denemarken	307	202	241	73	6	2	195	129	143	86	30	-
Zweden	926	619	947	848	120	837	1.445	1.557	1.614	799	399	252
Overig Europa	-	59	94	69	-	-	-	-	190	-	-	-
EUROPA	50.903	48.845	59.726	46.215	56.169	57.143	66.119	83.889	83.001	82.648	83.401	32.570
AMERIKA	598	739	2.848	1.159	946	1.546	629	1.123	802	860	826	805
Perzië	128	166	134	93	236	364	264	299	129	705	445	527
Britsch-Indië	8	58	17	-	-	-	1	10	215	134	6	48
Siam	85	93	105	100	102	74	72	196	18	51	25	76
Singapore	944	884	853	766	1.629	839	1.095	1.270	1.368	1.573	940	1.251
Britsch-Malaya	8	10	4	11	6	1	1	5	5	8	7	4
Cochin-China	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
China en Macao	923	573	538	936	175	353	584	1.160	4.399	2.511	1.613	2.160
Japan	312	120	154	142	149	160	131	482	900	370	121	15
Manilla	7	3	39	-	-	-	-	5	210	656	68	-
Timor-Dilly	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cocos-eilanden	5	9	10	6	6	7	12	10	19	8	20	28
Overig Azië	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A Z I E	2.420	1.916	1.854	2.054	2.303	1.798	2.160	3.437	7.263	6.016	3.245	4.109
AUSTRALIË	237	277	788	515	2.243	901	1.036	562	520	511	1.340	554
Mauritius	-	-	-	-	-	-	-	-	-	261	-	-
Kaap de Goede Hoop	-	1	-	-	-	-	4	74	-	94	109	-
Overig Afrika	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AFRIKA	-	1	-	-	-	-	4	74	-	355	109	-
TOTAAL	54.158	51.778	65.216	49.943	61.661	61.388	69.948	89.085	91.586	90.390	88.921	38.038
Intergewestelijk												
Sumatra's Westkust	1.945	1.703	1.975	2.589	1.771	2.399	2.983	2.426	2.347	2.875	2.282	2.764
Palembang en Banka	1.120	1.080	1.134	930	1.238	1.405	1.699	1.473	1.655	1.708	1.770	1.840
Riouw	644	571	701	747	976	973	1.185	990	1.464	1.313	1.219	1.357
Borneo	901	934	1.303	1.385	954	1.192	1.267	1.668	1.625	1.794	1.627	2.130
Celebes	249	185	668	440	251	167	273	254	207	203	253	317
Balie	208	177	174	160	105	143	142	163	126	118	173	136
Molukken	619	774	510	647	563	471	698	346	386	380	343	396
Overige Buitengewesten	105	92	65	83	74	91	146	170	123	155	148	201
TOTAAL	5.791	5.516	6.530	6.981	5.932	6.841	8.393	7.490	7.933	8.546	7.815	9.141

1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867	1868	1869	1870	1871	1872	1873	Landen van bestemming
													Internationaal
29.374	29.183	29.022	32.225	34.686	34.508	35.084	40.289	46.652	37.596	49.084	73.516	82.457	Nederland
398	456	532	280	172	16	90	722	744	699	2.608	1.095	201	Engeland
164	3	76	-	22	42	-	-	-	-	-	-	-	Duitschland
1.557	1.844	1.290	582	177	672	188	-	196	-	-	76	458	Frankrijk
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	België
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Italië
-	-	-	-	-	-	-	-	229	294	-	-	-	Denemarken
197	-	-	-	-	40	-	-	-	-	-	100	-	Zweden
-	-	-	-	-	-	-	-	196	-	-	-	-	Overig Europa
31.690	31.486	30.920	33.087	35.057	35.278	35.362	40.931	48.017	38.589	51.692	74.787	83.116	EUROPA
115	295	746	219	1.002	1.836	1.332	828	2.632	2.272	4.374	1.397	677	AMERIKA
829	1.111	677	368	1.690	1.441	1.076	1.190	1.083	1.240	1.002	948	786	Perzië
1	-	24	5	88	24	14	1	1	11	-	-	2	Britsch-Indië
64	134	148	100	183	134	915	90	87	132	94	52	127	Siam
1.953	1.552	5.547	1.391	1.914	2.786	2.928	2.265	2.569	3.602	4.631	7.430	3.900	Singapore
-	2	3	-	3	-	-	-	3	1	-	-	-	Britsch-Malaya
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Cochin-China
705	386	1.256	1.574	2.083	1.752	644	830	514	464	370	512	567	China en Macao
-	175	175	55	36	31	37	-	7	83	65	119	-	Japan
-	-	-	-	-	56	279	104	-	-	-	-	-	Manilla
-	1	2	47	8	29	27	35	23	23	40	50	38	Timor-Dilly
19	12	30	15	21	33	24	27	18	14	27	21	26	Cocos-eilanden
-	-	-	-	-	15	-	1	5	-	19	152	24	Overig Azië
3.571	3.373	7.862	3.555	6.026	6.301	5.944	4.543	4.310	5.570	6.248	9.284	5.470	A Z I E
1.382	940	426	1.163	930	3.294	2.092	2.232	2.005	1.534	2.716	2.875	2.913	AUSTRALIË
-	-	-	-	-	9	1	-	21	-	-	-	-	Mauritius
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Kaap de Goede Hoop
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Overig Afrika
-	-	-	-	-	9	1	-	21	-	-	-	-	AFRIKA
36.758	36.094	39.954	38.024	43.015	46.718	44.731	48.534	56.985	47.965	65.030	88.343	92.176	TOTAAL
													Intergewestelijk
3.072	1.794	3.219	2.633	2.135	2.683	3.939	1.910	2.079	2.474	6.895	8.896	2.741	Sumatra's Westkust
2.126	1.682	1.847	1.559	1.096	1.934	2.196	1.469	1.430	2.844	4.617	9.812	1.669	Palembang en Banka
1.120	741	860	727	757	964	890	728	683	793	938	842	386	Riouw
1.537	1.777	2.031	2.173	2.175	2.806	2.798	2.493	2.560	2.720	5.301	9.747	2.847	Borneo
266	261	1.100	746	897	1.676	1.573	952	989	1.044	1.806	3.211	1.663	Celebes
177	238	787	980	1.183	1.234	1.793	3.158	1.897	1.607	1.336	1.762	1.508	Balie
331	273	626	772	889	999	859	602	798	663	977	1.071	1.017	Molukken
309	211	272	295	484	438	536	490	321	1.116	2.618	5.104	1.405	Overige Buitengewesten
8.938	6.977	10.742	9.885	9.616	12.734	14.584	11.802	10.757	13.261	24.488	40.445	13.236	TOTAAL

Zie voor de herkomst der cijfers de technische toelichting.

DE VOORNAAMSTE ARTIKELEN VAN DEN UITVOER

in 1000 gld.

Artikelen	1823	1824	1825	1826	1827	1828	1829	1830	1831	1832	1833	1834	1835
TOTAAL													
Indigo	-	-	37	x	36	94	151	48	99	339	414	516	1.044
Koffie	14.561	7.686	8.583	x	6.850	7.831	4.850	4.546	4.814	8.500	9.951	13.097	14.090
Rijst, gepeld en ongepeld	9	61	194	x	145	424	398	251	438	1.205	2.072	1.604	1.773
Specerijen	525	780	1.147	x	1.051	545	431	210	538	1.054	542	1.668	1.666
Suiker, poeder-kandy-stroop	675	574	221	x	481	438	1.195	1.531	1.630	2.815	2.429	4.231	5.697
Tabak	-	-	167	x	-	43	-	27	65	35	45	36	19
Tin	564	1.311	518	x	743	847	1.042	839	1.027	1.614	1.530	1.435	1.501
VOOR GOUVERNEMENTS REKENING													
Indigo	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Koffie	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Rijst, gepeld en ongepeld	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Specerijen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Suiker, poeder-kandy-stroop	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Tabak	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Tin	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
VOOR PARTICULIERE REKENING													
Indigo	-	-	37	x	36	94	151	48	99	339	414	516	1.044
Koffie	14.561	7.686	8.583	x	6.850	7.831	4.850	4.546	4.814	8.500	9.951	13.097	14.090
Rijst, gepeld en ongepeld	9	61	194	x	145	424	398	251	438	1.205	2.072	1.604	1.773
Specerijen	525	780	1.147	x	[illegible]	545	431	210	538	1.054	542	1.668	1.666
Suiker, poeder-kandy-stroop	675	574	221	x	481	438	1.195	1.531	1.630	2.815	2.429	4.231	5.697
Tabak	-	-	167	x	-	43	-	27	65	35	45	36	19
Tin	564	1.311	518	x	743	847	1.042	839	1.027	1.614	1.530	1.435	1.501

NAAR HET BUITENLAND VOLGENS DE WAARDE.

TABEL 10.

1836	1837	1838	1839	1840	1841	1842	1843	1844	1845	1846	1847	1848	Artikelen
													TOTAAL
1.122	2.328	3.168	3.575	6.372	5.939	4.882	5.671	4.943	4.962	4.380	4.433	3.032	Indigo
15.089	18.291	15.095	23.805	36.378	28.767	24.782	20.174	27.275	20.097	15.583	17.626	12.471	Koffie
2.384	1.998	1.719	2.811	1.296	720	1.793	2.737	2.181	743	1.472	2.233	2.403	Rijst, gepeld en ongepeld
2.255	1.853	2.365	2.101	1.318	2.172	1.482	553	1.823	844	1.222	732	1.538	Specerijen
9.051	8.098	9.782	10.866	13.498	12.074	9.580	11.848	13.706	20.093	17.941	18.293	17.390	Suiker, poeder-kandy-stroop
58	106	102	164	238	226	417	829	1.049	1.429	1.173	1.362	333	Tabak
2.719	2.132	1.941	2.368	2.813	2.175	3.312	2.283	3.436	4.043	3.532	3.072	5.397	Tin
													VOOR GOUVERNEMENTS REKENING
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Indigo
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Koffie
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Rijst, gepeld en ongepeld
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Specerijen
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Suiker, poeder-kandy-stroop
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Tabak
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Tin
													VOOR PARTICULIERE REKENING
1.122	2.328	3.168	3.575	6.372	5.939	4.882	5.671	4.943	4.962	4.380	4.433	3.032	Indigo
15.089	18.291	15.095	23.805	36.378	28.767	24.782	20.174	27.275	20.097	15.583	17.626	12.471	Koffie
2.384	1.998	1.719	2.811	1.296	720	1.793	2.737	2.181	743	1.472	2.233	2.403	Rijst, gepeld en ongepeld
2.255	1.853	2.365	2.101	1.318	2.172	1.482	553	1.823	844	1.222	732	1.538	Specerijen
9.051	8.098	9.782	10.866	13.498	12.074	9.580	11.848	13.706	20.093	17.941	18.293	17.390	Suiker, poeder-kandy-stroop
58	106	102	164	238	226	417	829	1.049	1.429	1.173	1.362	333	Tabak
2.719	2.132	1.941	2.368	2.813	2.175	3.312	2.283	3.436	4.043	3.532	3.072	5.397	Tin

Voor de ontbrekende cijfers omtrent den uitvoer voor Gouvernements rekening zie tabel 11.

in 1000 gld.

DE VOORNAAMSTE ARTIKELEN VAN DEN UITVOER

Artikelen	1849	1850	1851	1852	1853	1854	1855	1856	1857	1858	1859	1860
TOTAAL												
Indigo	3.964	4.193	2.880	2.448	5.071	3.822	3.250	3.895	4.080	4.060	3.581	3.450
Koffie	15.422	18.719	27.312	22.677	25.305	25.373	32.315	35.851	34.162	31.364	30.751	29.811
Rijst, gepeld en ongepeld	2.343	1.709	2.578	1.484	1.760	1.732	3.024	5.922	7.688	4.780	5.671	4.487
Specerijen	1.749	1.447	1.088	721	866	1.058	1.109	1.031	1.216	997	763	924
Suiker, poeder-kandy-stroop	21.537	16.846	22.916	14.629	20.804	20.952	20.320	28.985	30.062	35.389	33.740	31.909
Tabak	293	393	770	817	572	618	741	741	822	1.185	1.114	1.128
Tin	5.275	4.998	3.880	3.239	3.218	3.300	4.571	7.324	7.257	6.493	7.410	7.513
VOOR GOUVERNEMENTS REKENING												
Indigo	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	1.750
Koffie	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	25.176
Rijst, gepeld en ongepeld	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-
Specerijen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	856
Suiker, poeder-kandy-stroop	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	11.255
Tabak	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	28
Tin	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	7.153
VOOR PARTICULIERE REKENING												
Indigo	3.964	4.193	2.880	2.448	5.071	3.822	3.250	3.895	4.080	4.060	3.581	1.700
Koffie	15.422	18.719	27.312	22.677	25.305	25.373	32.315	35.851	34.162	31.364	30.751	4.635
Rijst, gepeld en ongepeld	2.343	1.709	2.578	1.484	1.760	1.732	3.024	5.922	7.688	4.780	5.671	4.487
Specerijen	1.749	1.447	1.088	721	866	1.058	1.109	1.031	1.216	997	763	68
Suiker, poeder-kandy-stroop	21.537	16.846	22.916	14.629	20.804	20.952	20.320	28.985	30.062	35.389	33.740	20.654
Tabak	293	393	770	817	572	618	741	741	822	1.185	1.114	1.100
Tin	5.275	4.998	3.880	3.239	3.218	3.300	4.571	7.324	7.257	6.493	7.410	360

Voor de ontbrekende cijfers omtrent den uitvoer voor Gouvernementsrekening zie tabel 11.

NAAR HET BUITENLAND VOLGENS DE WAARDE.

TABEL 10 (vervolg)

1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867	1868	1869	1870	1871	1872	1873	Artikelen
													TOTAAL
3.188	3.814	3.558	4.169	4.229	3.518	3.402	2.747	3.228	3.226	2.627	2.645	2.702	Indigo
34.167	35.565	36.992	42.187	33.624	44.097	42.569	30.374	30.930	37.291	29.298	39.393	53.481	Koffie
2.424	1.452	3.073	2.297	2.036	2.680	1.850	2.683	2.405	1.203	2.483	1.176	1.240	Rijst, gepeld en ongepeld
905	828	304	871	344	321	1.358	316	329	494	807	1.248	1.307	Specerijen
31.547	34.280	30.062	36.000	32.284	32.786	27.515	35.532	39.158	31.609	42.448	48.915	47.278	Suiker, poeder-kandy-stroop
1.410	1.336	2.202	1.637	2.008	2.328	2.471	2.693	6.145	2.964	6.709	9.268	8.472	Tabak
7.264	5.736	7.105	6.947	8.029	5.327	4.521	6.278	8.163	7.094	6.359	9.382	8.868	Tin
													VOOR GOUVERNEMENTS REKENING
1.500	2.271	1.714	2.162	2.105	1.006	65	-	-	-	-	-	-	Indigo
27.056	29.620	29.550	36.255	23.861	33.949	34.157	25.504	25.786	31.202	20.633	26.700	36.166	Koffie
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Rijst, gepeld en ongepeld
879	714	282	789	277	187	533	101	80	19	67	440	-	Specerijen
13.107	13.561	14.333	15.649	12.195	12.093	10.344	10.031	9.965	8.742	10.810	2.532	2	Suiker, poeder-kandy-stroop
24	13	35	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Tabak
6.915	5.388	6.670	6.247	7.173	4.444	3.153	4.299	6.242	4.865	3.457	6.733	5.357	Tin
													VOOR PARTICULIERE REKENING
1.688	1.543	1.844	2.007	2.124	2.512	3.337	2.747	3.228	3.226	2.627	2.645	2.702	Indigo
7.111	5.945	7.442	5.932	9.763	10.148	8.412	4.870	5.144	6.089	8.665	12.693	17.295	Koffie
2.424	1.452	3.073	2.297	2.036	2.680	1.850	2.683	2.405	1.203	2.483	1.176	1.240	Rijst, gepeld en ongepeld
26	114	22	82	67	134	825	215	249	475	740	808	1.307	Specerijen
18.440	20.719	15.730	20.351	20.089	20.693	17.171	25.501	29.193	22.867	31.638	46.383	47.276	Suiker, poeder-kandy-stroop
1.386	1.321	2.167	1.630	2.008	2.328	2.471	2.693	6.145	2.964	6.709	9.268	8.472	Tabak
349	348	435	700	856	883	1.368	1.979	1.921	2.229	2.902	2.649	3.511	Tin

Zie voor de herkomst der cijfers de technische toelichting.

DE UITVOER VOOR GOUVERNEMENTS REKENING NAAR HET BUITENLAND
1832 - '59

in 1000 gld.

TABEL 11.

Jaar	1832	1833	1834	1835	1836	1837	1838	1839	1840	1841	1842	1843	1844	1845
TOTAAL	2.400	8.500	12.800	18.852	24.732	26.825	26.595	36.039	51.097	44.718	38.773	34.928	44.354	40.416
w.v.														
Indigo	x	x	x	992	1.066	2.212	3.010	3.396	6.053	5.642	4.638	5.104	4.449	4.466
Koffie	x	x	x	10.568	12.071	14.633	12.076	20.234	30.921	25.890	22.304	18.157	24.548	17.082
Specerijen	x	x	x	1.499	2.030	1.668	2.129	1.891	1.186	1.955	1.334	498	1.641	760
Suiker	x	x	x	4.273	6.788	6.074	7.337	8.150	10.124	9.056	7.185	8.886	10.280	14.065
Tabak	x	x	x	19	58	106	102	-	-	-	-	-	-	-
Tin	x	x	x	1.501	2.719	2.132	1.941	2.368	2.813	2.175	3.312	2.283	3.436	4.043

Jaar	1846	1847	1848	1849	1850	1851	1852	1853	1854	1855	1856	1857	1858	1859
TOTAAL	34.379	34.371	31.262	36.555	37.451	45.494	35.032	42.272	40.197	48.763	61.845	55.459	52.674	51.399
w.v.														
Indigo	3.942	3.768	2.577	3.369	3.354	2.304	1.958	3.711	2.512	2.032	2.189	2.651	2.361	1.890
Koffie	13.246	14.982	10.600	12.338	16.847	24.581	20.409	21.003	21.313	28.437	32.983	30.746	26.973	27.368
Specerijen	1.100	659	1.384	1.574	1.302	979	649	589	887	1.024	905	1.117	913	681
Suiker	12.559	11.890	11.304	13.999	10.950	13.750	8.777	11.442	10.686	11.379	17.391	13.227	15.217	13.159
Tabak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tin	3.532	3.072	5.397	5.275	4.998	3.880	3.239	3.218	3.300	4.571	7.324	7.257	6.493	7.410

Zie voor de herkomst der cijfers de technische toelichting.

in 1000 kg.

HET GEWICHT VAN DEN TOTALEN UITVOER NAAR HET BUITENLAND.

TABEL 12.

Artikelen	1823	1824	1825	1826	1827	1828	1829	1830	1831	1832	1833	1834	1835
Indigo	-	-	63	x	4	12	23	12	21	83	100	124	315
Koffie	17.294	14.913	17.100	x	24.030	24.985	17.085	17.707	18.396	19.402	22.233	30.065	28.824
Rijst	117	896	2.453	x	4.339	8.775	8.883	5.070	11.183	18.895	35.610	26.375	29.562
Specerijen	166	408	378	x	474	252	241	137	296	611	219	602	620
Suiker, poeder-, kandy-, stroop	3.310	2.533	945	x	1.908	1.534	4.416	6.565	7.144	15.064	12.800	22.672	26.430
Tabak	-	2	-	x	60	78	71	1	20	87	124	69	1
Tin	856	1.849	561	x	1.003	1.180	1.469	1.316	1.861	2.889	2.732	2.439	2.509
Overige artikelen w.v. het gewicht is opgegeven	126	1.437	2.378	x	3.469	4.596	2.593	2.660	2.323	3.382	2.813	4.917	6.374
Geraamd gewicht der artikelen zonder opgave van gewicht	911	1.942	2.606	x	6.178	1.053	2.694	2.990	3.900	3.849	2.525	2.875	2.819
TOTAAL	22.780	23.980	26.484	x	41.465	42.465	37.475	36.458	45.144	64.262	79.156	90.138	97.554

Artikelen	1836	1837	1838	1839	1840	1841	1842	1843	1844	1845	1846	1847	1848
Indigo	201	406	367	589	1.049	903	804	934	814	817	866	876	701
Koffie	30.759	42.299	36.413	46.674	69.841	59.222	62.471	62.299	76.569	62.061	56.614	64.035	48.087
Rijst	47.054	40.896	32.771	40.853	17.784	9.884	22.153	30.731	19.244	7.653	15.150	21.220	27.628
Specerijen	505	485	583	543	280	864	512	284	825	420	558	413	691
Suiker, poeder-, kandy-, stroop	31.366	41.039	45.190	51.764	61.750	62.141	53.786	56.288	60.464	88.642	85.236	80.699	87.345
Tabak	2	3	4	5	6	6	11	21	27	35	31	36	517
Tin	2.948	2.729	2.555	2.925	3.776	2.985	4.261	2.820	4.244	4.540	4.039	3.514	5.359
Overige artikelen w.v. het gewicht is opgegeven	5.628	5.122	5.610	8.628	5.028	6.481	5.198	9.982	9.764	6.608	7.532	7.514	6.852
Geraamd gewicht der artikelen zonder opgave van gewicht	3.664	3.550	2.610	3.339	2.281	2.349	3.590	5.627	4.138	2.636	5.984	5.553	6.769
TOTAAL	122.127	136.529	126.103	155.320	161.795	144.835	152.786	168.986	176.089	173.412	176.010	183.860	183.949

HET GEWICHT VAN DEN TOTALEN UITVOER NAAR HET BUITENLAND.

TABEL 12 (vervolg).

Artikelen	1849	1850	1851	1852	1853	1854	1855	1856	1857	1858	1859	1860
Indigo	525	621	383	341	654	533	458	540	526	525	486	453
Koffie	56.739	50.571	73.658	61.564	62.953	62.837	77.875	73.392	60.327	67.699	60.739	55.530
Rijst	26.458	18.394	27.192	18.821	22.375	18.715	35.676	65.785	93.684	62.448	68.015	49.858
Specerijen	1.007	633	496	381	415	464	713	476	740	625	628	867
Suiker, poeder-, kandy-, stroop	102.126	84.548	116.630	71.733	108.280	108.660	102.044	123.111	104.494	130.068	131.720	128.265
Tabak	990	574	1.781	1.065	1.529	1.573	1.762	1.794	2.554	4.697	4.513	5.348
Tin	3.931	3.550	4.792	4.002	3.975	4.084	5.646	6.731	6.403	4.611	5.011	5.005
Overige artikelen w.v. het gewicht is opgegeven	7.880	7.764	9.483	10.963	9.003	11.116	10.717	11.423	11.428	15.477	29.986	13.669
Geraamd gewicht der artikelen zonder opgave van gewicht	4.262	3.159	4.784	2.398	6.203	4.940	4.257	6.995	10.221	7.910	6.176	3.811
TOTAAL	203.918	169.814	239.199	171.268	215.387	212.922	239.148	290.247	290.377	294.060	307.274	262.806

Artikelen	1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867	1868	1869	1870	1871	1872	1873
Indigo	394	429	416	446	440	545	701	318	362	731	598	515	457
Koffie	62.765	60.447	57.810	65.078	49.845	63.755	71.700	54.047	55.589	74.864	56.831	62.803	68.982
Rijst	25.636	14.017	28.747	21.411	15.872	28.560	14.446	24.278	23.057	11.349	24.054	9.870	10.182
Specerijen	869	850	416	1.418	509	442	1.160	289	247	404	381	704	668
Suiker, poeder-, kandy-, stroop	131.037	142.781	127.668	138.628	135.734	139.102	130.889	174.611	175.739	146.670	183.683	202.899	195.298
Tabak	6.340	6.374	8.863	8.350	8.065	6.584	8.175	6.540	8.815	8.777	9.528	13.644	13.452
Tin	4.438	4.205	5.331	6.508	8.337	5.178	4.785	5.536	8.121	6.624	5.828	8.221	7.748
Overige artikelen w.v. het gewicht is opgegeven	13.403	9.362	10.677	12.559	15.963	14.153	19.636	12.228	15.346	14.436	26.036	14.536	12.983
Geraamd gewicht der artikelen zonder opgave van gewicht	7.028	5.964	17.561	5.962	7.012	9.230	17.253	12.242	11.224	11.769	8.216	19.354	10.604
TOTAAL	251.910	244.429	257.489	260.360	241.777	267.549	268.745	290.089	298.500	275.624	315.155	332.546	320.374

Zie voor de herkomst der cijfers de technische toelichting.

GRAFIEKEN

Grafiek I.

WAARDE EN GEWICHT UITVOER JAVA & MADOERA 1823 - 1873.

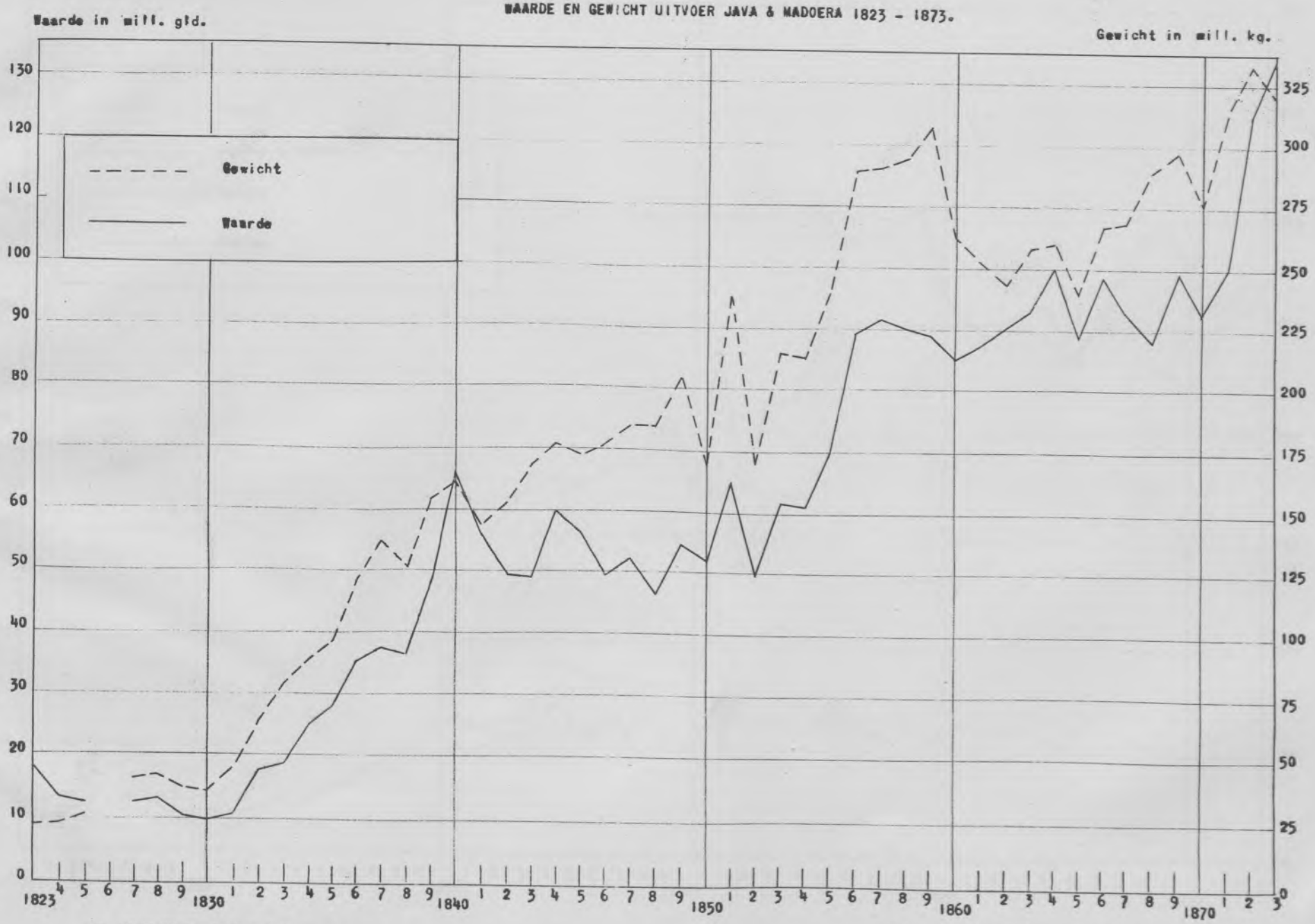

Zie voor de cijfers tabel 7 en 12.

DE SAMENSTELLING VAN DEN UITVOER NAAR HET GEWICHT, 1823 - 1873.

Grafiek 11.

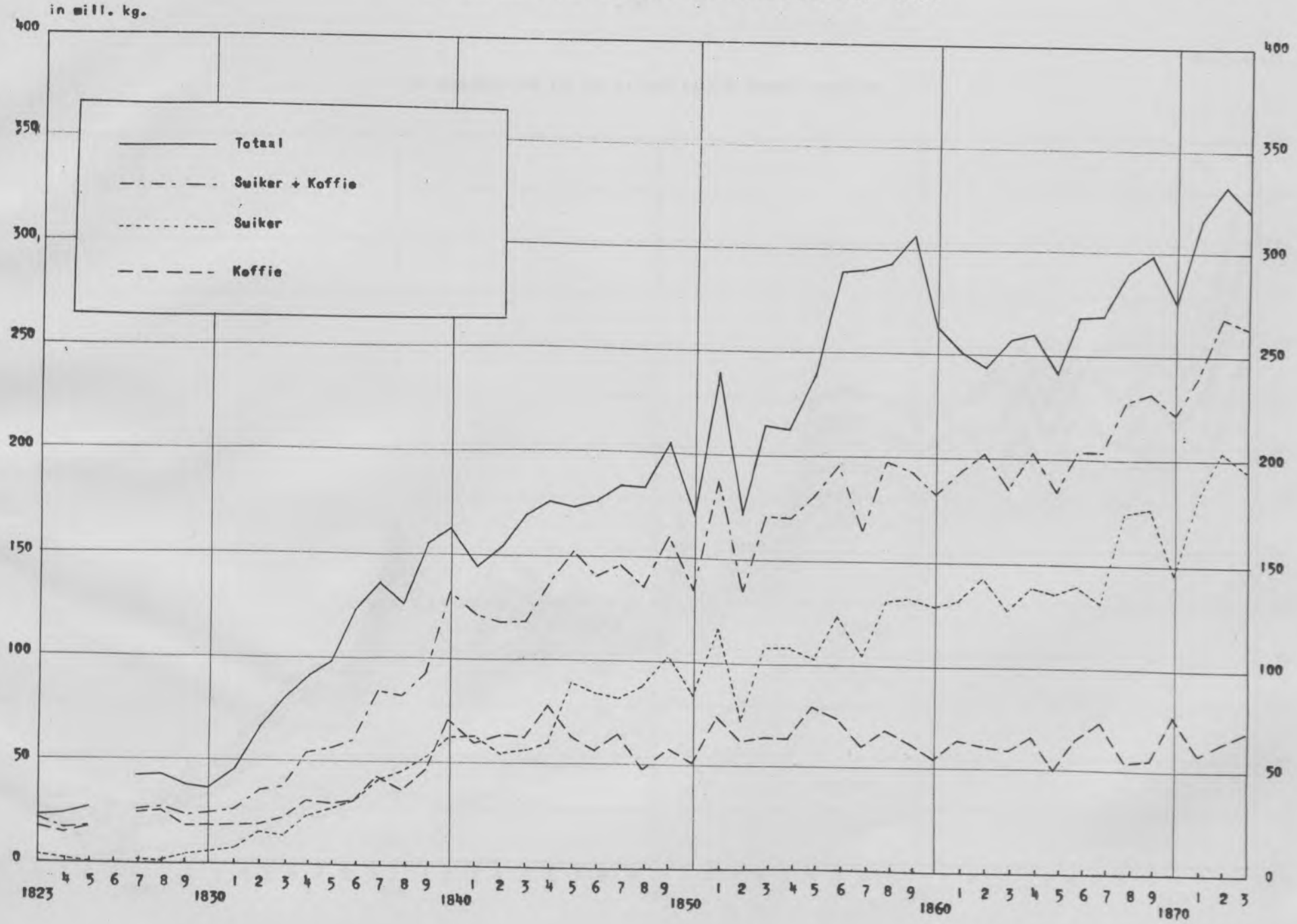

Zie voor de cijfers tabel 12.

Grafiek III.

DE SAMENSTELLING VAN DEN UITVOER NAAR DE WAARDE 1823-1873

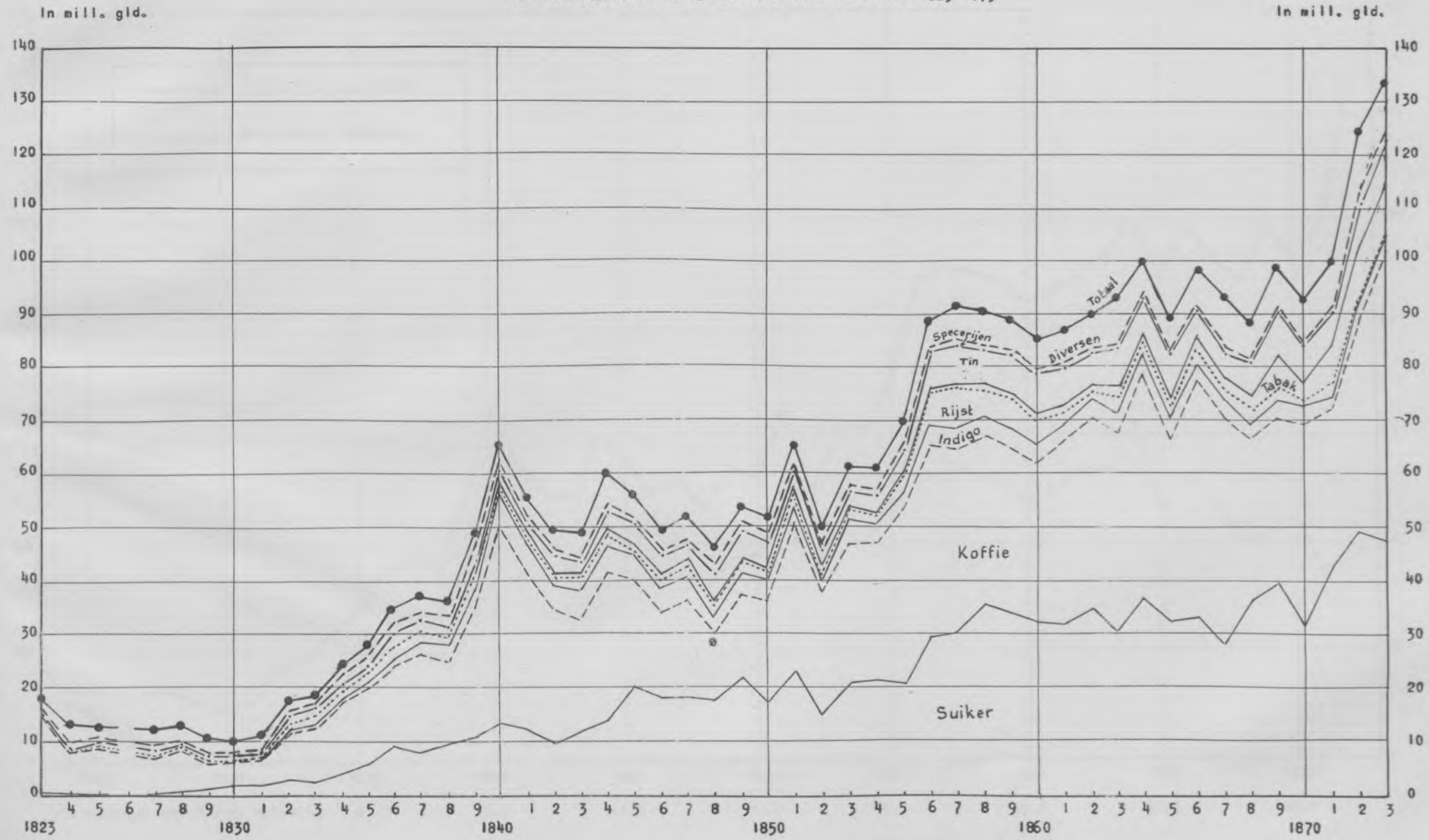

Zie voor de cijfers tabel 7 en 10.

HET AANDEEL VAN HET GOUVERNEMENT IN DEN UITVOER NAAR HET BUITENLAND, 1823 - 1873.

Grafiek IV.

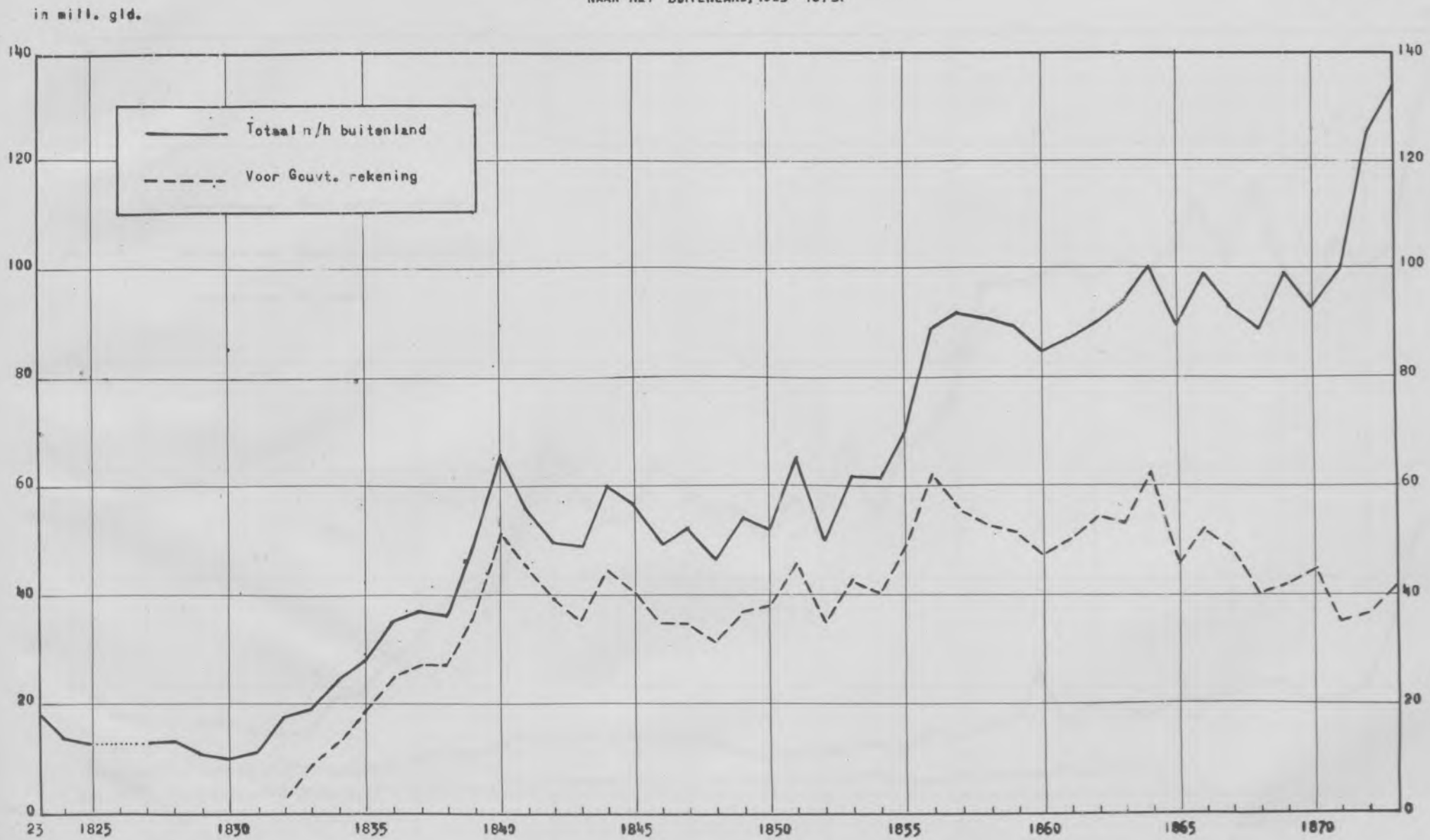

Percentage voor Gouvt. rekening	67.3	77.7	71.6	72.3	69.7	55.2	51.7	48.3

Zie voor de cijfers tabel 7 en 11.

Grafiek V.

HET VERSCHIL IN ONTWIKKELING IN DE DRIE TAKKEN VAN UITVOERHANDEL, 1823 - 1873.

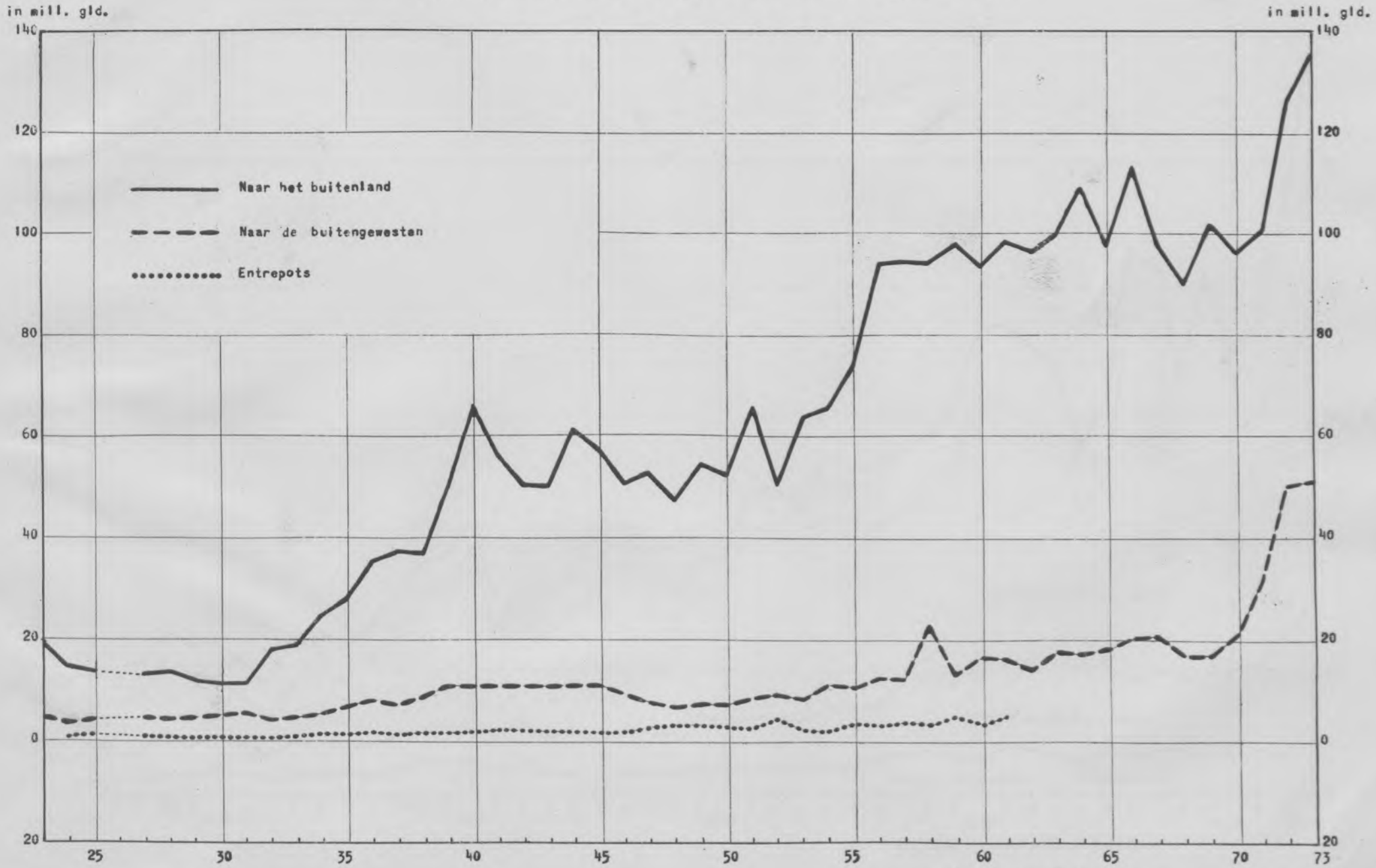

Zie voor de cijfers tabel 6.

Grafiek VI.

DE SAMENSTELLING VAN DEN INVOER NAAR DE WAARDE 1823-1873.

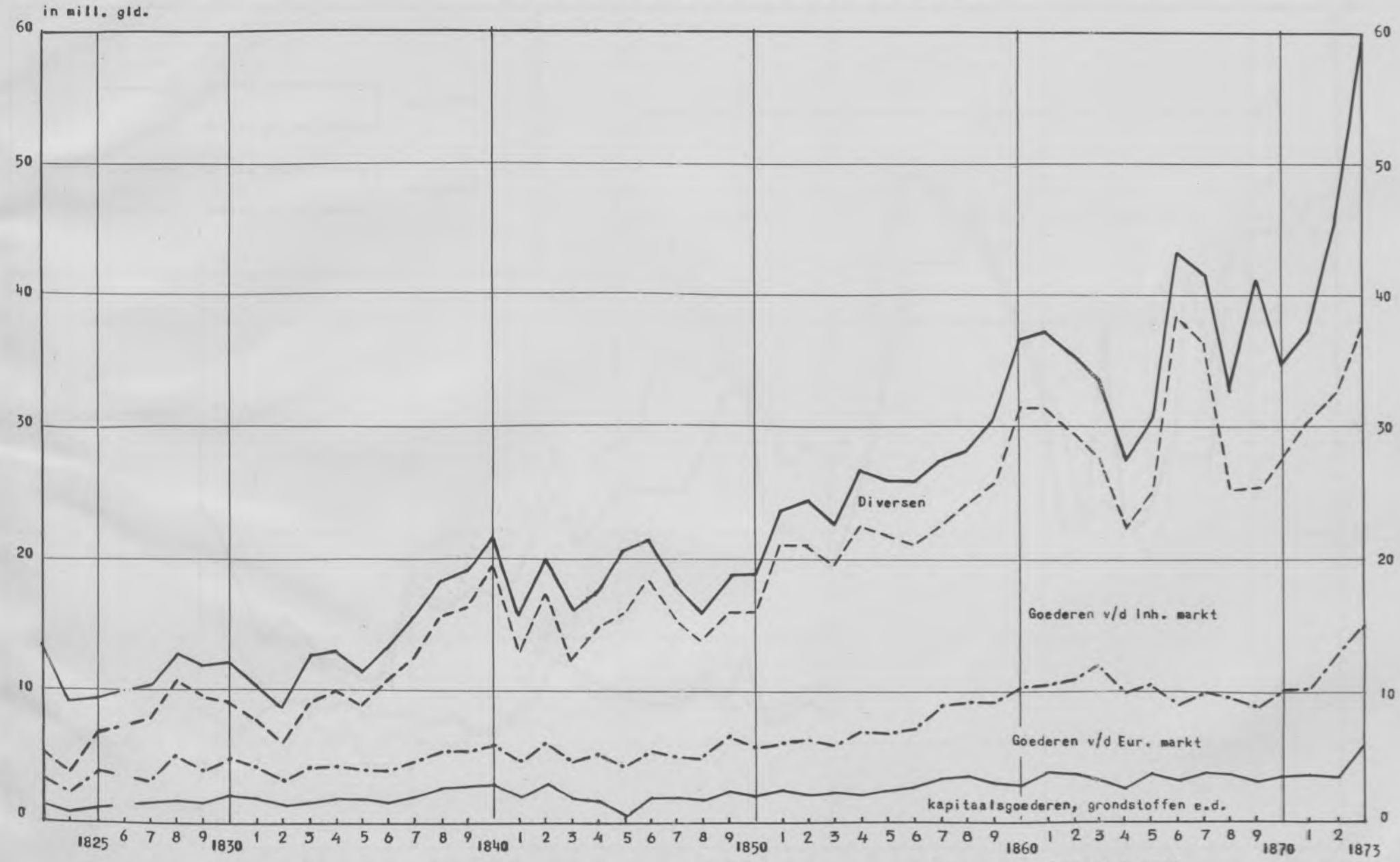

Zie voor de cijfers tabel 4 en 5.

Grafiek.VII.

DE DOUANEWAARDE VAN SUIKER EN KOFFIE

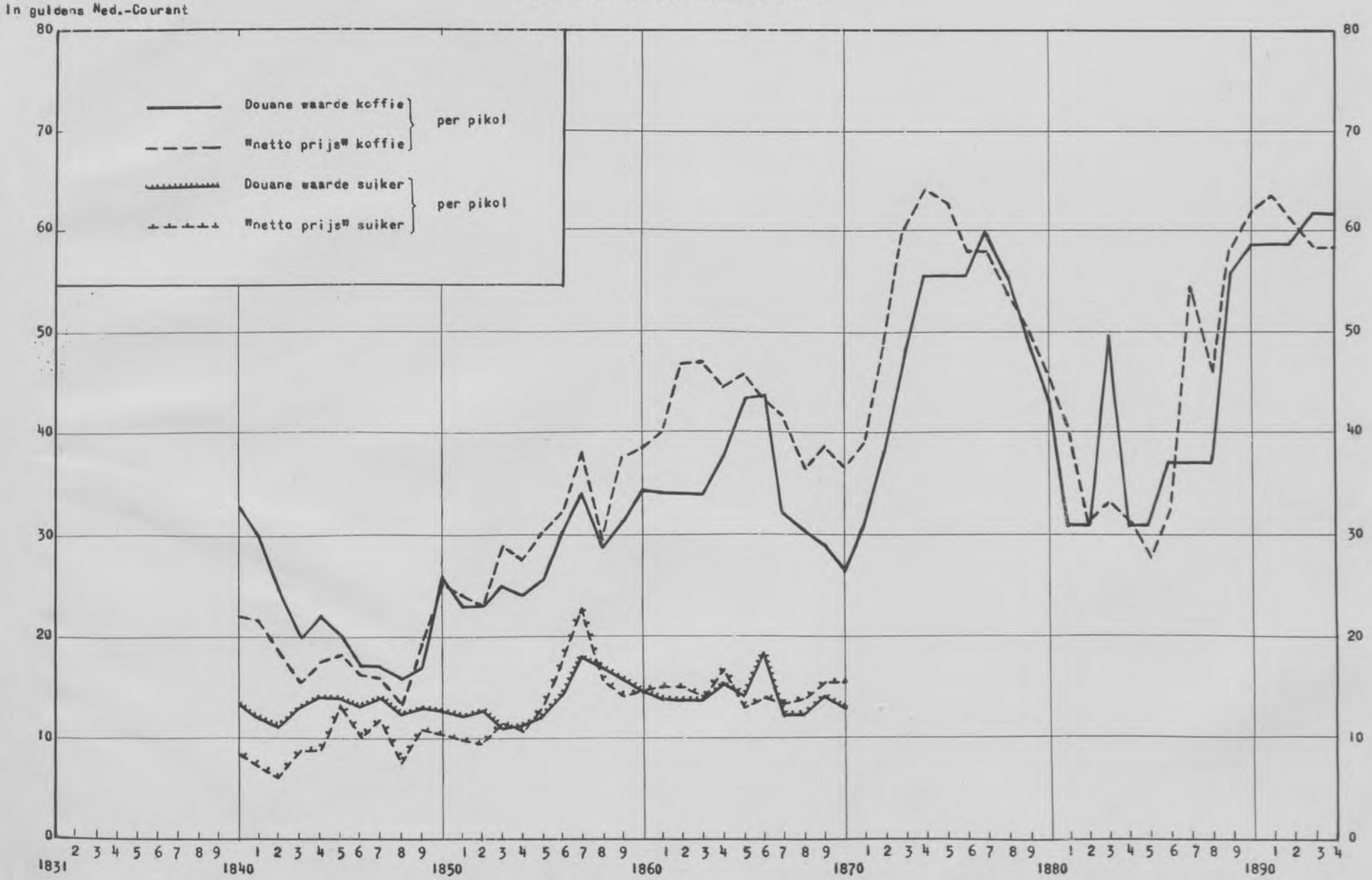

Zie voor de cijfers Mededeeling C.K.S. No.166